

ISSN 2229 0710

วารสารวิชาการ สังคมมนุษย์

Journal of Human Society

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน 2563 Vol. 10 No. 1 January - June 2020

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
THE FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES, NAKHON SI THAMMARAT RAJABHAT UNIVERSITY

ISSN 2229-0710

วารสารวิชาการ สังคมมนุษย์

Journal of Human Society

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Faculty of Humanities And Social Sciences Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน 2563 Vol.10 No.1 January - June 2020

วารสารวิชาการ สังคมมนุษย์

Journal of Human Society

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Faculty of Humanities And Social Sciences Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน 2563 Vol.10 No.1 January - June 2020

- นโยบาย**
1. สนับสนุนผลงานบทความวิชาการ (Academic Article) และบทความวิจัย (Research Article) ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ประยุกต์
 2. กำหนดออกปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-มิถุนายน และฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม
- ขอบเขตงาน**
- เป็นวารสารวิชาการที่ครอบคลุมสาขาวิชา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ประยุกต์
- วัตถุประสงค์**
1. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่องค์ความรู้ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษาและผู้สนใจได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ประยุกต์
- เจ้าของ**
- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

บรรณาธิการที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันท ชาติทอง
ศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา เลิศไกร
ดร.สุดาวรรณ มีบัว

บรรณาธิการ ดร.สัญญากร นิลกาญจน์

กองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการภายนอกสถานศึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.โกวิท พวงงาม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ แสงเงิน
รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ศรีสันติสุข
รองศาสตราจารย์ ดร.สีปพงศ์ ธรรมชาติ
รองศาสตราจารย์ ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ บุญกำเนิด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตพร แซ่แงสายจันทร์
ดร.ไมตรี อินทรีย์
ดร.จารุโส สุดศิริ
ดร.จิราพร ไชยเชนทร์
พ.ต.ต.หญิง ดร.จิรสุตา ปลายยอด

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธร ภาค 8

กองบรรณาธิการภายในสถานศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา เลิศไกร
รองศาสตราจารย์พัชรภรณ์ เอื้อจิตร์เมศ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ศักดิ์ สังขภิญโญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ รต.หญิง ดร.ณิชา วัชรกุลพลส์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรวัฒน์ ช่างสาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธิรา ชัยรักษา เงินถาวร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ดร.สุดาวรรณ มีบัว	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ดร.จุไรรัตน์ รัตติโชติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

กองบรรณาธิการอำนวยการ

ดร.สุดาวรรณ มีบัว	คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ รต.หญิง ดร.ณิชา ยืนนคร	รองคณบดี
ว่าที่ร้อยตรีหญิงใหม่ บัวบาน	รองคณบดี
อาจารย์สุภาภาณูจน์ ชัยฤกษ์	รองคณบดี
อาจารย์วิเชียร มั่นแหล่	อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ฯ
อาจารย์ขวัญตา หนูปล้อง	อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ฯ
นายอนุสรณ์ นิลโพธิ์	นักวิชาการศึกษา
นายสุเมธ อธิจิ	นักวิชาการศึกษาคอมพิวเตอร์

ออกแบบปก นายธรรมรัตน์ รัตนพันธ์

สำนักงาน

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการสังคมมนุษย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เลขที่ 1 ม.4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัด
นครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80280

โทรศัพท์ 075-809842 โทรสาร 075-377442

Website : <http://human.nstru.ac.th>

E-mail : human.nstru@gmail.com

กำหนดเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์การ์สันตี เลขที่ 1610 ถนนราชดำเนิน ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อกำหนดเฉพาะของวารสาร

1. บทความที่ลงตีพิมพ์ทุกเรื่องได้รับการตรวจแนะนำทางวิชาการโดยผู้ประเมินอิสระ หรือพิชญพิจารย์ (Peer Review) ในสาขานั้นๆ ไม่น้อยกว่า 2 คน
2. ข้อคิดเห็นใดๆ ของบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ สักคมมนุษย์ของผู้เขียน คณะผู้จัดทำวารสารไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
3. กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ สักคมมนุษย์ ไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอกแต่ให้อ้างอิง แสดงที่มา

ISSN : 2229-0710

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการสังคมมนุษย์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน 2563 เป็นวารสารทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์ เปิดโอกาสให้นักวิจัยและนักวิชาการได้นำเสนอ บทความอันเป็นผลมาจากการวิจัยและบทความวิชาการ ในกรอบวิชาการด้าน มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งบทความทุกบทความ จะผ่านการพิจารณาจาก ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านนั้นๆ ไม่น้อยกว่า 2 ท่าน และกระบวนการส่งบทความ การพิจารณา บทความ เป็นไปตามขั้นตอน ตามเกณฑ์ที่กำหนดท้ายเล่ม

กองบรรณาธิการเปิดรับบทความ โดยส่งผ่านระบบ ThaiJo และดำเนินการตาม ระบบตามมาตรฐาน TCI เพื่อให้ทุกบทความมีคุณค่า เกิดประโยชน์ทางวิชาการ และสังคม ตามเป้าหมายหลักของวารสารวิชาการ.

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

การพัฒนาทักษะอาชีพด้านธุรกิจออฟไลน์และออนไลน์ของนักเรียนชาวไทยภูเขา
ในจังหวัดเชียงราย เพื่อเข้าสู่ตลาดประชาคมอาเซียน

Professional skill development for offline and online business of hill tribe
students in Chiang Rai province for entering ASEAN Economic Community.

กิตติ สุทธิจิระพันธ์ และกฤตเมธ บุญนุ่น..... 1

นวัตกรรมการสร้างแบรนด์บุคคลเพื่อลดข้อเสียเปรียบของธุรกิจขนาดเล็กอาหารแปรรูป
เพื่อเข้าสู่ตลาดอาเซียน

Innovative, Personal Branding To Reduce The Disadvantages Of Small-Scale
Food Processing Businesses For Entering ASEAN Economic Community.

ณชจันทร์ ภูริวรารงคกุล และกฤตเมธ บุญนุ่น 18

การศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ อสม. 4.0 ภาคเหนือ ปี 2561

A Study of the Competency Development Model for Village Health
Volunteers 4.0 North Region, 2018.

เพ็ญศรี โตเทศ 34

การจัดการความรู้วัฒนธรรมอาหารพื้นบ้านจังหวัดพังงา กรณีศึกษาอำเภอทับปุด

Knowledge management of local food culture in Phangnga province :

Case study of Thap Phut district

เสาวคนธ์ ศรีสุคนธ์รัตน์ สุนิสา ประทีป ณ ถลาง และ นุชรี คงมณี..... 45

ศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาอิสลามศึกษา

กรณีศึกษาวิทยาลัยชุมชนพังงา

Study the Educational Requirements for an Associate's Program of Islamic Studies : Case Study of Phang Nga Community College.

ธวัชชัย จิตวารินทร์ สุวิญา ภูทับทิม พิระ วัฒนธรรม และชญาภัทร บุญรักษ์ 53

วิธีน้ำ วิธีบก : การให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนคนระโนด

กรณีศึกษา พิพิธภัณฑ์ระโนด ตำบลระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา

Life of Water ways, Life of land ways: providing services of Knowledge of life for Ranot community, A case study of Ranot Museum, Ranot Subdistrict, Ranot District, Songkhla Province, Thailand.

เกษภา เมฆเรือง เดโซ แชนน้ำแก้ว อุดมศักดิ์ เดโซชัย และจิตติมา ดำรงวัฒนะ 66

การใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ThesisTitleLanguage Usage in Writing Official Letter at ThungYai District Office, Nakhon Si Thammarat.

ณัฐรัตน์ แทนทอง วรณพร บุญส่ง กัญชพร พรหมจักร และจุไรรัตน์ รัตติโชติ..... 83

วิเคราะห์การใช้โวหารและภาพสะท้อนชีวิตที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา

Analysis of Rhetorical Usage and reflections of life in folk songs of Nui Suweena.

ปฐมาวดี ไชยเพชร สุกัญญา ชูประสูตร สุธิดา สุทิน และจุไรรัตน์ รัตติโชติ..... 103

การพัฒนาทักษะอาชีพด้านธุรกิจออฟไลน์และออนไลน์ของนักเรียนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงราย เพื่อเข้าสู่ตลาดประชาคมอาเซียน

Professional skill development for offline and online business of hill tribe
students in Chiang Rai province for entering ASEAN Economic Community

กิตติ สุทธิจิระพันธ์¹ และกฤตเมธ บุญนุ่น²

Kitti Suttijirapan¹ And Krittamate Boonnun²

บทคัดย่อ

การพัฒนาทักษะอาชีพด้านธุรกิจออฟไลน์และออนไลน์ของนักเรียนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายนั้น ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยจำนวน 6 กิจกรรมด้วยกัน ได้แก่ 1.การประชุมและกิจกรรมอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านธุรกิจให้กับทีมครูในโรงเรียน (Coaching) 2.การลงพื้นที่ตามแต่ละโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ (Career compass youth camp) และการเพิ่มความรู้ ทักษะทางการเงิน (Financial literacy) แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มเป้าหมาย 3.การลงพื้นที่ตามแต่ละโรงเรียนเพื่อกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำ Business Model Canvas (BMC) พร้อมคัดเลือกผลิตภัณฑ์สำหรับการต่อยอดเชิงธุรกิจ แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มเป้าหมาย (โดยคัดนักเรียนที่มีความสนใจและมีโอกาสเป็นไปได้จริง จากคณะครูของโรงเรียนนั้น) 4.การพานักเรียนกลุ่มเป้าหมายมาศึกษาดูงาน เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ช่องทางการตลาด รวมถึงเกิดแรงบันดาลใจในการผลิตสินค้า 5.การสนับสนุนงบประมาณในการขับเคลื่อน ต่อยอด ผลิตภัณฑ์ให้เกิดเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์ขึ้นจริงในโรงเรียนโดยการสนับสนุนของชุมชน และหน่วยงานภาคีในท้องถิ่นโดยมีนักเรียนและคณะครูของแต่ละโรงเรียนเป้าหมายเป็นผู้ผลิตและขายจริง ทั้งนี้ ช่องทางการตลาดที่ใช้ในการจัดจำหน่ายเป็นทั้งกรณีตลาดออฟไลน์และออนไลน์ เพิ่มเติมโดยการจัดการฝึกอบรมสำหรับนักเรียนชาวไทยภูเขาเรื่องช่องทางการตลาดออนไลน์อย่างง่ายโดยคณะวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญ และ 6.การลงพื้นที่ตามแต่ละโรงเรียนเพื่อสรุปผลและติดตามการผลิตและจัดจำหน่ายสินค้า อธิบาย ชี้ให้เห็นถึงการต่อยอดธุรกิจชุมชน การผลิตสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์ภูมิปัญญาของชุมชนให้เกิดรายได้จริง

คำสำคัญ : การพัฒนาทักษะอาชีพ ธุรกิจออฟไลน์และออนไลน์ นักเรียนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

Abstract

Professional skill development for offline and online business of hill tribe students in Chiang Rai province consists of 6 sub-activities. First component was meetings and training courses for business preparation to teacher teams in schools as coaches; second, field trips at each school were organized for career compass youth camp and financial literacy to junior high school students as target groups. In addition to field trips in the second sub-level, next one was field trips at each school for training workshop activities and planing a Business Model Canvas (BMC) as well as selecting products for business expansion to our targeted junior high school students. We selected students who were interested and had a real possibility from the teacher teams from various schools. The fourth sub-category brought the targeted students to study tours, to gain knowledge of product design and packaging, to market channels, and to include inspiration in the production. Firth, Supporting budgets for driving product development were necessary to generating product prototype in schools with community support and local partners which were combined between students and faculty from each targeted school as producers and sellers. In this regard, the marketing channels used in the distribution are both in the case of offline and online markets. In additional to provide training courses for hill tribe students about easy online marketing channels by a specialist group, the final sub-class was field trips at each school to summarize and monitor the production and distribution of products for explaining the business expansion in the community. In each communities, the unique productions show wisdom of communities and to earn real income to communities.

Keywords : Professional skill development, Offline and online business, Hill tribe students in Chiang Rai province

บทนำ

ระบบการเรียนรู้ของคนในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก เมื่อรัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งไปสู่ความทันสมัย (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2545, 36) ตามรูปแบบของประเทศทางตะวันตก ระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นการผลิตคนเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรม ในการนำความรู้วิทยาการสมัยใหม่เข้าสู่ชุมชนผ่านสถาบันการศึกษา คือ โรงเรียนและต้องมีครูซึ่งเป็นบุคลากรที่ถูกส่งมาจากภายนอก ทำหน้าที่ในการสั่งสอนลูกหลานของชาวบ้าน โดยที่กระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาของชาติและกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนแบบเบ็ดเสร็จทำให้การจัดการเรียนรู้ถูกผูกขาดโดยครูฝ่ายเดียว ส่งผลให้การเรียนรู้ของชุมชนในเรื่องความรู้ ภูมิปัญญาของชุมชน อ่อนแอลงไปโดยละเลยความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ เป็นตัวตนของชุมชน เป็นเหตุให้เด็กหรือเยาวชนขาดจิตสำนึก รักและหวงแหน รวมทั้งขาดโอกาสในการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ของตัวตนลงไปอย่างมาก โอกาสของการสูญหายย่อมมีสูง ซึ่งหมายถึงการขาดหายไปหรือการถูกกลืนกลายทางชาติพันธุ์ ดังนั้น หากมีกระบวนการหรือวิธีการใดที่จะช่วยให้เกิดการถ่ายทอดที่มีประสิทธิภาพแล้วก็ย่อมทำให้เกิดเป็นอัตลักษณ์นั้นยังคงอยู่สืบไป (พรณี มามาตร์ และคณะ, 2559, 118) ในขณะเดียวกันการพัฒนาประเทศภายใต้บริบทของกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ทำให้สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมาก ส่งผลกระทบทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และความเจริญรุดหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารแบบโลกไร้พรมแดนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดดในทุกมิติของสังคมสภาพของสถานการณ์ปัจจุบันในสังคมไทย จึงชี้ให้เห็นประเด็นปัญหาวิกฤตอันเกิดจากการพัฒนาที่ขาดความสมดุล โดยมุ่งสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วทำให้วิถีชีวิตของคนในสังคม รวมทั้งโครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการต่างๆ ปรับตัวตามไม่ทัน เกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, 35) การพัฒนาประเทศที่เหมาะสมจึงควรเสริมสร้างความเข้มแข็งในทุกด้านของประเทศให้มีศักยภาพในการแข่งขันและสร้างฐานความรู้ให้เป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างรู้เท่าทันควบคู่ไปกับการกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรมและเสริมสร้างความเท่าเทียมของคนทุกกลุ่มในสังคมและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ในการอนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้คงความสมบูรณ์เป็นรากฐานความมั่นคงในการพัฒนา พร้อมทั้งการให้ความสำคัญ ภูมิปัญญาซึ่งถือเป็นรากเหง้าความเป็นไทยที่โดดเด่นแสดงถึงความเป็นชาติและเป็น

เครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่น (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2554)

จากสถานการณ์ในปัจจุบัน นอกจากจะส่งผลต่อปัญหาการเรียนต่อคนในสังคมไทยเป็นวงกว้างแล้วกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบค่อนข้างรุนแรงไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน คือชาวไทยภูเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย โดยชาวไทยภูเขาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงราย มีทั้งชาวไทยภูเขาที่อพยพมาตั้งรกรากและอยู่อาศัยเป็นเวลานานมาแล้วกับอีกกลุ่มหนึ่งที่เพิ่งอพยพมาอยู่ได้ไม่นาน สาเหตุที่พวกเขาอพยพมาอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงราย เพราะสภาพทางภูมิศาสตร์เป็นพื้นที่สูงอยู่ติดกับแนวชายแดนซึ่งเป็นถิ่นฐานเดิมของชนกลุ่มน้อยเหล่านี้และจะมีการเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่บนดอยสูงซึ่งจำแนกชาติพันธุ์ ศาสนา ประเพณีวัฒนธรรมตามลักษณะชาติพันธุ์ของตนเอง ชาวไทยภูเขากลุ่มที่ 1 ได้แก่ มูเซอ เย้า กระเหรี่ยง ลีซอ ม้ง ฯลฯ เป็นชนเผ่าที่มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกัน มีประเพณีและภาษาพูดเป็นของตนเอง บางเผ่าจะมีภาษาพูดที่คล้ายกัน กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มจีนฮ่อเป็นกลุ่มชนที่เป็นอดีตทหารจีนคณะชาติกองพลที่ 93 ของไต้หวันแต่อพยพหลีกเลี่ยงการปราบปรามของจีนคอมมิวนิสต์ แล้วเดินทางเข้ามาทางเมียนมาร์แล้วเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2493-2499 เพราะเหตุผลการหนีภัยทางการเมือง ทั้งนี้ ได้รวมถึงจีนฮ่ออพยพและจีนฮ่ออิสระที่อ้างว่าเป็นครอบครัวของทหารจีนอพยพ แต่ชนกลุ่มน้อยกลุ่มหลังนี้ทางรัฐบาลไทยไม่ได้ให้สิทธิพิเศษใดๆทางกฎหมายทั้งสิ้น แต่จะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของทหารไทย ชนกลุ่มน้อยสัญชาติเมียนมาร์ซึ่งเป็นไทยลื้อ ไทยใหญ่ และแรงงานต่างชาติดพม่า ในขณะเดียวกันไทยลื้อมีถิ่นฐานเดิมอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำโขง ประเทศจีน ในเขตสิบสองปันนาและประเทศเมียนมาร์ ลาว ชนกลุ่มนี้อพยพมาอยู่ที่จังหวัดเชียงรายระหว่างปี พ.ศ. 2480-2498 ส่วนชนกลุ่มน้อยชาวไทยใหญ่มีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่รัฐฉานเมียนมาร์ (ธีระพงศ์ อินทนาม, 2543, 30-35, 45-47.) และชนกลุ่มน้อยปะหล่องหรือดาราอั้งที่มีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่เมืองตองเป้ง ได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ประมาณปี พ.ศ. 2527 เพราะหนีภัยการสู้รบกับรัฐบาลเมียนมาร์และหนีความอดอยากเข้ามาหางานทำในประเทศไทยและอาศัยอยู่มาจนถึงปัจจุบัน (สุจริตลักษณ์ ดีผดุง และ ปิยนันท์ ทองคำชุม, 2548, 17)

จังหวัดเชียงรายนอกจากจะมีชาวไทยภูเขาอาศัยอยู่หลากหลายเผ่าแล้ว ยังมีภูมิปัญญาท้องถิ่นมากมายและหลากหลาย มีสภาพภูมิประเทศที่เอื้อต่อการส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้สร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้เป็นอย่างดี เป็นจังหวัดที่มีความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์

และภูมิศาสตร์ เป็นประตูเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาคต่างๆ เช่น กรอบความร่วมมืออนุภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Sub-region : GMS) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) และกรอบความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอล โดยบริบทภายนอกดังกล่าวจะเป็นความท้าทายสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดเชียงรายทั้งในปัจจุบันและอีก 10-20 ปีข้างหน้า (พรเพ็ญ แก้วหาญ และคณะ, 2561, 29) อย่างไรก็ตามสภาพบริบททั่วไปของจังหวัดเชียงรายพบว่าชุมชนของชาวไทยภูเขาส่วนใหญ่ยังมีสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนที่ต้องแก้ไขอีกหลายประการ เช่น ครอบครัวยากจนและวิถีชีวิต ได้รับผลกระทบจากปัญหานี้สิน ปัญหาเสพติด ขาดที่ดินทำกิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม พื้นที่ป่าไม้ถูกทำลาย ปัญหามลพิษจากหมอกควัน ขยะและน้ำเสีย ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีฐานะยากจน คราวเรือนจำนวนมากยังมีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน เป็นต้น แต่ในขณะเดียวกันชุมชนของชาวไทยภูเขายังได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลายมาจัดการตนเองมากขึ้นในการแก้ไขปัญหาของคนในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งด้านการประกอบอาชีพ การทำมาหากิน เช่น การทำนา การจักสาน การทอผ้า การปั้นดินเผา ยาสมุนไพร ศิลปะพื้นบ้าน การแสดง การฟ้อนรำ และอื่นๆ รวมทั้งวัฒนธรรมประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ค่านิยม ที่สั่งสมสืบทอดกันมาอย่างยาวนานถือเป็นมรดกของชุมชนที่ควรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงราย, 2556, 3) แต่ในขณะเดียวกันแม้ว่าชุมชนของชาวไทยภูเขาจะได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เช่น สินค้า OTOP แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกิจการของนายทุนที่มีเงินทุนเป็นผู้ดำเนินกิจการธุรกิจ เป็นการผูกขาดด้านการผลิตในชุมชน ขาดการรวมกลุ่มอาชีพให้มีการผลิตและกระจายรายได้อย่างทั่วถึงในชุมชน มีการรวมกลุ่มเป็นธุรกิจชุมชนค่อนข้างน้อย ไม่สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนได้เท่าที่ควร เนื่องจากไม่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการการบริหารจัดการที่ดีพอ และที่สำคัญคือกระบวนการที่ใช้ในการดำเนินกิจการสำหรับธุรกิจรายย่อยในชุมชนยังไม่มีระบบและเหมาะสมกับสภาพชุมชนเพียงพอที่จะทำให้เกิดความมั่นคงและต่อเนื่องอย่างยั่งยืนได้ (พรเพ็ญ แก้วหาญ และคณะ, 2561, 30)

ในการนี้ผู้เขียนจึงมุ่งสนใจที่จะนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะอาชีพด้านธุรกิจออฟไลน์และออนไลน์ของนักเรียนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย เพื่อเข้าสู่ตลาดประชาคมอาเซียน อันนำไปสู่การสร้างข้อเสนอทางวิชาการในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนของชาวไทยภูเขาให้มีการพัฒนา

ไปในทางที่ดีขึ้น สำหรับบทความทางวิชาการนี้ผู้เขียนขอแนะนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะอาชีพด้านธุรกิจออฟไลน์และออนไลน์ โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้

การพัฒนาทักษะอาชีพ

แนวคิดเชิงทฤษฎีการพัฒนาทักษะอาชีพสามารถเชื่อมโยงสู่องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะของนักเรียนชาวไทยภูเขา โดยผู้เขียนได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะอาชีพในลักษณะเหตุและผล (Cause and Effect) ที่หลากหลายดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทฤษฎีสถานการณ์ Field(Theory) ของ Kurt Lewin เป็นทฤษฎีที่สนับสนุนความสัมพันธ์เชิงตรรกะของปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะอาชีพนักเรียน Lewin(1943)เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการจัดกระบวนการ เรียนรู้ และกระบวนการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหา และเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์แสดงออกมาอย่างมีพลังแล ทิศทาง และได้สร้างกฎแห่งพฤติกรรมโดยให้ความสำคัญกับปัจจัย 2 ด้านคือด้านลักษณะต่าง ๆ ภายในตัว บุคคลกับด้านสิ่งแวดล้อมในกรอบของบุคคลที่เป็นสาเหตุแห่งพฤติกรรม โดยกำหนดเป็นสมการคือ $B = f(P, E)$ โดยที่ B หมายถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียนแต่ละบุคคลหรือแต่ละกลุ่ม Pคือบุคลิกภาพของบุคคล รวมพื้นฐานความรู้ ความสามารถ เชี่ยวชาญ ปัญหา ความถนัด นิสัยใจคอ ทักษะ ทักษะ ความสนใจ ความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ ซึ่งลักษณะต่างๆของบุคคลนี้มีผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ Eคือส่วนประสบการณ์ ที่จัดให้กับผู้เรียน รวมถึงสภาพสังคม การเรียน บ้าน ชุมชน ครู เพื่อน เทคนิคการสอน สื่ออุปกรณ์บรรยากาศการเรียน อิทธิพลกลุ่ม ดังนั้น การพัฒนาทักษะอาชีพผู้เรียนตามทฤษฎีสถานการณ์ ประกอบด้วย 1.การช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ต้องเข้าใจว่าผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายความต้องการอะไร อะไรเป็นพลังบวก อะไรเป็นพลังลบ และพยายามจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมที่จะช่วยให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย 2.การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและจิตวิทยาให้ดึงดูดความสนใจและสนองความต้องการของผู้เรียน 3. การสร้างแรงจูงใจที่จะทำให้ ผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของ Bandura (1969) ได้อธิบายพฤติกรรมของ มนุษย์โดยใช้ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 3 ส่วน Bandura เชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์มีองค์ประกอบ ส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยกำหนดซึ่งกันและกัน จากทฤษฎีดังกล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบ ทั้งสามต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน เมื่อเกิดการ

เปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบใดจะส่งผลต่อองค์ประกอบที่เหลือ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลคือ สิ่งแวดล้อมและตัวบุคคล สิ่งแวดล้อมหมายถึง สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวบุคคลและเข้ามาเกี่ยวข้องกับทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาการ ด้านร่างกายและจิตใจ สิ่งแวดล้อมอาจมีอิทธิพลเหนือบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่เท่ากัน สิ่งแวดล้อมมีทั้งที่เป็นบุคคล วัตถุ และบรรยากาศ ทั้งที่เป็นธรรมชาติและสภาพจิตใจ ส่วนองค์ประกอบตัวบุคคลนั้น ประกอบด้วยร่างกาย และจิตใจ ร่างกายมีการเจริญและพัฒนาตามวัยและถูกควบคุมด้วยพันธุกรรม องค์ประกอบภายในจิตใจ เช่น ความเชื่อ ค่านิยม แรงขับ เจตคติ และแรงจูงใจ เป็นต้น

แนวคิดการพัฒนาทักษะอาชีพผู้เรียนประกอบด้วย คุณลักษณะเฉพาะบุคคล เป็นแนวคิดที่เน้นการศึกษา ถือว่ามีอิทธิพลที่สำคัญต่อการพัฒนาทักษะอาชีพผู้เรียนและเป็นตัวกำหนดความพร้อมหรือแรงจูงใจ จากการศึกษาพบว่า คุณลักษณะเฉพาะบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะอาชีพผู้เรียน ได้แก่ ความสามารถของตน การเห็นประโยชน์และทัศนคติส่วนบุคคล ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตน (Samuel H. Osipow, et al., 1996) คือความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถที่ตนจะแสดงออกในระดับต่างๆ จะส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึก หรือการตัดสินใจในการกระทำบางสิ่งบางอย่าง เป็นตัวกำหนดความพยายาม การตัดสินใจคงอยู่ นำไปสู่ความสำเร็จด้านอาชีพของแต่ละบุคคล นำมาประยุกต์ใช้โดยการทำให้ผู้เรียนที่เข้ารับการพัฒนารับรู้ความสามารถของตนหรือการตัดสินใจในการนำสิ่งที่เรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ ที่ได้จากการพัฒนา สอดคล้องกับ Harter (1986) ที่กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเป็นหัวใจของการที่บุคคลสามารถประเมินตนเองเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานได้สำเร็จส่วนการเห็นประโยชน์ เป็นการที่ผู้เรียนเห็นถึงความจำเป็นของการเข้ารับการพัฒนา เกิดการรับรู้ในประโยชน์ของการพัฒนา เป็นความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ได้รับจากโปรแกรมการพัฒนาว่ามีประโยชน์ต่อการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ โดยการเห็นประโยชน์เป็นการตัดสินใจของผู้เรียน เนื้อหาที่ได้รับนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนั้นการเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้ความรู้ ทักษะและทัศนคติในการสร้างผลงานยังเป็นตัวคาดการณ์ที่มีนัยสำคัญต่อแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะอาชีพ ทัศนคติส่วนบุคคล (Holton III, E. F. and Baldwin, T. T., 2003) เป็นสภาวะภายในจิตใจที่เกิดจากความพร้อม การเรียนรู้ และการจัดระบบของประสบการณ์ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตอบสนองของผู้เรียน ทัศนคติอาจเปลี่ยนแปลงได้ถ้าผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่ม

โดยทัศนคติจะส่งผลต่อความพึงพอใจในการประกอบอาชีพ ความปรารถนาในการเรียนรู้ แรงจูงใจในการประกอบอาชีพ การออกแบบการฝึกอบรม (Baldwin and Ford, 1988) เป็นการวางแผนการฝึกอบรม ประกอบด้วย วิธีการฝึกอบรม ครูผู้สอนและเนื้อหา ซึ่งวิธีการฝึกอบรมมีวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาการเรียนรู้ สามารถใช้ความรู้ที่ได้เรียนไปในการทำงานได้ ครูผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะอาชีพ ดังที่ Rogers (1919), Knowles (1954) ได้กล่าวว่า บทบาทของครูผู้สอนควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้ โดยมีคุณสมบัติที่สำคัญ 3 ประการ คือ การให้ความไว้วางใจและความนับถือยกย่องแก่ผู้เรียน การมีความจริงใจต่อผู้เรียน การมีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ รวมทั้งการตั้งใจฟังผู้เรียนพูด เนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการ หมายถึง ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกเนื้อหาการพัฒนาทักษะอาชีพให้ตรงกับ ความสนใจของผู้เรียนและสามารถนำเนื้อหาที่ได้รับไปใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างแท้จริง สภาพแวดล้อม ในการฝึกอบรม ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี (Noe, 1998) โอกาสการรวมกลุ่ม แหล่งทุนสนับสนุน โดยที่การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีคือ การนำเทคโนโลยีมาส่งเสริม ผลักดัน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน ที่เข้ารับการฝึกอบรมนำความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ นอกจากนั้นระบบการสนับสนุนด้านเทคโนโลยียังถูกใช้เพื่อเพิ่มความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ได้จากการพัฒนาไปใช้ในการประกอบอาชีพ โดยการจัดเตรียมข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียนที่เข้ารับการพัฒนาเพื่อใช้เป็นแหล่งความรู้เพิ่มเติมสำหรับการถ่ายโอนการฝึกอบรม การนำเทคโนโลยี มาใช้สนับสนุนการเรียนรู้จะช่วยให้การเรียนรู้ได้รับความสำเร็จและผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด เนื่องจากเทคโนโลยีช่วยให้ผู้เรียนสามารถที่จะเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่ายและรวดเร็ว ส่วนโอกาสการรวมกลุ่ม กิจกรรมสร้างอาชีพ เสริมรายได้ให้ผู้เรียนควรเน้นการรวมกลุ่ม การประกอบธุรกิจ การบริหารงาน การตลาด แหล่งทุนสนับสนุน พร้อมทั้งการหาตลาดรองรับสินค้าผู้เรียน และควรมีแหล่งทุนสนับสนุน เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการนำความรู้ ทักษะ ที่ได้รับในการฝึกอบรมไปสู่การประกอบอาชีพได้อย่างแท้จริง แรงจูงใจ (Noe, 1998) การพัฒนาทักษะอาชีพสามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญต่อแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะอาชีพ ดังนั้นแรงจูงใจในการเข้ารับการพัฒนาทักษะอาชีพจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีความมั่นใจในความสามารถของพวกเขาที่จะใช้ความรู้และทักษะและรับรู้ถึงผลลัพธ์ของการปฏิบัติงาน ซึ่งแรงจูงใจของบุคคล คือ การสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

การเห็นตนเองมีคุณค่าและการสร้างโอกาสการเพิ่มรายได้ ประสิทธิผลการพัฒนาทักษะอาชีพ ผู้เรียน (Baldwin and Ford, 1988) ประกอบด้วย ความพึงพอใจต่อการฝึกอาชีพและความพึงพอใจต่อการใช้ทักษะ และความรู้ในการประกอบอาชีพ โดยที่ความพึงพอใจต่อการฝึกอาชีพมีผลกระทบต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ความสนใจ และแรงจูงใจในการเรียนรู้ ความพึงพอใจต่อการใช้ทักษะและความรู้ในการประกอบอาชีพ หมายถึง โอกาสที่ผู้เรียนที่เข้ารับการพัฒนาทักษะอาชีพ นำความรู้ จากการพัฒนาทักษะ ทักษะที่ได้จากการพัฒนาไปประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงาน จากการจัดเตรียมทรัพยากรและหน้าที่ที่สามารถประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้รับจากโปรแกรมการพัฒนา

กล่าวโดยสรุป สามารถวิเคราะห์ได้ว่าการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนชาวไทยภูเขา จะมีรูปแบบการพัฒนาทักษะอาชีพดังต่อไปนี้ คือ

1. การวางแผนการฝึกอบรม ประกอบด้วย วิธีการฝึกอาชีพ ครูผู้สอนและเนื้อหา ซึ่งวิธีการฝึกอาชีพมีวัตถุประสงค์ในเรื่องเนื้อหาการเรียนรู้ สามารถใช้ความรู้ที่ได้เรียนไปในการทำงานได้ ครูผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะอาชีพ ซึ่งบทบาทของครูผู้สอนควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้ โดยมีคุณสมบัติที่สำคัญ 3 ประการ คือ การให้ความไว้วางใจและความนับถือยกย่องแก่ผู้เรียน การมีความจริงใจต่อผู้เรียน การมีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ รวมทั้งการตั้งใจฟังผู้เรียนพูด

2. ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกเนื้อหาการพัฒนาทักษะอาชีพให้ตรงกับความสนใจของผู้เรียนและสามารถนำเนื้อหาที่ได้รับไปใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างแท้จริง สภาพแวดล้อมในการฝึกอาชีพ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีมาส่งเสริม ผลักดัน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน ที่เข้ารับการฝึกอบรมนำความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ

3. สร้างโอกาสให้มีการรวมกลุ่มมากขึ้น จะทำให้มีแหล่งทุนสนับสนุน พร้อมทั้งการหาตลาดรองรับสินค้าผู้เรียน เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการนำความรู้ ทักษะ ที่ได้รับในการฝึกอบรมไปสู่การประกอบอาชีพได้อย่างแท้จริง

4. สร้างแรงจูงใจการพัฒนาทักษะอาชีพสามารถพยากรณ์ได้ ต่อแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะอาชีพ ดังนั้นแรงจูงใจในการเข้ารับการพัฒนาทักษะอาชีพจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีความมั่นใจในความสามารถของพวกเขาก็จะใช้ความรู้และทักษะและรับรู้ถึงผลลัพธ์ของการปฏิบัติงาน ซึ่ง

แรงจูงใจของบุคคล คือ การสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การเห็นตนเองมีคุณค่าและการสร้างโอกาสการเพิ่มรายได้ มองเห็นอัตลักษณ์และภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง

จากกระบวนการที่นำเสนอพบว่า การพัฒนาทักษะของนักเรียนชาวไทยภูเขาควรถูกให้ความสำคัญกับกระบวนการดังกล่าวให้มาก ในขณะเดียวกันจะพบว่า ในปัจจุบันการประกอบอาชีพของชาวไทยภูเขายังคงเป็น การทำเกษตรกรรม การจักสาน การทอผ้า การปั้นดินเผา ยาสมุนไพร ศิลปะพื้นบ้าน การแสดง การฟ้อนรำ และอื่นๆ (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงราย, 2556, 3) และต้องมีการปรับแนวคิดของชาวไทยภูเขาให้เห็นความสำคัญของอัตลักษณ์และภูมิปัญญา ซึ่งแสวงหาได้ง่ายในท้องถิ่นของตน โดยเป็นการประยุกต์ให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่ยั่งยืนและมีมูลค่าเชิงพาณิชย์ ทั้งนี้ เป็นการประกอบธุรกิจผ่านกิจกรรมธุรกิจแบบออฟไลน์ คือ การทำการตลาดแบบเก่าที่ไม่มีการใช้อินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วย เน้นไปที่การสื่อสารด้านเดียว เช่น สิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ ป้ายประกาศ ซึ่งอาจจะเป็นการทำการตลาดแบบเฉพาะเจาะจงในพื้นที่นั้นๆ และกิจกรรมธุรกิจแบบออนไลน์ คือ การทำการตลาดบนสื่อออนไลน์ เช่น Facebook, Line, Instagram, Google มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้สินค้าของเราเป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น ซึ่งช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย เข้าถึงได้รวดเร็ว (<https://bewtchanita.wordpress.com/author/bewtchanita/>, 2560) โดยพบว่าในปัจจุบันปัญหาที่สำคัญของชาวไทยภูเขาคือโอกาสที่จะเข้าถึงทักษะความรู้ในการจัดการกิจกรรมธุรกิจออฟไลน์และออนไลน์ เพื่อตอบสนองในการลดปัญหา การวางจำหน่ายหน้าร้านของตนเองเพียงช่องทางเดียวซึ่งไม่สามารถตอบโจทย์ช่องทางการตลาดได้อีกต่อไป ในขณะเดียวกันการที่นักเรียนชาวไทยภูเขาอยู่ในพื้นที่ห่างไกล มีระยะทางและการขนส่งเป็นอุปสรรคยากต่อการขนส่งสินค้าไปวางจำหน่ายยังชุมชนเมืองได้ การพัฒนาทักษะธุรกิจด้านออฟไลน์และออนไลน์จึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นช่องทางการขายทางเลือกของนักเรียนชาวไทยภูเขา ซึ่งกระบวนการดังกล่าว มีความง่ายในหลายรูปแบบ สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคของผู้คนในปัจจุบันอย่างมาก อาทิ การเลือกสินค้า การสั่งซื้อสินค้า การทำธุรกรรมการเงิน รวมถึงลดการสต็อกสินค้าเป็นจำนวนมากเพื่อรอการขาย ในหัวข้อถัดไปผู้เขียนจึงขอลำถึงรายละเอียดด้านธุรกิจออฟไลน์และออนไลน์เพื่อความเข้าใจไม่ตรงกันและนำไปสู่การพัฒนาทักษะของนักเรียนชาวไทยภูเขาต่อไป

ธุรกิจออฟไลน์และออนไลน์

ทุกวันนี้โลกออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญกับพฤติกรรมของผู้บริโภคในยุคสมัยนี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเปรียบเสมือนกับพื้นที่ส่วนกลางในการติดต่อสื่อสาร ทั้งระหว่างผู้คนหรือองค์กรธุรกิจต่างๆ ทำให้ประสิทธิภาพจากการทำตลาดออนไลน์มีบทบาทเพิ่มยอดขายให้กับธุรกิจหน้าร้านได้อย่างดี จนทำให้ปัจจุบันนี้ธุรกิจประเภทต่างๆหันมาให้ความสนใจการทำตลาดออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ออฟไลน์ยังคงมีความสำคัญอยู่ไม่น้อยเช่นกัน ซึ่งการตลาดของออฟไลน์และออนไลน์มีความแตกต่างกัน (<https://bewtchanita.wordpress.com/author/bewtchanita/>, 2560) ดังนี้

Online Marketing คือ การทำการตลาดบนสื่อออนไลน์ เช่น Facebook, Line, Instagram, Google มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้สินค้าของเราเป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น ซึ่งช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย เข้าถึงได้รวดเร็ว ลูกค้าสามารถเปรียบเทียบสินค้ากับร้านอื่นได้ แต่อาจจะเสียเปรียบในด้านความน่าเชื่อถือของสินค้าและบริการ

Offline Marketing เป็นการทำการตลาดแบบเก่าที่ไม่มีการใช้อินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยเน้นไปที่การสื่อสารด้านเดียว เช่น สิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ ป้ายประกาศ ซึ่งอาจจะเป็นการทำการตลาดแบบเฉพาะเจาะจงในพื้นที่นั้นๆ เหมาะกับธุรกิจบางประเภทที่ต้องการความน่าเชื่อถือ เพราะได้เห็นสินค้าหรือบริการจริง ทดสอบก่อนซื้อได้ และสอบถามข้อมูลกับผู้ขายได้โดยตรง

ยุคค้าปลีกในอนาคตคือยุคที่ผู้ค้าปลีกไม่สามารถพึ่งพายอดขายจากช่องทางการจำหน่ายแบบใดแบบหนึ่งอย่างเดียวยุคนี้ได้ จำเป็นต้องอาศัยทั้งรูปแบบออนไลน์ และออฟไลน์มาบูรณาการกัน หรือที่เรียกว่า Omni channel Retailing นั่นเอง (GWL Realty Advisors, 2015) โดยสิ่งที่มีผลกระทบตามมาจากการพัฒนาช่องทางการจำหน่ายดังกล่าวคือ พฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ความเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภค ในยุคค้าปลีกแบบ Omni-channel Retailing จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการกลยุทธ์การตลาดในธุรกิจค้าปลีกที่กำลังมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งส่วนออนไลน์และออฟไลน์ (ฉมลวรรณ ธีระบัญชา, 2561, 5)

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในปัจจุบัน ทุกวันนี้มีคนใช้ชีวิตอยู่กับสังคมออนไลน์มากขึ้น ปัจจุบันการสื่อสารแบบนี้ทำผ่านทางอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือ เช่น กระดานความคิดเห็น รูปภาพ และวิดีโอ โดยมีเทคโนโลยีที่รองรับเนื้อหาเหล่านี้ เช่น เว็บไซต์ที่ให้บริการ Social Network ได้แก่ facebook และเกิดสังคมออนไลน์ ทำให้

พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้คนเปลี่ยนไปจากเดิมที่ใช้เพื่อสนทนาออนไลน์ อย่างเช่น facebook เป็นเครื่องมือใหม่ที่ทำให้สามารถติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเพื่อนด้วยบทสนทนาที่ง่าย ซึ่งผลการสำรวจจากประเทศสหรัฐอเมริกายืนยันการใช้บริการ สังคมออนไลน์ที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี และมาแรงเป็นอันดับต้นๆของโลกออนไลน์ สำหรับเว็บไซต์ที่มีจำนวนคนใช้งานมากที่สุดทั่วโลก จะเห็นเป็นการใช้ Social Network facebook เป็นนวัตกรรมการสื่อสารที่เติบโตและได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วมาก เนื่องจากทำให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกสบาย รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่ายในการสื่อสารมากกว่าสื่อประเภทอื่นๆ เทคโนโลยีสื่อสารจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญของสังคมออนไลน์ (จินตนา จันทะวงศ์, 2554, 13-14)

เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เป็นรูปแบบการสื่อสารข้อมูลที่เข้าถึงผู้คนทุกระดับในปัจจุบัน พบว่า คนอายุน้อยใช้เวลาดูโทรทัศน์ลดลง โดยอยู่กับคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือมากขึ้น ส่งผลให้โลกของเครือข่ายสังคมออนไลน์ขยายตัวเพิ่มขึ้น “เครือข่ายสังคมออนไลน์”(Social Network) เป็นพื้นที่สาธารณะที่สมาชิก ซึ่งก็คือคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกเชื้อชาติ และศาสนา ทุกระดับการศึกษา ทุกสาขาอาชีพและทุกกลุ่มสังคมย่อยจากทั่วโลก เป็นผู้สื่อสารหรือเขียนเล่าเนื้อหาเรื่องราว ประสบการณ์ บทความ รูปภาพ และวิดีโอ นำมาแบ่งปันให้กับผู้อื่นที่อยู่ในเครือข่ายของตนผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เครือข่ายสังคมออนไลน์ หลากหลายประเภท ได้แก่ เว็บบล็อก (Weblog) หรือเรียกสั้นๆ ว่า บล็อก (Blog) เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networking Sites) เช่น Facebook, Myspace และ hi5 เป็นต้น การนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจขนาดใหญ่หรือเล็ก ธุรกิจที่มีผู้บริโภคเป็นกลุ่มย่อย ๆ เฉพาะเจาะจง รวมไปถึงธุรกิจบริการ ซึ่งล้วนสามารถ นำไปใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เช่นกัน เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์สามารถโต้ตอบกับผู้บริโภคได้โดยตรงและส่งผลต่อการตัดสินใจได้รวดเร็วยิ่งขึ้น (YMBA NIDA, 2013) ผู้บริโภคมักจะหาข้อมูลสินค้าและบริการ จากสื่ออินเทอร์เน็ตก่อนการตัดสินใจซื้อ มีข้อมูลทางสถิติที่ระบุว่า Social Network มีอิทธิพลต่อความสนใจ หรือไม่ ได้สำรวจโดยเก็บกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18-49 ปีพบว่า จาก 39% ของกลุ่มตัวอย่างทั่วไป และ 67% ของกลุ่ม Digital Trendsetters มีปฏิสัมพันธ์ในระดับที่บ่อยกับแบรนด์หรือบริษัทที่มีการทำการตลาดผ่าน Social Network (Nuttaputch.com, 2013)

ปัจจุบันการสื่อสารบนโลกออนไลน์ได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ เนื่องจากการพัฒนาของเทคโนโลยี Web 2.0 และการเกิดขึ้นของสังคมเครือข่ายที่อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีกำหนดและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้รับสารและผู้บริโภค เกือบสิ้นเชิง ทำให้เกิดช่องทางการสื่อสารรูปแบบใหม่ ๆ เป็นจำนวนมาก จึงถือเป็นช่องทางสำคัญขององค์กรธุรกิจ ในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจขนาดใหญ่หรือเล็ก ธุรกิจที่มีผู้บริโภคเป็นกลุ่มย่อย เฉพาะเจาะจง รวมไปถึงธุรกิจบริการ ซึ่งล้วนสามารถนำไปใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เช่นกัน (อชิต พล พลเขต, 2561, 2-3)

การทำธุรกิจในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ตามสภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขันและธุรกิจทุกประเภทจำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขัน เพื่อที่จะอยู่รอดในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป หนึ่งในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปคือเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและพฤติกรรมผู้บริโภคที่ค้นหาข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต (ภาณุวัฒน์ รัตนดิษฐ์, 2555, 12)

การพัฒนาทักษะอาชีพด้านธุรกิจออฟไลน์และออนไลน์ของนักเรียนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย

จากหัวข้อที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า ความสำคัญและแนวทางในการพัฒนาทักษะออฟไลน์และออนไลน์มีความสำคัญต่อการดำรงชีพทางธุรกิจของนักเรียนชาวไทยภูเขาในอนาคตเป็นอย่างสูง เพราะฉะนั้นในหัวข้อที่จะกล่าวถึงนี้ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะความคิดเชิงพาณิชย์ แนวคิดในการต่อยอดธุรกิจ และกระบวนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชุมชน สำหรับนักเรียนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย บนพื้นฐานบริบทชุมชนท้องถิ่นเดิมอย่างเป็นรูปธรรม สู่การจำหน่ายจริงในช่องทางออฟไลน์และออนไลน์เพื่อให้โรงเรียน ชุมชน องค์กร และหน่วยงานต่างๆ ได้นำกระบวนการนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจระหว่างโรงเรียนและชุมชนให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน อันจะทำให้ นักเรียนสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนของตนมาสร้างอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ และพึ่งพาตนเองได้ ทำให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเริ่มจากนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่กำลังเปลี่ยนจากวัยเด็กเข้าสู่วัยหนุ่มสาว เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และพฤติกรรมของการใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล รวมถึงได้ฝึกทักษะอาชีพในชุมชนของตนเองและการเป็นผู้ประกอบการ โดยกิจกรรมมีทั้งหมด 6 กิจกรรมย่อย ได้แก่

กิจกรรมย่อยที่ 1 การประชุมและกิจกรรมอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านธุรกิจให้กับทีมครูในโรงเรียน (Coaching) เพื่ออธิบายและชี้แจงรายละเอียดโครงการให้เกิดความเข้าใจและมีเป้าหมายที่ตรงกัน รวมถึงการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาความรู้ความสามารถในเรื่องธุรกิจเพื่อที่จะได้ชี้แนะ ชี้แนะ กลุ่มนักเรียนเป้าหมายในโรงเรียนของตนเองได้

กิจกรรมย่อยที่ 2 ลงพื้นที่ตามแต่ละโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ (Career compass youth camp) และการเพิ่มความรู้ ทักษะทางการเงิน (Financial literacy) แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ถึงประเภท ขั้นตอนการผลิตสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์ภูมิปัญญาตามแต่ละท้องถิ่น ชุมชนของตน ได้รู้ถึงต้นทุนการผลิต รวมถึงจำแนกรายละเอียดตามประเภทสินค้าที่มีอยู่นั้นได้

กิจกรรมย่อยที่ 3 ลงพื้นที่ตามแต่ละโรงเรียนเพื่อกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำ Business Model Canvas (BMC) พร้อมคัดเลือกผลิตภัณฑ์สำหรับการต่อยอดเชิงธุรกิจ แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มเป้าหมาย (โดยคัดนักเรียนที่มีความสนใจและมีโอกาสเป็นไปได้จริง จากคณะครูของโรงเรียนนั้น) เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในการจัดทำโมเดลธุรกิจอย่างง่ายตามแต่ละประเภทสินค้าของตนเอง รวมถึงได้รู้ถึงต้นทุนจริงที่ต้องลงทุนก่อนในการพัฒนาต่อยอดสินค้าที่มีอยู่เดิมในโรงเรียนหรือชุมชน หรือการผลิตสินค้าใหม่ ให้เกิดขึ้นจริง

กิจกรรมย่อยที่ 4 การพานักเรียนกลุ่มเป้าหมายมาศึกษาดูงาน เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ความรู้ด้านการตลาด ช่องทางการตลาด การสร้างแรงบันดาลใจในการผลิตสินค้า ข้อกำหนดการวางสินค้าชุมชน การออกแบบที่ดึงดูดความสนใจลูกค้า รวมถึงเทคนิคอื่นๆที่เป็นประโยชน์เชิงธุรกิจ SMEs

กิจกรรมย่อยที่ 5 การสนับสนุนงบประมาณในการขับเคลื่อน ต่อยอด ผลิตภัณฑ์ให้เป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์ขึ้นจริงในโรงเรียนโดยการสนับสนุนของชุมชน และหน่วยงานภาคีในท้องถิ่น โดยมีนักเรียนและคณะครูของแต่ละโรงเรียนเป้าหมายเป็นผู้ผลิตและขายจริง ทั้งนี้ ช่องทางการตลาดที่ใช้ในการจัดจำหน่ายเป็นทั้งกรณีตลาดออฟไลน์ เช่น การวางจำหน่ายที่ร้านของฝาก จังหวัดเชียงราย โรงเรียน การออกบูธสินค้า ร้านสะดวกซื้อในชุมชน เป็นต้น และกรณีตลาดออนไลน์ เช่น Page facebook ,เว็บไซต์เชียงรายโฟกัส ,Lazada ,Shopee เป็นต้น โดยการจัดการฝึกอบรมสำหรับนักเรียนชาวไทยภูเขาเรื่องช่องทางการตลาดออนไลน์อย่างง่ายโดยคณะวิทยาการที่มีความรู้ความชำนาญ

กิจกรรมย่อยที่ 6 ลงพื้นที่ตามแต่ละโรงเรียนเพื่อสรุปผลและติดตามการผลิตและจัดจำหน่ายสินค้า อธิบาย ชี้ให้เห็นถึงการต่อยอดธุรกิจชุมชน การผลิตสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์ภูมิปัญญาของชุมชนให้เกิดรายได้จริง โดยพลังความสามารถที่เกิดจากนักเรียนและคณะครู ร่วมกันขับเคลื่อนให้เกิดอาชีพและรายได้ที่ไม่ขัดกับวิถีดั้งเดิม อัตลักษณ์ของท้องถิ่น อันเป็นหนทางนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

โดยสรุปการพัฒนาทักษะอาชีพด้านธุรกิจออฟไลน์และออนไลน์ของนักเรียนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงรายนั้น ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยจำนวน 6 กิจกรรมด้วยกัน ได้แก่ 1.การประชุมและกิจกรรมอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านธุรกิจให้กับทีมครูในโรงเรียน (Coaching) 2.การลงพื้นที่ตามแต่ละโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ (Career compass youth camp) และการเพิ่มความรู้ ทักษะทางการเงิน (Financial literacy) แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มเป้าหมาย 3.การลงพื้นที่ตามแต่ละโรงเรียนเพื่อกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำ Business Model Canvas (BMC) พร้อมคัดเลือกผลิตภัณฑ์สำหรับการต่อยอดเชิงธุรกิจ แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มเป้าหมาย (โดยคัดนักเรียนที่มีความสนใจและมีโอกาสเป็นไปได้จริง จากคณะครูของโรงเรียนนั้น) 4.การพานักเรียนกลุ่มเป้าหมายมาศึกษาดูงาน เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ช่องทางการตลาด รวมถึงเกิดแรงบันดาลใจในการผลิตสินค้า 5.การสนับสนุนงบประมาณในการขับเคลื่อน ต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้เกิดเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์ขึ้นจริงในโรงเรียนโดยการสนับสนุนของชุมชน และหน่วยงานภาคีในท้องถิ่นโดยมีนักเรียนและคณะครูของแต่ละโรงเรียนเป้าหมายเป็นผู้ผลิตและขายจริง ทั้งนี้ ช่องทางการตลาดที่ใช้ในการจัดจำหน่ายเป็นทั้งกรณีตลาดออฟไลน์และออนไลน์เพิ่มเติมโดยการจัดการฝึกอบรมสำหรับนักเรียนชาวไทยภูเขาเรื่องช่องทางการตลาดออนไลน์อย่างง่ายโดยคณะวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญ และ 6.การลงพื้นที่ตามแต่ละโรงเรียนเพื่อสรุปผลและติดตามการผลิตและจัดจำหน่ายสินค้า อธิบาย ชี้ให้เห็นถึงการต่อยอดธุรกิจชุมชน การผลิตสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์ภูมิปัญญาของชุมชนให้เกิดรายได้จริง หากปฏิบัติตามขั้นตอนเหล่านี้ นักเรียนชาวไทยภูเขาจะรู้จักการจัดทำ Business Model Canvas (BMC) สำหรับธุรกิจที่ตนสนใจ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต การบริหารจัดการด้านการเงิน รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นของตนให้เกิดประโยชน์ สามารถพัฒนาทักษะจนเกิดเป็นการประกอบอาชีพแบบพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยมีชุมชนเป็นผู้สนับสนุนในด้านต่างๆ ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มใน

โรงเรียนและชุมชน เพื่อสนับสนุนความเป็นอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นเชิงพาณิชย์ อันจะเกิดประโยชน์เป็นแนวทางแผนทฤษฎีหรือแนวทางปฏิบัติแก่โรงเรียนอื่นๆในพื้นที่ห่างไกล ที่ประสบสถานการณ์เดียวกัน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงโรงเรียนกับชุมชนให้เป็นหนึ่งเดียว เกิดความยั่งยืนและมั่นคงขึ้นในท้องถิ่น โดยไม่รบกวนวิถีและอัตลักษณ์ดั้งเดิม

บรรณานุกรม

- ธีระพงศ์ อินทนาม. (2543). ปัญหาการดำเนินนโยบายรวมพวกชนกลุ่มน้อยในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2554). ภูมิปัญญาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า. คำนำ.
- พรเพ็ญ แก้วหาญ และคณะ. (2561). การพัฒนากระบวนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชุมชน ในเขตพื้นที่ชนบทจังหวัดเชียงราย. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ: สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2561. หน้า 29.
- สุจริตลักษณ์ ดีผดุง และ ปิยนันท์ ทองคำชุม. (2548). สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย : ดาระอ่า (ปะหล่อง). กรุงเทพมหานคร: เอกพิมพ์ไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). ภูมิปัญญาไทยในการดำเนินชีวิตของชาวกรุงศรีอยุธยา. กรุงเทพมหานคร: สกศ.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงราย. (2556). กลุ่มอาชีพจังหวัดเชียงราย. เชียงราย: สำนักงานฯ. หน้า 3.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2545). การต่อสู้เพื่อความเป็นคนของคนชายขอบในสังคมไทย. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ ณ ศูนย์สตรีศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. หน้า 36

ผู้เขียน

นายกิตติ สุทธิจิระพันธ์

นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนภูมิภาค
สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
80 ซอย 9 ตำบล บ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย เชียงราย 57100
E-mail : kitti.sut@mfu.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตเมธ บุญนุ่น

อาจารย์ สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนภูมิภาค
สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
80 ซอย 9 ตำบล บ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย เชียงราย 57100
E-mail : krittamate2017@gmail.com

นวัตกรรมการสร้างแบรนด์บุคคลเพื่อลดข้อเสียเปรียบของธุรกิจขนาดเล็กอาหารแปรรูป เพื่อเข้าสู่ตลาดอาเซียน

Innovative, Personal Branding To Reduce The Disadvantages Of Small-Scale Food Processing Businesses For Entering ASEAN Economic Community

ณชจันท์ ภูริวารังคกุล¹ และกฤตเมธ บุญนุ่น²

Nachajan Purivarangkakul¹ And Krittamate Boonnun²

บทคัดย่อ

นวัตกรรมการสร้างแบรนด์บุคคลเพื่อลดข้อเสียเปรียบของธุรกิจขนาดเล็กอาหารแปรรูปเพื่อเข้าสู่ตลาดอาเซียน เป็นความพยายามเพื่อนำสินค้าและบริการหรือสิ่งอื่นๆเข้าสู่กระบวนการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพของธุรกิจขนาดเล็กและขนาดย่อมของประเทศไทย(SMEs) โดยใช้วิธีการสร้างคนให้เป็นแบรนด์เพื่อลดข้อเสียเปรียบทางด้านแบรนด์สินค้า หุ่น และบริบทอื่นๆ ทั้งนี้วิธีการสร้างคนให้เป็นแบรนด์ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจค้นหาว่าตัวเองมีจุดเด่น จุดต่าง เพื่อสร้างความแตกต่าง ขั้นตอนที่ 2 การสร้างจุดเด่น สร้างความแตกต่าง ขั้นตอนที่ 3 การสื่อสารแบรนด์บุคคล และขั้นตอนที่ 4 การรักษาแบรนด์บุคคลให้มีต่อเนื่องและความยั่งยืน และสามารถนำแบรนด์บุคคลที่ได้รับการสร้างและพัฒนาและไปลดข้อได้เสียเปรียบของตนเองคือ การพัฒนาแบรนด์บุคคล ควบคู่กับแบรนด์สินค้าโดยใช้หลักการการสื่อสารซ้ำ การเตรียมเนื้อหาเพื่อแบ่งปันได้ การทำระบบนิเวศวิทยาทางธุรกิจ การใช้ความต่อเนื่องในการสื่อสาร และมีความร่วมมือกับคนในกลุ่มงานเดียวกัน จึงจะสามารถลดข้อเสียเปรียบของ SMEs ได้จริง

ส่วนการนำแบรนด์บุคคลไปพัฒนาองค์กรเพื่อการส่งออกนั้นเป็นเรื่องที่ธุรกิจ SMEs ด้านอาหารควรใช้การสังเกตระบบนิเวศทางสังคมและทางสภาพแวดล้อมของประเทศกลุ่มอาเซียนที่องค์กรจะส่งออกอย่างละเอียด และใช้การเตรียมเครื่องมือในตลาดออนไลน์ให้พร้อมจะทำให้สามารถลดข้อเสียเปรียบของ SMEs อาหารแปรรูปเพื่อเข้าสู่ตลาดอาเซียนได้ในที่สุด

คำสำคัญ : แบรนด์บุคคล ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อาหารแปรรูป

Abstract

Innovative, personal branding to reduce the disadvantages of small-scale food processing businesses for entering ASEAN Economic Community was efforts to distribute products and services or something into effective competition of small and medium enterprises (SMEs). In order to use personal branding to reduce the disadvantages in product brand, fund, and other contexts, the personal branding was consists of 4 steps. The first step was to discover focal and different points to make a contrast; highlights as the second step was to make distinction from others. The third and fourth steps were personal branding communication and maintaining a consistent and sustainable personal branding, respectively. As a results, personal branding was created and developed to reduce our weak points. Personal branding and product branding establishment by using repeated communication, sharing content, generating business ecological system, using continuous communication, and cooperating from persons in same groups could be diminished SMEs weakness.

The personal branding was useful for improving exported organization that food business SMEs should be observe social ecological and environmental systems of ASEAN countries for exporting management in detail. Finally, on-line marketing preparation was lessened disadvantages of processed food products into ASEAN Economic Community.

Keywords : Personal branding, Small and Medium Enterprises, SMEs; Processed Foods

บทนำ

อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 โดยประเทศไทยเป็นประเทศที่ส่งเสริม ธุรกิจอาหารแปรรูปจากสินค้าเกษตร ส่งผลให้เกิดความได้เปรียบ ในการแข่งขันในตลาดอาเซียนอย่างสูง (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย,2560) ทั้งนี้ อาหารแปรรูปของไทยมากกว่าร้อยละ 26.7 คือข้าว ผลไม้สด ทั้งแบบ แช่เย็น แช่แข็งและแห้งและพบว่าสินค้าเหล่านี้เป็นสินค้าส่งออกที่มีอัตราการเจริญเติบโต ร้อยละ 202.8 ทำให้ในปัจจุบันมีผู้ประกอบการขนาดย่อม เข้ามาเป็นผู้พัฒนาผลิตอาหารการส่งออกมากขึ้น

สำหรับการทำธุรกิจของผู้ประกอบการขนาดย่อม(Small and Medium Enterprise) (ต่อไปนี้จะเรียกว่า SMEs) มีกิจกรรม ธุรกิจ ที่มีความสามารถในการผลิต การบริการ การค้าส่ง และค้าปลีก (ราชกิจจานุเบกษา,2017,17) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ภาคการผลิตจะมีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมไทยมากที่สุด โดยการผลิตซึ่งครอบคลุมถึง การเปลี่ยนรูปวัตถุดิบให้เป็นผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ด้วยเครื่องจักรกลหรือเคมีภัณฑ์ รวมถึงการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ที่มีลักษณะเป็นอุตสาหกรรมการผลิต วิสาหกิจชุมชน และการผลิตในครัวเรือนด้วย ดังนั้นธุรกิจ SMEs ด้านการผลิต การแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารจากวัตถุดิบทางการเกษตร จึงมีผู้ประกอบการขนาด จำนวนทั้งสิ้น 3,077,822 ราย มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.02 เมื่อเทียบกับ SMEs ในปี พ.ศ.2560 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 99.79 ของจำนวน SMEs ทั้งประเทศ(สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม,2562,4-01)ในขณะเดียวกัน เมื่อปี พ.ศ.2562 มีผู้จดทะเบียนเพิ่มขึ้น 63,359 ราย (ฐานเศรษฐกิจ,ออนไลน์,2563) โดยจะเห็นได้ว่า ถึงแม้เศรษฐกิจในระดับโลกจะดูซบเซาแต่การลงทุนในระดับธุรกิจ SMEs ยังได้รับความนิยมทั้งในด้านการผลิต การบริการเพื่อบริโภคในประเทศ และโดยเฉพาะการทำธุรกิจส่งออกไปยังต่างประเทศซึ่งปัจจุบันได้รับความสนใจจากผู้ประกอบการ SMEs ในประเทศไทยค่อนข้างสูงทั้งนี้เกิดจาก ภูมิภาคอย่างเอเชียใต้ที่เศรษฐกิจมีแนวโน้มขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 7 ต่อปี เช่นเดียวกับอาเซียนที่เติบโตราวร้อยละ 5 ต่อปี (RYT9,2563,ออนไลน์) จากปรากฏการณ์ดังกล่าวจึงไม่น่าแปลกใจเมื่อมีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการ SMEs ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2561-1562 เป็นต้นมา

ในปัจจุบันการทำธุรกิจ SMEs เพื่อการส่งออกแม้จะได้รับความนิยมค่อนข้างสูงในประเทศไทย แต่สิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจในระดับหนึ่งว่า จะต้องดำเนินการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ได้

มาตรฐานหรือได้รับการรับรองตามระเบียบการนำเข้าที่สำคัญของประเทศนั้นๆ เช่น ในระดับอาเซียนอาจจะต้องได้รับการรับรองมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) หรือ มาตรฐานอาหารฮาลาล (สำหรับอาหารที่จะต้องเข้าไปประเทศมุสลิม) (อินนัยยิ เจียรกุล, 2018) ของไทย ที่มีมาตรฐานในการตรวจเช็คผลิตภัณฑ์สุขภาพ ซึ่งเป็นการยืนยันสินค้าและอาหารที่มีมาตรฐานในการนำเสนอสินค้าของตัวเองต่อประเทศนั้นๆ และหรือ กลุ่มการค้าอื่นๆ ทั่วโลก

ธุรกิจ SMEs ในปัจจุบันถึงแม้จะได้รับมาตรฐานให้มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ ก็ไม่ได้หมายความว่าประสบความสำเร็จในตัวเลขด้านเศรษฐกิจเพราะการประกอบธุรกิจที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยหลายอย่าง เช่นกรณี เจ้าของกิจการอาหารสำเร็จรูปที่ได้รับรองมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา พบว่าปัญหาของการขยายตลาดเข้าสู่ตลาดต่างประเทศและการทำสัญญาทางการค้ากับบริษัทผู้จัดจำหน่าย SMEs ไม่มีอำนาจการต่อรอง รูปแบบการขายจะเป็นสัญญาฝากขายหรือ Consignment (ผู้เขียน) โดยสัญญารูปแบบนี้มักจะใช้ในห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ ซึ่งยินยอมให้เจ้าของสินค้า (ผู้ผลิต) เข้ามาเช่าสถานที่ในห้างสรรพสินค้าเพื่อดำเนินการจัดจำหน่ายสินค้า โดยผู้ให้เช่าจะได้รับค่าตอบแทนตามแต่ตกลงกันไว้หรืออาจจะได้รับผลตอบแทนในลักษณะของเปอร์เซ็นต์ต่อยอดขาย รูปแบบนี้วงการค้าปลีกเรียกว่า การขายฝาก ทั้งนี้ความรับผิดชอบต่างๆ ล้วนเป็นภาระของผู้ผลิตเพียงผู้เดียว การทำสัญญาลักษณะแบบนี้ทำให้เจ้าของกิจการ พบกับปัญหา คือ สินค้าขาดการดูแลและการสูญหาย เป็นต้น (จากการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการ คุณทัตวีร์ ขวัญยืน เจ้าของธุรกิจอาหารสำเร็จรูปยี่ห้อ มนุษย์ป่า, ผู้เขียน, 2563) ทำให้เจ้าของกิจการ SMEs ขาดเงินทุนหมุนเวียน กิจการมีโอกาsl้มละลาย ซึ่งต่างกับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของไทย (หรือแบรนด์ที่มีชื่อเสียงและมีความนิยมในต่างประเทศ) รูปแบบการทำสัญญาทางการค้าจะเป็นสัญญาซื้อขายในสินค้าเครดิต ผู้ค้าปลีกรายใหญ่ยอมรับภาระสต็อก โดยมีเงื่อนไขว่า ผู้ผลิตจะต้องขายสินค้าในราคาถูกและให้เครดิตตอบแทน ผู้ผลิตมีโอกาสจะขายสินค้าในปริมาณมากแม้ว่ากำไรจะลดลงเนื่องจากราคาที่ถูกลง แต่ยังสามารถนำไปชดเชยกับค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่สินค้าออกได้เร็วขึ้น ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าการมีแบรนด์สินค้าที่มีชื่อเสียงสามารถมีข้อได้เปรียบกว่าแบรนด์ที่เกิดขึ้นใหม่ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปเพื่อเข้าสู่ตลาดอาเซียนซึ่งในปัจจุบันถือเป็นโอกาสของประเทศไทยที่มีบริบทเป็นที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการส่งออกทั้งในภาวะปัจจุบันและอนาคต

เมื่อกล่าวถึงแบรนด์จะพบว่า เป็นสิ่งที่แสดงถึงตัวตนของสิ่งสิ่งนั้น เช่นผลิตภัณฑ์ บริการ หรือ บุคคลรวมถึงองค์กร เพื่อสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งอันนำไปสู่การเพิ่มมูลค่ากับองค์กร (สุภาวดี จรุงธรรมโชติและรุ่งรัตน์ ชัยสำเร็จ,2018) การสร้างแบรนด์จึงมีความสำคัญและเหมาะสมกับ SMEs โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปของไทยในปัจจุบัน (ศิริกุล เลากัยกุล,2558) แต่การสร้างแบรนด์ในปัจจุบันจะพบว่า ไม่สามารถสร้างขึ้นได้เพียงชั่วข้ามคืน การสร้างแบรนด์จึงต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขและบริบทขององค์กรนั้นๆ บางองค์กรมีทุนจดทะเบียนสูง โอกาสในการสร้างแบรนด์จึงง่ายต่อการนำเสนอในตลาด องค์กรไหนที่มีทุนจดทะเบียนน้อย(ผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดย่อม)จะมีความยากลำบากในการสร้างซึ่งต้องใช้เวลาในการสถาปนาตนเอง การสร้างแบรนด์ที่เกิดขึ้นจากการลงทุนน้อยหรือไม่ต้องลงทุนเลยจึงได้รับความนิยมจาก SMEs ไทยในปัจจุบันค่อนข้างสูงอย่างกรณีของการสร้างแบรนด์บุคคล ซึ่งเป็นแนวทางที่ง่ายกว่าการสร้างแบรนด์ของผลิตภัณฑ์เพราะสมองของคนมักมีแนวโน้มเชื่อมโยงไปหาผู้คนที่ได้มากกว่าเครื่องมืออื่นและแบรนด์ส่วนบุคคล จะทำให้มีความมั่นใจว่ามีผู้คนพูดถึงตลอดเวลาและอยู่คู่คนนั้นตลอดที่ยังมีชีวิตอยู่นั่นเอง(แดเนียล ฟรีสลิย์,2561)

จากความสำคัญและข้อสังเกตข้างต้น ผู้เขียนจึงมุ่งนำเสนอแนวคิดการสร้างแบรนด์บุคคลเพื่อลดข้อเสียเปรียบของธุรกิจขนาดเล็กอาหารแปรรูปเพื่อเข้าสู่ตลาดอาเซียน เพื่อนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าให้กับองค์กร ในที่สุดโดยมีหัวข้อต่อไปนี้

การสร้างแบรนด์บุคคล

ในปี พศ. 2563 เป็นยุคที่การสื่อสารออนไลน์มีความสำคัญมาก เห็นได้จากแนวคิดประเทศไทย 4.0 รัฐบาลมีการนำนโยบายการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาระบบเศรษฐกิจ และผู้ประกอบการก็นำการสื่อสารผ่านออนไลน์มาช่วยสร้างคุณค่าทางธุรกิจ (สบทบ แก้วเชื้อและคณะ,2562)ดังนั้นการสร้างแบรนด์บุคคล (Personal Branding) จึงมีความสำคัญมากต่อตัวบุคคลและธุรกิจ (ตระหนักจิต ยุตยรรยง,2018) เพราะถ้าบุคคลนั้นมีชื่อเสียงภายในวงกว้างจะสามารถเพิ่มช่องทางรายได้ และส่งเสริมบทบาทหน้าที่ของธุรกิจได้เป็นอย่างดี โดย สันธยา โลหะพันธกิจ(2548) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบรนด์บุคคลได้อย่างน่าสนใจว่า สามารถเชื่อมโยงทางธุรกิจได้คือ การทำให้รู้ถึงความสามารถหลักของแต่ละคนโดยส่งผ่านมาจากเอกลักษณ์ที่ชัดเจนของบุคคลนั้น และส่งถึงภาพลักษณ์ขององค์กรด้วยแบรนด์บุคคลที่มีชื่อเสียง

สามารถเพิ่มราคาให้กับสินค้าได้มากกว่า และถ้าแบรนด์บุคคลแข็งแกร่งจะนำไปสู่การขายแบรนด์บุคคลไปสู่ธุรกิจอื่นต่อไปได้

สำหรับวิธีการสร้างคนให้เป็นแบรนด์ หรือ การสื่อสารและการสร้างแบรนด์บุคคลเพื่อการสร้างแบรนด์สินค้าควบคู่กัน มีวิธี 4 ขั้นตอนดังนี้ (เสริมยศ ธรรมรักษ์ ,2554)

(1) การสำรวจค้นหาวาตัวตัวเองมี จุดเด่น จุดต่าง เพื่อสร้างความแตกต่าง (Differentiation) ถือเป็นอัตลักษณ์ด้านแบรนด์บุคคลโดยตรง อาทิ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการแต่งหน้าระดับโลก นำหลัก ความชัดเจน แตกต่าง และสม่ำเสมอ มาสร้างแบรนด์บุคคล การสร้างอัตลักษณ์ประกอบด้วย อัตลักษณ์จากรูปร่าง การแต่งกาย (Appearance Identity)เป็นแบรนด์บุคคลที่มองเห็นจากการแต่งตัว อัตลักษณ์เชิงพฤติกรรม (behavioral identity) ลักษณะแบรนด์บุคคลออกมาจากวิธีการพูด ท่าทางประจำตัว น้ำเสียง อัตลักษณ์เชิงประโยชน์ (functional identity) อัตลักษณ์ของแบรนด์บุคคลนี้ บ่งบอกเชิงความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ

(2) การสร้างจุดเด่น สร้างความแตกต่าง ควรกำหนดบุคลิกภาพแบรนด์บุคคลควรจะสอดคล้องกับบุคลิกภาพของตัวตนจริงๆและมีความสอดคล้องกับสินค้าที่ต้องการนำเสนอ การนำแบรนด์บุคคลมาสร้างรายได้ทางธุรกิจ โดยผ่านการสื่อสารออนไลน์ เกิดขึ้นได้จริง ผู้เขียนขอยกตัวอย่าง “ฮาซัน”(ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์,20 เมย,2562) เจ้าของเพจ “อาหารทะเลตากแห้ง จ.สตูล” ที่มีการสร้างแบรนด์บุคคลพร้อมกับแบรนด์สินค้า โดยผ่านช่องทาง Face book Live โดยใช้จุดเด่นคือ อัตลักษณ์เชิงพฤติกรรมในการสื่อสาร น้ำเสียง รูปแบบการพูด บ่งบอกถึงตัวผู้นำเสนอ แสดงถึงความเกี่ยวข้องกับภาคใต้ และยังนำเสนอตัวเองในบทบาทของการเป็นลูกชาวประมง ส่งผลให้ผู้บริโภคเชื่อใจในการนำเสนอผลิตภัณฑ์อาหารทะเลตากแห้ง นำไปสู่ยอดขายเดือนละ 20 ล้านบาท ปัจจุบันมีการพัฒนาเป็นบริษัท ฮาซันอาหารทะเลแห้ง จำกัด จากกรณีตัวอย่างนี้ สามารถเชื่อได้ว่า การสร้างแบรนด์บุคคลสามารถทำควบคู่กับการสร้างแบรนด์สินค้าได้

(3) การสื่อสารแบรนด์บุคคลนั้น ต้องมีการสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนที่สร้างมาทั้งทางออฟไลน์และออนไลน์ มีการนำโซเชียลมีเดียมาใช้เผยแพร่ให้สื่อสารในสิ่งที่ตัวเองนำเสนอออกไปสู่ผู้บริโภคได้มากที่สุดจนกลายเป็นจุดสนใจจากบุคคลทั่วไปมากขึ้นโดย ศรัญญา รัตนงกุล (2554) เรียกว่า เน็ตไอดอล คือ ผู้มีอิทธิพลทางความคิด¹ เปรียบเทียบกับการ

¹ (อินฟลูเอนเซอร์) คือผู้มีอิทธิพลบนสื่อโซเชียล โดยเป็นผู้ที่ทำคอนเทนต์เผยแพร่ตามแพลตฟอร์มต่างๆ เช่น Blog, Instagram, Facebook, YouTube แล้วมีคนสนใจติดตาม ยังมีผู้ติดตามมากก็ยังมีอิทธิพลมาก ผู้ติดตามส่วนใหญ่มักเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ตั้งแต่เด็กไปจนถึงวัยทำงาน และมักคล้อยตามเนื้อหาหรือสิ่งที่ Influencer พูด .

เป็น เซเลบริตี้² จะถือว่าเป็นเครื่องมือทางการตลาดเหมือนกับกลุ่มผู้มีอิทธิพลทางความคิดซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคมีการจดจำได้ และมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้บริโภคโดยตรง

(4) การรักษาแบรนด์บุคคลให้มีต่อเนื่องและความยั่งยืน ถือว่าเป็นกระบวนการสร้างแบรนด์บุคคล ซึ่งพอแบรนด์บุคคลมีความแข็งแกร่งแล้ว ไม่ว่าจะสร้างสินค้าอะไรก็จะมีหลายคนติดตามและอุดหนุน จากเหตุผลดังกล่าวการสร้างแบรนด์บุคคลในปัจจุบันจึงได้รับความนิยมสูงขึ้นเรื่อยๆ เพราะสื่อโฆษณาทางอินเทอร์เน็ตนั้นทำให้ ตั้งแต่กระบวนการสร้างการรับรู้ในตัวสินค้า (Awareness) ความสนใจ (Interest), ความต้องการ (Desire), ถึงกระบวนการตัดสินใจซื้อ (Action) ตามเหตุผลดังกล่าว การสร้างตัวตนให้เป็น ผู้ทรงอิทธิพลในโลกออนไลน์ของผู้ประกอบ จึงควรมีการสนับสนุนอย่างยิ่ง

การนำแบรนด์บุคคลไปลดข้อเสียเปรียบของ SMEs

หนึ่งในปัญหาของข้อเสียเปรียบของ SMEs คือไม่มีเวลาในการสร้างความแตกต่างให้กับธุรกิจ จากผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 87 ไม่มีเวลาทำการตลาดเพื่อสร้างจุดเด่นให้กับตนเองเพราะมันแต่ไปให้ความสำคัญกับ กระบวนการผลิต การขายและ งานสำนักงาน (TMB, 2561, ออนไลน์) ดังนั้นการทำแบรนด์บุคคลของเจ้าของหรือผู้ถือหุ้น ของ SMEs เป็นส่วนหนึ่งของการลดข้อเสียเปรียบของ SME ได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่างของ SMEs ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ เทรนนิ่งสตูดิโอแบรนด์ฟิตจังก์ชั่น ซึ่งมีคุณฟ้าใส พิงอุดม เป็นเจ้าของ (มติชน, 2560, ออนไลน์) โดยได้มีการนำแบรนด์บุคคลเข้ามาสร้างความแตกต่าง จากธุรกิจรายใหญ่เช่น Fit(Thailand) ที่มีเงินลงทุนสูงกว่าและมีศักยภาพในด้านอื่นๆที่พร้อมมากกว่า ทั้งนี้แบรนด์ฟิตจังก์ชั่นดำเนินการโดยให้คำปรึกษาในการออกกั๊ลังกาย เริ่มจากห้องเช่าขนาดเล็กพื้นที่ขนาด 24 ตารางเมตร ถือว่าเป็นขนาดเล็กมากเมื่อเทียบกับรายใหญ่ โดยเจ้าของธุรกิจได้นำเอาระบบสื่อสารออนไลน์มาใช้ควบคู่กับการสร้างแบรนด์บุคคล จึงทำให้มีผู้ติดตามมากกว่า 900,000 คน และปัจจุบันธุรกิจฟิตจังก์ชั่นจะเตรียมนำธุรกิจของตนเองเข้าตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในระยะเวลาอันใกล้ จากกรณีตัวอย่างดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ได้ในระดับหนึ่งว่าฟิตจังก์ชั่น มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วเพราะมีการสร้างแบรนด์บุคคล ควบคู่กับสร้างแบรนด์สินค้า ด้วยวิธีการดังนี้

² คนดัง, ผู้ที่มีชื่อเสียงในสังคม (มักใช้หมายถึงดารา นักร้อง ไฮโซ เป็นต้น)

1. การสื่อสารของคุณฟ้าใส มีการสื่อสารเรื่องเดิมอย่างต่อเนื่อง ในเนื้อหาความรู้ด้านการออกกำลังกายและมีการอ้างอิงถึงหลักวิทยาศาสตร์ (บทความนี้ เรียกว่า ความเป็นผู้เชี่ยวชาญ) ส่งผลให้ผู้บริโภค มีความเชื่อใจ

2. การทำเนื้อหาเตรียมไว้เพื่อการแบ่งปันในเรื่องความรู้ที่มีประโยชน์ที่เชื่อถือได้จะเห็นได้ว่า VDO องค์กรความรู้ใน Youtube ที่มีการแนะนำเนื้อหาที่วิธีการแนะนำวิธีการออกกำลังกายที่ถูกต้อง

3. การทำระบบนิเวศวิทยาของธุรกิจเตรียมไว้ กล่าวคือมีการติดตาม ชอบ สนับสนุน ทางภาษาธุรกิจเรียกว่าสินทรัพย์ (ผู้เขียน) แบบหนึ่ง ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ติดตามกับคุณฟ้าใสเรียกว่า มีความสัมพันธ์ คุณฟ้าใสมีความสัมพันธ์กับคนดูในรูปแบบที่คนซื้อจะไม่ใส่ใจกับคนขายรายอื่นในท้องตลาด ทำให้สามารถลดการแข่งขันด้านราคาเกิดขึ้นได้จริง

4. ความต่อเนื่องในการทำเนื้อหา คุณฟ้าใสมีการทำประวัติตัวเองในโลกออนไลน์และลงในทุกแพลตฟอร์มอย่างต่อเนื่อง

5. ความร่วมมือ คุณฟ้าใสมีการร่วมมือกับ กลุ่มคนมีชื่อเสียงในกลุ่มงานเดียวกัน เช่น การสัมภาษณ์ นักกีฬาเวทเทรนนิง ระดับโลก

ปัจจุบัน บริษัทในสังกัดของ คุณฟ้าใสมีจำนวน 4 บริษัท ดังนี้ (อ้างอิงจาก กรมพัฒนาธุรกิจการค้า)

1. บริษัทพิตจิงชั่นจำกัด
2. บริษัท พิตชอบ(ประเทศไทย)
3. บริษัท สเตย์ลีนฟู้ด จำกัด
4. บริษัท กงลีฟ้าใส จำกัด

จากผลการวิเคราะห์การประกอบการธุรกิจของคุณฟ้าใส จะเห็นได้ว่าการพัฒนาแบรนด์บุคคล ควบคู่กับแบรนด์สินค้าโดยใช้หลักการการสื่อสารซ้ำ การเตรียมเนื้อหาเพื่อแบ่งปันได้ การทำระบบนิเวศวิทยาทางธุรกิจ ใช้ความต่อเนื่องในการสื่อสาร และมีความร่วมมือกับคนในกลุ่มงานเดียวกัน จึงจะสามารถลดข้อเสียเปรียบของ SMEs ได้จริง

การนำแบรนด์บุคคลไปพัฒนาองค์กรเพื่อการส่งออก

การนำแบรนด์บุคคลไปพัฒนาองค์กรเพื่อการส่งออกนั้นเป็นเรื่องที่ธุรกิจ SMEs ด้านอาหารควรนำมาประยุกต์ใช้อย่างยิ่ง โดยเฉพาะพื้นที่ในอาเซียนซึ่งมีวัฒนธรรมอาหารที่คล้ายกัน

(ชื่นกมล ปัญญา,2558) กล่าวคือ การบริโภคข้าวเป็นหลัก และการบริโภคแป้งที่แปรรูปมาควบคู่กับเครื่องเคียงในแบบที่ต่างกันไป การใช้ผงปรุงรสมาเติมรสชาติ การใช้เครื่องเทศและสมุนไพรในการปรุงรสอาหาร อาหารหลายอย่างมีลักษณะและรสชาติที่คล้ายกันเพราะมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมด้านอาหารซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงเป็นโอกาสของ SMEs ด้านอาหารแปรรูปของคนไทยที่จะเข้าไปได้ส่วนแบ่งทางการตลาดของตลาดอาเซียน ซึ่งมีมูลค่ามากกว่า 61,949 ล้านดอลลาร์ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย,2560)

จากเหตุผลดังกล่าว จึงส่งผลให้การสร้างแบรนด์บุคคลมีความสำคัญต่อเจ้าของธุรกิจ SMEs อาหารแปรรูปเป็นอย่างยิ่ง อันจะเห็นได้ความสำคัญของการสร้างแบรนด์สินค้าจะส่งผลให้สินค้านั้นมีความพร้อมด้านมาตรฐานการส่งออก คืออย่างกรณีของการสร้างนวัตกรรม การนำเสนอคุณค่า หรือวิธีการใหม่ๆ ที่กระตุ้นให้ลูกค้าเกิดความต้องการการซื้อ เปรียบเสมือนการสร้างตลาดใหม่ให้กับสินค้านั้น นำไปสู่ยอดขายทางธุรกิจ และลดข้อเสียเปรียบของธุรกิจ SMEs อาหารแปรรูปของไทย ได้จริง จากความสำคัญดังกล่าวผู้เขียนขอเสนอกระบวนการในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ควรทำความเข้าใจกับกลุ่มตลาดเป้าหมายสำหรับการส่งออกโดยทำการศึกษาทั้งระบบสังคมและระบบนิเวศ อย่างละเอียด โดยแบ่งการสังเกตได้ดังนี้

1.1 ระบบสังคม ของพื้นที่ประเทศที่ต้องการจะส่งออกดังนี้

1.1.1 ลักษณะของประชากรของประเทศที่ต้องการส่งออกมีโครงสร้างประชากรเป็นอย่างไร ตัวอย่างเช่น ประเทศสิงคโปร์ มีผู้สูงอายุมากมีประชากรเกิดใหม่น้อย ส่งผลต่อการเลือกบริโภคอาหารแปรรูปที่ต้องมีคุณภาพสูง ต่างกับประเทศกัมพูชาที่มีประชากรวัยหนุ่มสาว อาหารแปรรูปกลุ่มขนมขบเคี้ยวจะได้รับการยอมรับที่ง่ายกว่า เป็นต้น (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย,2560)

1.1.2 ลักษณะสุขภาพและรูปแบบโภชนาการของประชากรในประเทศที่ต้องการส่งออก มีโภชนาการแบบไหน และการบริโภคอาหารส่วนใหญ่เป็นประเภทอะไร มีอะไรเป็นวัตถุดิบ เพื่อดูแนวโน้มความเป็นไปได้ในการผลิตอาหารแปรรูปมารองรับตลาดที่มีกำลังการซื้อแต่ยังไม่มีผู้ผลิตอาหารแปรรูปในประเทศมารองรับตลาดกลุ่มนี้และสามารถหาความคล้ายคลึงกันในวัตถุดิบในอาหารแปรรูปที่ได้ยอมรับในประเทศที่ต้องการส่งออก เพื่อนำเสนอต่อผู้บริโภคได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้สามารถสังเกตได้จากห้างสรรพสินค้าท้องถิ่น หรือ การเดินตลาดในชุมชน เลือกพื้นที่ ที่กลุ่มเป้าหมายทางการตลาดอาศัยอยู่

1.1.3 ลักษณะของเทคโนโลยีและการใช้ประโยชน์การใช้จากทรัพยากรของประเทศที่ต้องการไปเจาะตลาด ต้องมีการสังเกตถึงการเข้าถึงเทคโนโลยีของกลุ่มเป้าหมายเข้าได้ อย่างทั่วถึง ตัวอย่างการใช้อีเมล โอน์ แอปพลิเคชัน ต่างๆ ที่นิยมในประเทศนั้น เพราะแต่ละประเทศมีความนิยมที่ต่างกันยกตัวอย่างเช่น ประเทศพม่าใช้ Viber³ ในการสื่อสาร พื้นที่ในการสำรวจควรจะเป็นบริเวณมหาวิทยาลัย ตลาด และร้านค้าปลีก

1.1.4 ลักษณะของความรู้ ค่านิยม และแนวคิด ว่าพื้นฐานความรู้ของกลุ่มเป้าหมายอยู่ระดับใด ค่านิยมพื้นฐานที่เชื่อถือสืบต่อกันมา และแนวคิดความเชื่อเป็นแบบไหน เพื่อป้องกันการสื่อสารที่ผิดพลาด สามารถสังเกตพื้นฐานได้จาก การเช็คผ่าน google โดยจำลองการ เป็น google ของประเทศนั้น แล้วเช็คคำค้นหา ว่าเนื้อหาดังกล่าวได้รับความสนใจมากน้อย ขนาดไหน

1.1.5 ลักษณะการใช้ภาษา นอกจากการใช้ภาษาของแต่ละประเทศแล้ว บางประเทศมีกลุ่มชนเผ่า อาจจะใช้ภาษาถิ่นที่แตกต่างกัน ถ้ากลุ่มเป้าหมายขององค์กรมีกลุ่มชนเผ่าใช้ ภาษาเฉพาะทาง ควรมีการผลิตสื่อให้สื่อสารกันได้ตรง โดยต้องระวังเรื่องทัศนคติความเชื่อที่ แตกต่างกันด้วย การใช้ผู้แปลภาษาควรเป็นคนชนชาตินั้นที่มีความเข้าใจในคำแสลง และคำ ต้องห้ามอย่างชัดเจน

1.1.6 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการจัดระเบียบสังคมของแต่ละประเทศ ลักษณะทางเศรษฐกิจที่กำลังเกิดขึ้นในประเทศที่ต้องการจะส่งออกมีภาวะชลอตัว หดตัว ขยายตัว และการจัดระเบียบสังคม ที่นอกเหนือจากกฎหมาย มีความเชื่อแบบไหนมารองรับบ้างเพื่อการสื่อสาร ที่ถูกต้อง

1.1.7 ลักษณะรูปร่างหน้าตาและบุคลิกภาพของประชากรมีผลต่อการรับรู้ และการสื่อสารแต่ละประเทศจะมีประชากรที่มีบุคลิกภาพที่ต่างกัน ส่งผลต่อความแตกต่างในด้าน รูปแบบการสื่อสาร

1.2 ระบบนิเวศ ของประเทศที่เข้าไปทำการตลาด มีข้อสังเกตดังต่อไปนี้

³ไวเบอร์ (อังกฤษ: Viber) เป็นโปรแกรมบนแท็บเล็ตคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบสมาร์ตโฟน ใช้สำหรับโทรออกหรือรับสาย รับส่งข้อความระหว่างกันในกลุ่มที่ใช้ไวเบอร์และใช้หมายเลขโทรศัพท์ของผู้ใช้ลงทะเบียนกับไวเบอร์ผ่านเครื่องแท็บเล็ตคอมพิวเตอร์หรือ โทรศัพท์เคลื่อนที่ก่อนการใช้งาน โดยไม่มีค่าใช้จ่ายในการโทร แต่ต้องโทรผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น Wifi 3G EDGE ผู้โทรออกและ หมายเลขปลายทางจะต้องเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตอยู่ รูปแบบการทำงานทั่วไปคล้ายสไกป์ แต่ไวเบอร์ใช้ตัวเลขแบบเดียวกับโทรศัพท์มือถือทั้งหมด ในการติดต่อระหว่างสมาชิกของไวเบอร์⁽¹⁾ (วิกิพีเดีย)

1.2.1 สภาพอากาศของประเทศที่ต้องการทำการส่งออกเพราะฉะนั้นอาหารแปรรูปต้องมีความสอดคล้องกับสภาพเวลาและโอกาสเพราะลักษณะการปรุงอาหารบางประเภทไม่กินในบางฤดู เช่น มาเลเซีย ไม่รับประทานอาหาร เดือนรอมฎอนในเวลากลางวัน ดังนั้น SMEs แปรรูปควรจัดอาหารที่เหมาะสมในการทานในเวลากลางคืน

1.2.2 สภาพพืชผลทางการเกษตรของประเทศที่ต้องการส่งออก ควรตรวจสอบผลผลิตทางการเกษตรของประเทศนั้นก่อน ว่ามีส่วนผสมแบบเดียวกันกับอาหารแปรรูปของ SMEs ที่ต้องการจะส่งออก เพื่อหาความสอดคล้องในการสื่อสารหรือหาจุดต่างในการอธิบายเพื่อเพิ่มมูลค่า

2. การเตรียมเครื่องมือในการทำตลาดออนไลน์ เพื่อเตรียมองค์การสำหรับการติดต่อในขณะเดียวกัน ควรทำเป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษเป็นมาตรฐาน และควรมีข้อมูลในภาษาของประเทศที่ต้องการจะส่งออก ด้วยจะเป็นการเพิ่มมูลค่า ทั้งนี้ การดำเนินธุรกิจ SMEs อาหารแปรรูปควรมีเครื่องมือดังนี้

2.1 Website (เว็บไซต์) เป็นหน้าต่างสำหรับความน่าเชื่อถือในรูปแบบการให้ข้อมูล แคตตาล็อกสินค้า ขายสินค้า ใช้เพื่อการโฆษณาและการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม

2.2 E-mail (อีเมล-จดหมายอิเล็กทรอนิกส์) ธุรกิจ SMEs ต้องมีในไว้เชื่อมโยงข้อมูลในการติดต่อ และสามารถเป็นช่องทางหาลูกค้าได้อีกแบบหนึ่ง เช่นถ้าสินค้าอาหารแปรรูปของ SMEs เป็นงานที่ต้องใช้ในกิจการโรงแรม หรือ บริษัท องค์กรสามารถเจาะตลาดโดยตรงโดยการใช้อีเมลจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ส่งให้จัดซื้อของแต่ละหน่วยงานได้โดยการหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการหาลูกค้าใหม่เพิ่มขึ้นโดยใช้ต้นทุนที่ต่ำมาก เป็นวิธีที่เหมาะสมกับ SMEs อย่างมาก นอกจากนั้นการเชื่อมโยงของฐานข้อมูลเป็นอีเมลลูกค้าหรือกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย สามารถไปถึงเชื่อมกับ Social Network ของลูกค้าได้ โดยใช้ อีเมลที่มี ส่งไปแสดงบน Facebook ของกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้วิธีเครื่องมือสร้างผู้ชม (Create Custom Audience) บน Facebook การหาอีเมลของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายอาจจะได้จากวิธีการทางอื่นๆเช่น การกรอกอีเมลแล้วได้ส่วนลด หรือสินค้าฟรีต่างๆ

2.3__Social Networking (โซเชียลเน็ตเวิร์ก-เครือข่ายสังคมออนไลน์) แบ่งเป็น การใช้เครื่องมือดังนี้

2.3.1 Facebook การใช้ Facebook สำหรับลูกค้าใหม่ใช้ในการเปิดการขายเพื่อแนะนำให้รู้จักแบรนด์เป็นครั้งแรก ควรใช้ Facebook Ad (การโฆษณาใน Facebook) เลือกโปรโมทโฆษณาเจาะจงเขตพื้นที่ประเทศที่ต้องการจะเจาะตลาด และต้องนำกลยุทธ์ตัวแทนเข้ามาใช้ในครั้งแรก เพราะตัวแทนจะสามารถทำตลาดให้กับเจ้าของ SMEs อาหารแปรรูปได้ดี ถ้าตัวแทนมีความรู้จักเจ้าของแบรนด์ (ผลลัพธ์จากการทำแบรนด์บุคคลให้แข็งแรงจะทำให้มีความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์) ผลลัพธ์ต่อมาตัวแทนจะสามารถทำตลาดให้โตได้ง่ายโดยไม่ต้องใช้ช่องทางการค้าผ่านคนกลางที่ทำให้เกิดข้อเสียเปรียบ

2.3.2 อินสตาแกรม Instagram เป็นการสื่อสารประเภทโซเชียลมีเดีย ผู้ประกอบการ SMEs ของไทยสามารถทำตลาดโดยการประยุกต์ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป ยกตัวอย่างเช่น การขายน้ำพริก สามารถประยุกต์การใช้น้ำพริกเสิร์ฟผสมอาหารจัดจาน สไลด์มีชีลิสตาร์และใส่รูปด้วยลายน้ำเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ ทำให้มีการติดตามและค้นหาในกลุ่มคนที่นิยมเล่น IG ที่ชอบเรื่องการรับประทาน เป็นต้น

2.3.3 Youtube เป็นการสร้างเนื้อหาที่ดีมาก เพราะสามารถสื่อสารให้ลูกค้ารับรู้ได้ทั้งภาพและเสียงพร้อมๆกัน การทำวิดีโออธิบายการใช้หรือการแก้ปัญหาโดยใช้ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป ที่ SMEs จำหน่ายนั้น ควรตั้งชื่อคลิปให้ตรงกับการใช้ภาษาในประเทศที่ต้องการส่งออก เพราะคำค้นหา (Keyword) ในภาษานั้นๆ มักจะได้รับการค้นหามากกว่าการใช้ภาษาอังกฤษ และอีกสิ่งที่ SMEs แปรรูปอาหารควรทำ คือการทำคลิปหรือคำอธิบายเป็นภาษาอังกฤษ และ ภาษาถิ่นที่ต้องการจะส่งออก

2.3.4 Sub Contractor-Third Party คือผู้รับบริการอื่น ต้องเตรียมติดต่อไว้ล่วงหน้าเช่นการเชื่อว่าประเทศที่ต้องการส่งออกมีกลุ่มเว็บบอร์ดหรือการพูดคุยเฉพาะทางจะสามารถสื่อสารตรงถึงกลุ่มลูกค้าได้

2.3.5 การมีระบบสนับสนุนด้านการขาย การเงิน ควรตรวจสอบว่าประเทศนั้นมีระบบการเงินแบบไหนที่จะให้การชำระเงินเป็นเรื่องง่าย เช่น ในประเทศพม่า ใช้ บริษัท Wave Money⁴ ในการรับและโอนเงินจ่ายเงิน SMEs ของไทยก็ต้องเตรียมรูปแบบการรับชำระเงินของแต่ละประเทศไว้ด้วย

⁴Wave Money is a joint venture between Telenor and Yoma Bank to provide accessible, safe and convenient mobile financial services via a nationwide agent network or via a wave account on your phone.(The author)

การสร้างแบรนด์บุคคลควบคู่กับกับแบรนด์สินค้าของ SMEs ของไทย

การสร้างแบรนด์บุคคลควบคู่กับกับแบรนด์สินค้าของ SMEs ของไทยนั้น ขั้นตอนสิ่งที่ต้องเตรียมแบ่งเป็นวิธีการดังนี้

การหาจุดต่าง จุดเด่นของตัวเองเพื่อเตรียมทำแบรนด์บุคคล

- ควรเตรียมรูป ที่บ่งบอกถึง ตัวตนของตัวเอง (Personal image) รูปภาพ บุคลิก สี รูปแบบตัวหนังสือ จะต้องไปในทิศทางเดียวกันสื่อถึง ความเป็นสัญลักษณ์ (Iconic)ด้านใดด้านหนึ่งที่เรารู้เชี่ยวชาญ
- ควรเตรียมความรู้ความสามารถในด้านที่ เจ้าของ SMEsอาหารแปรรูปมี และเป็นความต้องการของตลาด เราเรียกว่า core value ส่วนสำคัญที่สร้างคุณค่าและทำให้เป็นที่จดจำ
- ควรเตรียม สโลแกนประจำตัว ควรตั้งชื่อเพจที่สะดุดตา วาง Personal style ให้แตกต่างกับคู่แข่ง
- ควรเตรียมเนื้อหา Content ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย เลือกดึงดูดความสนใจด้วยชื่อของ หัวเรื่อง ใช้ภาพให้ตรงกับชื่อหัวเรื่อง
- ควรเตรียมเนื้อหาที่ต้องการแสดงถึงความเชี่ยวชาญของตนเองผ่านช่องทางอื่นๆ เช่น เขียนบทความ หรือ สามารถนำมาเป็นหนังสือได้จะเป็นสัญลักษณ์ของความผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นๆ ได้อย่างชัดเจน สามารถทำได้ทั้งรูปแบบ E-book และ Print book
- ควรสอดแทรกประโยชน์ของการใช้ อาหารแปรรูปที่ต้องทำการทำแบรนด์เป็นระยะ ๆ ไม่ควรจะลงขายแบบ Hard sales เกิน
- ควรมีการร่วมงานกับinfluencerของประเทศที่ต้องการจะเข้าไปทำตลาด เพราะ ตัวของ influencer เองจะมีฐานแฟนคลับอยู่แล้วจะสามารถทำการตลาดได้ง่ายขึ้น
- ควรมีการโฆษณาผ่านเฟซบุ๊กในประเทศที่ต้องการจะส่งออก อาจจะเลือกกลุ่มเป้าหมายเป็นประชากรที่เป็นคนไทยใช้ภาษาไทยใน ประเทศอาเซียนก่อน เพื่อจะได้ไม่ต้องแปลภาษาและทำความเข้าใจกันง่าย และสามารถเริ่มตลาดชนิดการขายแบบเป็นตัวแทนได้ก่อน เป็นต้น ก็จะเป็นทางเลือกที่ดีทีเดียวในการเริ่มตลาดเพื่อการส่งออกอาเซียน

จากเนื้อหาที่ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ตั้งแต่ต้นนั้น ทำให้เห็นว่า การสร้างแบรนด์บุคคลควบคู่กับแบรนด์ของสินค้า โดยวิธีสังเกตระบบนิเวศทางสังคมและทางสภาพแวดล้อมของประเทศ

กลุ่มอาเซียนที่องค์กรจะส่งออกอย่างละเอียด และใช้การเตรียมเครื่องมือในตลาดออนไลน์ให้พร้อม จะทำให้ สามารถลดข้อเสียเปรียบของ SMEs อาหารแปรรูปเพื่อเข้าสู่ตลาดอาเซียนได้ในที่สุด

บรรณานุกรม

- ฐานเศรษฐกิจ, ออนไลน์. (2563). สสว.เผย SMEs ยกเลิกกิจการเพิ่ม 3.56%. ออนไลน์
ลงวันที่ 8 มกราคม 2563. <https://www.thansettakij.com/content/418419>.
เข้าเมื่อ 16 เมษายน 2563.
- ตระหนักจิต ยุตยรรยง. (2561). การสร้างแบรนด์บุคคลในยุคประเทศไทย 4.0. การประชุม
วิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ UTCC Academic Day ครั้งที่ 2.
- แดเนียล ฟรีสลีย์. (2561). สร้างธุรกิจที่คนอยากซื้อ มาก จนยอมรอต่อคิว : Oversubscribed.
แปลโดย ภัทรพร เปี่ยมสมบูรณ์, อรุณวดี สีวณันทเวช. กรุงเทพมหานคร. ลีฟ ริช ฟอรั
เอฟเวอร์, บจก.
- ปราณี เอี่ยมลออภักดี. (2553). การสร้างบุคลิกส่วนบุคคลในตราสินค้าในภาคธุรกิจ.
วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. ปีที่ 30 ฉบับที่ 2 เดือนเมษายน-มิถุนายน
2553.
- รณิดา โพธิกุลธร และอภิรัตน์ กังสดารพร. (2562). ปรัชญาการสื่อสารทางการตลาดของ
ผู้ทรงอิทธิพลในธุรกิจในโลกออนไลน์. รายงานการประชุมนำเสนอผลงานวิจัย
บัณฑิตศึกษาระดับชาติครั้งที่ 14 ปีการศึกษา 2562. มหาวิทยาลัยหอการค้า.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2560). รู้ลึกอาเซียน อาหารและเครื่องดื่มไทยทำเงิน. ข้อมูลวิจัยเดือน
กรกฎาคม 2560. กรุงเทพมหานคร. ศูนย์วิจัยกสิกรไทย.
- สมทบ แก้วเชื้อ, บัณฑิต ผังนิรันดร์ และธนพล ก่อฐานะ. (2562). ปัจจัยแห่งความสำเร็จของ
ผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ในยุคดิจิทัล. วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2562 หน้า 33-44.
- สุภาวดี จรุงธรรมโชติ และรุ่งรัตน์ ชัยสำเริง. (2560). ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการสร้าง
แบรนด์กิจการเพื่อสังคมกลุ่มอาหารออร์แกนิก. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงาน
วิชาการระดับชาติ UTCC Academic Day ครั้งที่ 2 หน้า 1407-1419.

- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2562). **บทสรุปผู้บริหารรายงาน**
สถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2562. กรุงเทพมหานคร.สำนักงาน
ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.
- อัญชลี หล่อนิล และจันทิมา เขียวแก้ว. (2562). **การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการสื่อสาร**
การตลาดในกลุ่มธุรกิจผู้เลี้ยงกระบองเพชร. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัย
บัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 14 ปี การศึกษา 2562 หน้า ที่ 274-285. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- RYT9. (2563). **Share โลกเศรษฐกิจ: ปรับกลยุทธ์ SMEs ส่งออก สไตร์ปีหนู**.ข่าวหุ้น -
การเงิน Monday February 3, 2020 13:29.
- _____. (2563). **ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า**. ออนไลน์.
<https://www.ryt9.com/s/exim/3091307>. เข้าถึงเมื่อ 16 เมษายน 2563.

ผู้เขียน

นางสาวณชจันท์ ภูริวรังกุล

นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค
สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
80 ซอย 9 ตำบล บ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย เชียงราย 57100
E-mail : nachajan@hotmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตเมธ บุญนุ่น

อาจารย์ สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค
สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
80 ซอย 9 ตำบล บ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย เชียงราย 57100
E-mail : krittamate2017@gmail.com

การศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ อสม. 4.0

ภาคเหนือ ปี 2561

A Study of the Competency Development Model for Village Health

Volunteers 4.0 North Region, 2018

เพ็ญศรี โตเทศ

Pensri Thotet

บทคัดย่อ

การศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 4.0 ภาคเหนือ ปี 2561 เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0 ภาคเหนือ และประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0 ด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ประสบการณ์และเกี่ยวข้องกับการพัฒนาพัฒนาสมรรถนะ อสม. จำนวน 15 คน และ ครู ก ประกอบด้วย อสม.และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในพื้นที่ 11 จังหวัด ภาคเหนือ จำนวน 55 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวิเคราะห์สถานการณ์ แบบบันทึก แบบทดสอบความรู้ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สถิติเปรียบเทียบ T-test และสถิติพรรณนา

ผลการวิจัย รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0 ภาคเหนือ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ สมรรถนะ อสม.4.0 ที่คาดหวัง คือ มีความรู้ ความเข้าใจที่ดีในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สามารถเข้าถึงข้อมูล ตรวจสอบ วิเคราะห์ และเลือกใช้ข้อมูลที่ต้องการได้ 2) หลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0 ประกอบด้วย เป้าหมายหลักสูตร วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม คุณลักษณะและบทบาทผู้เรียน ขอบเขตเนื้อหา แผนการสอน การประเมินผลทั้งในและหลังนอกห้องเรียน 3) การพัฒนาครู ก อสม. 4.0 4) การนำความรู้ไปใช้ 5) การประเมินผลรูปแบบ การประเมินผลการใช้รูปแบบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการอบรมดี มีความสำเร็จของชิ้นงาน คะแนนความรู้มีค่าเฉลี่ย 9.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.20 ค่า p-value 0.003 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานพบว่า ผู้ที่ผ่านการอบรมพัฒนาสมรรถนะ ครู ก อสม. 4.0 ได้จัดอบรมขยายผลการพัฒนา

สมรรถนะ อสม.4.0 ต่อทุกพื้นที่ และมีผลประเมินการนำความรู้จากการอบรมไปใช้คะแนนส่วนใหญ่ทุกด้านทุกข้ออยู่ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ ๑) การพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0 ต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน เช่น สัญญาณอินเทอร์เน็ต ทีมวิทยากรประจำกลุ่มฝึกปฏิบัติ วิทยากรมีความเชี่ยวชาญในการใช้อุปกรณ์มือถือในแต่ละค่ายมือถือ ควรจัดกลุ่มเรียนตามค่ายมือถือของผู้เรียน การวิเคราะห์ศักยภาพอุปกรณ์กับแอปพลิเคชันที่ฝึกปฏิบัติ 2) การสร้างปัจจัยเอื้อในการขยายผล ของ ครู ก ทั้งเชิงนโยบายและทรัพยากร

คำสำคัญ : รูปแบบ การพัฒนาสมรรถนะ

Abstract

A Study of the Competency Development Model for Village Health Volunteers 4.0 at North Region in 2018 is an action research studying the model of competency development for VHV 4.0 at Northern Region and evaluating the model of competency for development VHV4.0 in the application of knowledge to enhance the operation. The sample group includes 15 experts, who have knowledge and experience, and relate to the competency development, and 55 teacher A consisting of volunteers and health officials from 11 northern provinces. Analysis tools which were used includes situation analysis, knowledge quiz, questioning, data analysis, content analysis, comparative statistics using T-test and descriptive statistics.

The results of A Study of the Competency Development Model for Village Health Volunteers 4.0 at North Region in 2018 consist of 1) The potential of VHV4.0 to have good knowledge and understand in the use of digital technology, being able to access audit data, analyze and select the correct data, from situation analysis. 2) Curriculum for VHV4.0 consisting of behavioral objectives, characteristics, roles of learners, scope of content, teaching plans and evaluation from both inside and outside the classroom 3) Development Teacher A to VHV4.0

4) Implementation 5) Evaluation. The results showed that the samples participate in the training well, and have mean knowledge score of 9.2, at standard deviation 3.20, p-value 0.003 with statistically significant at 0.05. In aspect of knowledge utilization in operation, VHV4.0 has organized a training to expand the results of the competency development for VHV 4.0 in other areas. There is a high level of evaluation of the application of knowledge from training in all aspects.

Recommendation 1) The development of competency for VHV4.0 must be provided an environment which is conducive for learning, such as internet signal, team of speakers for the practice group, the speakers who are well versed in the use of mobile devices in each mobile provider being grouped according to the student's mobile provider, analysis of device potential and practical applications 2) Establishing factors that facilitate the expansion of Teacher A results, in term of both policy and resource.

Key words : competency development model

บทนำ

ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (ด้านสาธารณสุข) กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดนโยบาย ทิศทาง ยุทธศาสตร์และวางแผนในระยะยาวในด้านสาธารณสุข โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์หลักไว้ 4 ด้าน มีด้านหนึ่ง ได้กำหนดแผนงานด้านการพัฒนาเครือข่ายภาคประชาชน และภาคประชาสังคมด้านสุขภาพ โดยมีโครงการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และ อบต. ด้วยการพัฒนาศักยภาพกำลังคนด้านสุขภาพในชุมชน ให้มีกำลังคนด้านสุขภาพในชุมชนที่มีศักยภาพและเป็นแกนหลักในการดูแลและจัดการด้านสุขภาพของประชาชน โครงการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ ด้วยการสร้างช่องทางการสื่อสาร เผยแพร่ความรู้ที่ประชาชน เข้าใจได้ง่าย เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ อย่างทั่วถึง สร้างกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ เพื่อให้ประชาชนมี ความเข้าใจทางสุขภาพ ส่งเสริมการนำข้อมูลข่าวสาร ความรู้ด้านสุขภาพเข้าไปอยู่ในกิจกรรมของชุมชน เกิดการช่วยเหลือในการดูแลสุขภาพ

ร่วมกัน ซึ่งจะทำให้ประชาชนเข้าถึงการบริการสุขภาพได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ซึ่งเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม (ย4)

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นเครือข่ายกำลังคนภาคประชาชนที่สำคัญ ที่กระทรวงสาธารณสุขได้พัฒนาศักยภาพ ให้สามารถทำบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสุขภาพชุมชน การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพ การแนะนำเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชน ซึ่ง อสม. ถือเป็นกำลังคนด้านสุขภาพที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน และครอบคลุมอยู่ทุกพื้นที่ จึงต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ความสามารถทันเหตุการณ์ตามยุคสมัยการเปลี่ยนแปลงไปของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และปัญหาสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ดังจะเห็นได้จากการพัฒนาหลักสูตรการอบรมฟื้นฟู การจัดทำแนวทางการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ของกระทรวงสาธารณสุขที่มีการปรับปรุงให้สอดคล้องตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปในแต่ละทศวรรษของการพัฒนา ในยุคสมัยสังคมดิจิทัล การก้าวไปสู่ประเทศไทย 4.0 อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จึงต้องได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นของคนในทศวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะด้านสารสนเทศและเทคโนโลยี ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องตามยุคสมัย ตามวิสัยทัศน์ไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0)

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ได้เล็งเห็นความสำคัญ และมีนโยบายในการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่มีอยู่กว่า 1.04 ล้านคน ให้เป็น อสม. 4.0 และได้จัดทำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะ อสม. 4.0 ขึ้น เพื่อเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาอสม.ให้สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารและเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง ทำให้เกิดความรอบรู้ด้านสุขภาพ เป็นผู้นำการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ และจัดการสุขภาพชุมชนได้ และได้พัฒนาแอปพลิเคชัน (Application) ในโทรศัพท์มือถือขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือให้กับ อสม. ในการดูแลสุขภาพของตนเองและประชาชน รวมถึงรับ ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ใหม่ๆ ได้อย่างถูกต้องนำไปสู่ชุมชนพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนต่อไป และยังมีได้มีนโยบายและตั้งเป้าหมายการพัฒนาศักยภาพ อสม.ให้มีสมรรถนะเป็น อสม. 4.0 ตามเกณฑ์ที่กำหนด ไว้ภายใน 5 ปี

สถาบันพัฒนานวัตกรรมด้านระบบบริการสุขภาพภาคเหนือ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นหน่วยงานในสังกัดกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ที่มีบทบาทหน้าที่ในด้านการพัฒนาศักยภาพรูปแบบการดำเนินงาน การพัฒนากำลังคนและเครือข่ายด้านสุขภาพภาคประชาชน

จึงได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0 ภาคเหนือ เพื่อหารูปแบบการฝึกอบรม พัฒนา ศักยภาพ อสม.ให้มีสมรรถนะ ตามแนวทางการพัฒนาสมรรถนะ อสม. 4.0 ของกรมสนับสนุน บริการสุขภาพ ต่อไป

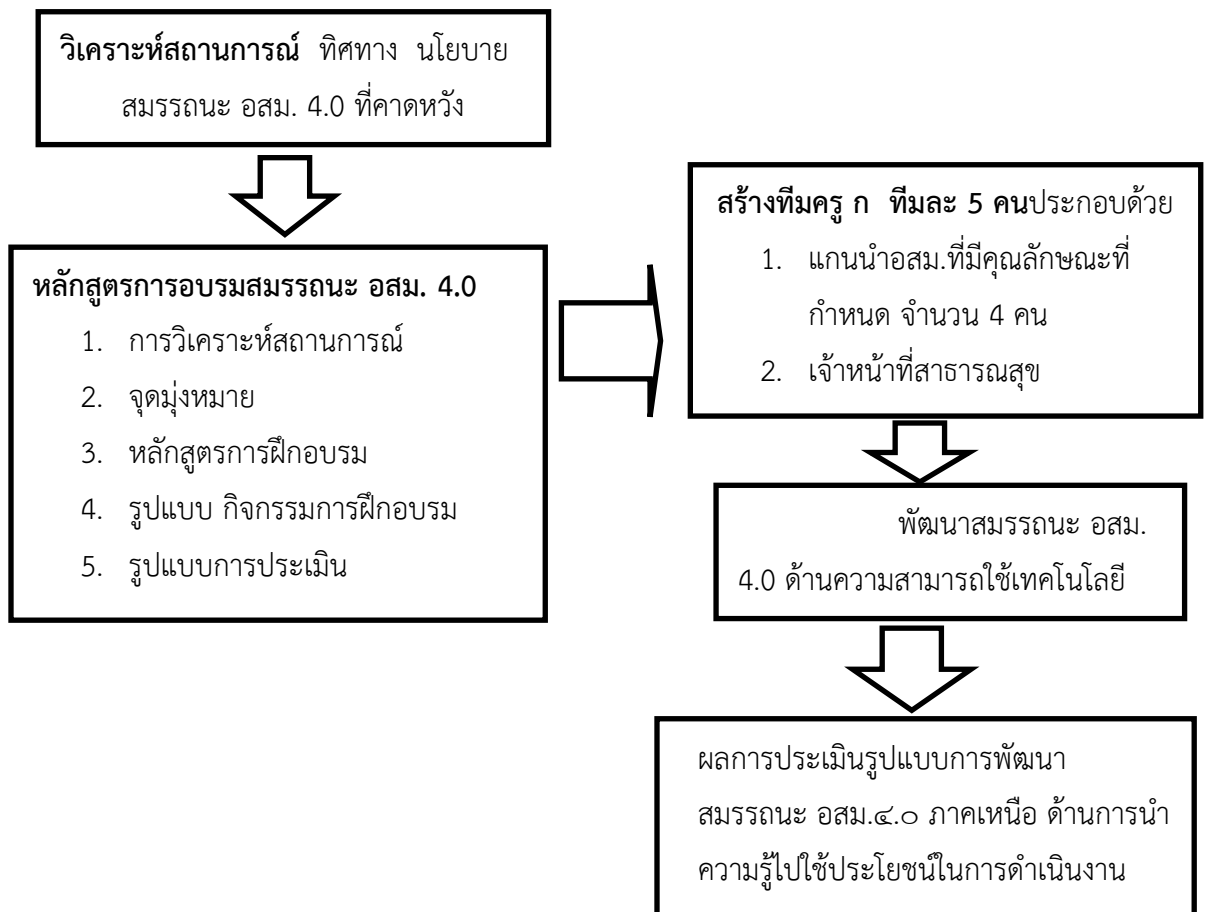
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0 ภาคเหนือ
2. เพื่อประเมินผลรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะอสม.4.0ภาคเหนือด้านการนำความรู้ไปใช้

สมมติฐานการวิจัย

อาสาสมัครสาธารณสุขที่ผ่านการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0 ภาคเหนือ มีสมรรถนะ 4.0

กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความรู้ประสบการณ์ การพัฒนาสมรรถนะ อสม. จำนวน 15 คน
2. ทีมครู ก ประกอบด้วย แกนนำอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีจิตอาสา และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 11 ทีม ๆ ละ 5 คน รวม 55 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แนวทางการสนทนากลุ่ม
2. แบบทดสอบความรู้หลังการอบรม
3. แบบสังเกตการมีส่วนร่วมในการอบรม
4. แบบสอบถามการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยรวบรวมรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่จะเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน 15 คน และทำหนังสือเชิญอย่างเป็นทางการ ผ่านผู้บริหารหน่วยงานนั้น
2. ผู้วิจัยจัดเตรียมเอกสาร เครื่องบันทึกเสียง และห้องสำหรับการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ
3. ผู้วิจัยโทรศัพท์หาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเชิญสนทนากลุ่มและนัดเวลาเป็นการย้าเตือนกันลืมน
4. ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่มโดยนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องและนำเสนอร่างหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะ อสม.40 ภาคเหนือ และปรับปรุงข้อมูลตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
5. ผู้วิจัยสร้างทีมครู ก โดยทำหนังสือราชการผ่าน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อค้นหาทีมที่สนใจร่วมการวิจัย ที่ประกอบด้วย แกนนำ อสม.ที่มีจิตอาสา จำนวน 4 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจำนวน 1 คน รวม 5 คน ต่อทีม
6. ผู้วิจัยเก็บเก็บข้อมูลด้วยการสังเกต/ แบบประเมินความรู้หลังการอบรมพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0
7. ผู้วิจัยติดตามประเมินผลการนำความรู้ไปใช้ จากการสังเกตการจัดอบรมขยายผลของกลุ่มเป้าหมาย และ เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามการนำความรู้ไปใช้ผ่าน google form
8. บันทึกผลในโปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. สถิติเปรียบเทียบ T-test ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0

ภาคเหนือ

ผลการวิจัย

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0 ประกอบด้วย 1.) วิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดสมรรถนะที่คาดหวัง 2) หลักสูตรการฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะ อสม. 4.0 ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายหลักสูตร การกำหนดคุณลักษณะผู้รับการอบรม กิจกรรมการอบรมสร้างสมรรถนะ 4.0 การประเมินผลระหว่างและหลังการอบรม และการติดตามประเมินผลนอกห้องเรียน 3) การพัฒนาทีมครู ก ประกอบด้วย แกนนำ อสม. และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้มีสมรรถนะ อสม.4.0 4) การนำความรู้ไปใช้ 5) การประเมินผล จากการประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0 ด้วยการทดสอบความรู้หลังการอบรม ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ย 9.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.20 ค่า p-value 0.003 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 การประเมินผลหลังการอบรม ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถใช้ประโยชน์จากการใช้โทรศัพท์มือถือได้มากขึ้น ร้อยละ 100 ผลการประเมินด้านการนำความรู้ไปใช้ จากการติดตาม พบว่า ทีม ครู ก ที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรการอบรมได้นำความรู้ไปใช้ต่อการอบรม อสม. ในพื้นที่ทั้ง 11 พื้นที่ และประเมินจากแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 52 คน พบว่า ความรู้ที่ได้นำไปใช้มากที่สุด ร้อยละ 100 คือ ความรอบรู้ในการใช้สื่อสารสังคมออนไลน์ไปใช้ต่อ 100% นำไปสอนแนะนำคนอื่น ร้อยละ 90.4 ด้านความรู้ในการใช้แอปพลิเคชันด้านสุขภาพเพื่อประเมินสุขภาพและพัฒนางาน พบว่าแอปพลิเคชัน ที่มีการนำไปใช้มากที่สุด ร้อยละ 100 คือ smart อสม. สอนแนะนำต่อคิดเป็น ร้อยละ 90.4 รองลงมาคือ แอปพลิเคชัน EMS 1669 คิดเป็นร้อยละ 98.1 แอปพลิเคชัน Doctor Me ร้อยละ 94.3 แอปพลิเคชัน Khun look ร้อยละ 92.3 แอปพลิเคชัน Thai CV Risk ร้อยละ 90. แอปพลิเคชัน นับก้าว ร้อยละ 86.6 และการจัดทำสื่อเผยแพร่ ด้วยมือถือ พบว่า มีการใช้ประโยชน์ต่อ ร้อยละ 92.3

อภิปรายผล

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0 ภาคเหนือ มีองค์ประกอบสำคัญ ประกอบด้วย การวิเคราะห์เป้าหมายความต้องการขององค์กร การกำหนดวัตถุประสงค์หลักสูตร การกำหนดขอบเขตเนื้อหาและแผนการสอน การกำหนดคุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ผู้เรียน การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเข้าถึง (Access) เข้าใจ (Understand) ได้ใช้ (Use) ได้สร้าง (Create) ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้จริง การออกแบบการขยายผล อสม.4.0 และการติดตามประเมินผล ทั้งในและนอกห้องเรียน ส่งผลให้ อสม.ที่เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมการพัฒนาสมรรถนะ อสม.๔.๐ ภาคเหนือ สามารถแสดงสมรรถนะ อสม. ๔.๐ ได้ ดังจะเห็นจากผลการทดสอบความรู้หลังการอบรม เรื่อง ความรอบรู้ เทคโนโลยีดิจิทัล สำหรับ อสม. หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย 9.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.20 ค่า p-value 0.003 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ผู้ที่ผ่านการอบรมตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0 แล้วจะมีความรอบรู้ เทคโนโลยีดิจิทัลสูงขึ้น ร้อยละ 95 ของผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมด และผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0 ภาคเหนือ ด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ได้นำความรู้ไปอบรมพัฒนาสมรรถนะ อสม.ในพื้นที่ ทั้ง 11 พื้นที่ มี อสม.ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก ทีม อสม.ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรของผู้วิจัยจำนวนทั้งสิ้น 540 คน และการประเมินการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ คะแนนส่วนใหญ่ทุกด้าน ทุกข้ออยู่ในระดับสูง หมายความว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0 ภาคเหนือ เป็นรูปแบบที่สามารถให้ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ถือได้ว่า เป็นรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0 ที่มีประสิทธิภาพ

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ อสม. 4.0 ภาคเหนือ ซึ่งเมื่อจัดกลุ่มขององค์ประกอบแล้วสามารถแบ่งองค์ประกอบเป็น 5 กลุ่มใหญ่ คือ 1) การวิเคราะห์ (Analysis) สถานการณ์นโยบาย เป้าหมายการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (ด้านสาธารณสุข) 2) การออกแบบ (Design) หลักสูตร เนื้อหา กิจกรรม แผนการสอน 3) การพัฒนา (Development) อบรมการสร้างครู ก ให้มีความรู้ประสบการณ์สามารถถ่ายทอดต่อได้ ๔. การดำเนินการ (Implement) ขยายผลการพัฒนาจาก ครู ก ๕. การประเมินผล (Evaluation) ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ADDIE model ซึ่งเป็นแนวคิดหลักการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาอย่างเป็นระบบ คิดค้นขึ้นโดย Florida State University's Center for

Educational Technology (อ้างใน มนต์ชัย เทียนทอง, ๒๕๕๘:๙๗) และแนวความคิดพัฒนาหลักสูตรที่เป็นพลวัตของสเกลแบ็ก ที่แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ 3) การออกแบบการจัดการเรียนการสอน 4) การนำหลักสูตรไปใช้ 5)การประเมินการเรียนรู้และประเมินผลหลักสูตร (อ้างอิงใน สิทธิชัย เทวธีระรัตน์, ๒๕๕๓ : ๔๓)

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

การพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0 ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึง การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียน เช่น สัญญาณอินเทอร์เน็ต การจัดทีมวิทยากรพี่เลี้ยงกลุ่มในการฝึกปฏิบัติให้เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนและมีความเชี่ยวชาญในการใช้อุปกรณ์มือถือในแต่ละค่ายมือถือ การออกแบบกลุ่มเรียนรู้กลุ่มตามค่ายมือถือของผู้เรียน การวิเคราะห์ศักยภาพอุปกรณ์กับแอปพลิเคชันที่ฝึกปฏิบัติ รูปแบบการสร้าง ครู ก จะนำไปขยายผลพัฒนาสมรรถนะ อสม. 4.0 ได้ ต้องสร้างปัจจัยเอื้อ ทั้งเชิงนโยบายและทรัพยากร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.ทำการวิจัยเพิ่มการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะ อสม.4.0 ภาคเหนือ อีก 2 ด้านที่เหลือคือ 1. มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เป็นผู้นำออกกำลังกาย 2. มีจิตอาสาและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพ โดยมีทักษะปฏิบัติการช่วยเหลือสังคม การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและช่วยชีวิตขั้นพื้นฐาน (CPR: Cardiopulmonary)

2. ทำการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะ อสม. 4.0

บรรณานุกรม

- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2554). **คู่มือ อสม. ยุคใหม่**. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข
- กระทรวงสาธารณสุข กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2552). **คู่มือหลักสูตรการอบรมฟื้นฟูความรู้ อาสาสมัคร สาธารณสุข (อสม.) ปี พ.ศ. 2552**. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กาญจนา ดงสงคราม. (2557). **ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมแบบ Training the trainer มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**. วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยี สารสนเทศและนวัตกรรม. 1(1) มกราคม – มิถุนายน 2557 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จำเนียร จวงตระกูล. (2553). **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์: ทฤษฎีและการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ-มหา นคร: ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเตอร์เนชั่นแนล.
- จิราภรณ์ เกตุแก้ว. (2559). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับ นักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช**. ดุษฎีนิพนธ์คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชนวนทอง ธนสุกาญจน์. (2560). **ความรอบรู้ด้านด้านสุขภาพ**. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชาติชาย สุวรรณนิตย์. (2560). **การศึกษาสถานการณ์ งานสุขภาพภาคประชาชน ในปัจจุบัน และทิศทางการพัฒนา ในอนาคต**. นนทบุรี: วารสารสุขภาพภาคประชาชน . 12 (4),4-15.
- ประจักษ์ กีก้อง. (2558). **สมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัด ขอนแก่น**. ว.สักรทอง มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 21(2) 2558; 187-197.
- พัชรี ศิริมาก วัฒนีย์ โรจน์สัมฤทธิ์ และ ไพบุลย์ อ่อนมั่ง. (2559). **การพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อ เสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านโดยใช้ กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์**. วารสารสุทธิปริทัศน์. 30 (96) 2559. จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/DPUsthiparithatJournal/article/view/244169>

- พิสุทธา อารีราษฎร์. (2548). การพัฒนารูปแบบกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้โดยอาศัย
คอมพิวเตอร์. ปรินญาณิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พีระพล ศิริไพบุลย์. (2553). แนวทางการพัฒนาบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขท้องถิ่น
สาธารณสุขมูลฐาน กรณีศึกษา : เขตพญาไท : วารสารวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 21(2),จาก
<https://journal.oas.psu.ac.th/index.php/asj/article/view/231>
- ไพจิตร ศรีธนาวัฒน์. (2551). กระบวนการพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.)
เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านสุขภาพของชุมชน หมู่บ้านหนองบัว ตำบลขามใหญ่
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. ค้นเมื่อ สิงหาคม 5, 2561 จาก
<https://dric.nrct.go.th/Search/ShowFulltext/1/202800>

ผู้เขียน

นางเพ็ญศรี โตเทศ

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
ศูนย์พัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานภาคเหนือ จังหวัดนครสวรรค์
516/41 หมู่ 10 ต.นครสวรรค์ อ.เมือง จ.นครสวรรค์
E-mail : pensritotet@yahoo.com

การจัดการความรู้วัฒนธรรมอาหารพื้นบ้านจังหวัดพังงา กรณีศึกษาอำเภอทับปุด
 Knowledge management of local food culture in Phangnga province :
 Case study of Thap Phut district

เสาวคนธ์ ศรีสุคนธ์รัตน์¹ สุนิสา ประทีป ณ ถาลัง² และ นุชรี คงมณี³

Saowakhon Srisukhontharat¹ Sunisa Pratheep Na Thalang² and Nutcharee Kongmanee³

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการความรู้วัฒนธรรมอาหารพื้นบ้านอำเภอทับปุด จังหวัดพังงา โดยศึกษาเนื้อหา 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) การจัดการความรู้วัฒนธรรมอาหารพื้นบ้าน ได้แก่ การสร้างองค์ความรู้ (knowledge creation) การจัดเก็บความรู้ (knowledge storage) การแบ่งปันความรู้ (knowledge sharing) การประยุกต์ใช้ความรู้ (knowledge application) 2) อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ อาหารพื้นบ้านยอดนิยม (Popular local food) อาหารพื้นบ้านหายาก (Rare local food) อาหารหวาน (Dessert) ตัวอย่าง คือ บุคคลที่มีความรู้ ความชำนาญด้านการทำอาหารพื้นบ้าน เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน จำนวน 11 ราย ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงบรรยาย

ผลการศึกษา พบว่า บุคคลภูมิปัญญาที่ให้ข้อมูล จำนวน 11 คน เก็บรวบรวมข้อมูลการจัดการความรู้อาหารพื้นบ้าน 26 สูตร จำแนกเป็น อาหารยอดนิยม 13 สูตร อาหารหายาก 5 สูตร และขนมพื้นบ้าน 8 สูตร กระบวนการจัดการความรู้อาหารพื้นบ้าน 4 ขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ (1) การสร้างองค์ความรู้ของบุคคลภูมิปัญญาใช้วิธีการสร้างองค์ความรู้จากการดู จดจำ และฝึกปฏิบัติ ร้อยละ 100 (2) การจัดเก็บความรู้ของบุคคลภูมิปัญญานั้นเป็นลายลักษณ์อักษร ร้อยละ 18.18 และไม่บันทึกไว้ แต่อาศัยความจำ ความชำนาญ ร้อยละ 81.82 (3) การแบ่งปันความรู้ ถ่ายทอดความรู้ให้กับลูกหลานและเครือข่าย ต้องการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้สนใจทุกคน ร้อยละ 100 วิธีการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้สนใจมาดูวิธีการทำและฝึกปฏิบัติ ร้อยละ 100 (4) การประยุกต์ใช้ความรู้ นำความรู้ไปประกอบอาชีพ ร้อยละ 100 ปรับเปลี่ยนรสชาติให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ร้อยละ 45.45

คำสำคัญ : การจัดการความรู้, วัฒนธรรมอาหารพื้นบ้าน

Abstract

This study aimed to study knowledge management and local food culture in Thap Put District, Phang Nga Province. By studying 2 parts consisting of 1) Knowledge management, local food culture, including knowledge creation, knowledge storage, knowledge sharing, knowledge application. 2) Local food: Popular local food, Rare local food, Dessert food. An example is a person who has knowledge. Local culinary expertise It is accepted by 11 people in the community. Purposive sampling methods were used. Interviewing tools. Collect descriptive data.

The results of the study revealed that 11 persons of wisdom provided information collected 26 recipes of folk food knowledge management data. Classified into 13 popular food recipes, 5 rare food recipes and 8 local desserts. 4 steps of local food knowledge management process Collected information is as follows: (1) To create knowledge of persons Wisdom uses 100% of the knowledge creation method by viewing, memorizing and practicing. (2) Knowledge storage of persons, wisdom, written records 18.18 percent. And not recorded But based on memory, expertise, 81.82 percent (3) knowledge sharing Transfer knowledge to children and family Want to transfer knowledge to all interested people 100% Methods of transferring knowledge to interested people to come to see how to do and practice 100 percent. (4) application of knowledge Bring knowledge to work 100%, change the taste to meet the needs of consumers 45.45%

Keyword : Knowledge management, local food culture

บทนำ

การศึกษาด้านวัฒนธรรมอาหารพื้นบ้าน มีความสำคัญที่เป็นจุดเริ่มต้นของการรวบรวมองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมอาหารพื้นบ้าน อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา โดยใช้รูปแบบการจัดการความรู้ (Pentland : 1995) ได้แก่ การสร้างองค์ความรู้ (knowledge creation) การจัดเก็บความรู้ (knowledge storage) การแบ่งปัน ความรู้ (knowledge storage sharing) การประยุกต์ใช้ความรู้ (knowledge application) ทั้งนี้จะสืบค้นวัฒนธรรมอาหารพื้นบ้าน ประกอบด้วย อาหารพื้นบ้านยอดนิยม (Popular local food) อาหารพื้นบ้านหายาก (Rare local food) และอาหารหวาน (Dessert) การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาการจัดการความรู้วัฒนธรรมอาหารพื้นบ้าน อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนได้รับความรู้ เกิดการเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน และเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการความรู้วัฒนธรรมอาหารพื้นบ้าน อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและวิธีการเลือกตัวอย่าง

ประชากรและตัวอย่างในการศึกษา คือ บุคคลหรือกลุ่มที่มีความรู้ ความชำนาญด้านการทำอาหารพื้นบ้าน มีที่พักอาศัยหรือภูมิลำเนาในอำเภอทับปุด อำเภอเมือง จังหวัดพังงา อำเภออ่าวลึก อำเภอปลาพระยา จังหวัดพังงา และอำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สูตรอาหารและขนมพื้นบ้านจากบุคคลหรือกลุ่มที่มีความรู้ ความชำนาญ
2. วัสดุ อุปกรณ์ สานิตและถ่ายทอดการประกอบอาหารพื้นบ้าน
3. แบบสัมภาษณ์ประชาชนเกี่ยวกับความรู้ของอาหารพื้นบ้านแต่ละชนิด
4. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการสนทนากลุ่ม
5. แบบสอบถามผู้เข้ารับการถ่ายทอดการทำอาหารพื้นบ้านเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวังการประยุกต์ใช้ความรู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สืบค้นข้อมูลชนิดอาหารพื้นบ้านจากเอกสารและการสัมภาษณ์ตัวอย่าง
2. สืบเสาะหาผู้ที่มีความรู้ในพื้นที่เป้าหมาย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
3. สานิตและถ่ายทอดวิธีการทำอาหารพื้นบ้าน
4. เก็บข้อมูลสาธิตการทำอาหารพื้นบ้านด้วยการบันทึกข้อมูล จดบันทึก ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว
5. เก็บข้อมูลผู้รับการถ่ายทอดด้วยแบบสอบถามเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวังการประยุกต์ใช้ความรู้

สรุปผลการวิจัย

1. การจัดการความรู้อาหารพื้นบ้าน เก็บรวบรวมข้อมูลการจัดการความรู้อาหารพื้นบ้าน 26 สูตร

1.1 อาหารยอดนิยม จำนวน 13 สูตร ได้แก่ 1) โรตีสีโรตีสีน้ำแกง 2) โรตีสีมะตะบะ 3) ข้าวหมกไก่ 4) น้ำพริกกุ้งเสียบ 5) ไตปลาควักลึง 6) ขนมน้ำยา 7) แกงไตปลา 8) หมูฮ้อง 9) ขนมน้ำเส้นสด 10) แกงส้มปลากะพงกับขมิ้น 11) เคยเค็มอีก 12) น้ำซุบหย่า 13) ห่อหมก

1.2 อาหารหายาก จำนวน 5 สูตร ได้แก่ 1) จอแห้ง 2) ฮูแซ่ 3) โลบะ 4) ข้าวย่ำเครื่องสุก 5) อาจาด

1.3 ขนมหอยพื้นบ้านจำนวน 8 สูตร ได้แก่ 1) ข้าวเหนียวผัด 2) ขนมหอย 3) ข้าวเหนียวนึ่งแห้ง 4) ขนมหอยต้ม 5) ข้าวเหนียวสำเร็จ 6) ขนมหอย 7) ขนมหอยต้ม 8) ข้าวหลาม

2. กระบวนการจัดการความรู้

2.1 การสร้างองค์ความรู้ (knowledge creation) พบว่า บุคคลที่มีองค์ความรู้อาหารพื้นบ้าน สร้างองค์ความรู้จากการดู จดจำ และฝึกปฏิบัติ ร้อยละ 100

2.2 การจัดเก็บความรู้ (knowledge storage) พบว่า บุคคลที่มีองค์ความรู้อาหารพื้นบ้าน บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ร้อยละ 18.18 (2 คน) และไม่บันทึกไว้แต่อาศัยความจำ ความชำนาญ ร้อยละ 81.82 (9 คน)

2.3 การแบ่งปันความรู้ (knowledge sharing) พบว่า บุคคลที่มีองค์ความรู้อาหารพื้นบ้าน ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูกหลานและเครือญาติ ต้องการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้สนใจทุกคน

ร้อยละ 100 (11 คน) วิธีการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้สนใจมาดูวิธีการทำและฝึกปฏิบัติ ร้อยละ 100 (11 คน)

2.4 การประยุกต์ใช้ความรู้ (knowledge application) พบว่า บุคคลที่มีองค์ความรู้อาหารพื้นบ้านนำความรู้ไปประกอบอาชีพ ร้อยละ 100 (11 คน) และปรับเปลี่ยนรสชาติให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ร้อยละ 45.45 (5 คน)

อภิปรายผล

กระบวนการจัดการความรู้ ประเด็นแรก การสร้างองค์ความรู้ (knowledge creation) บุคคลที่มีองค์ความรู้อาหารพื้นบ้านทุกคนต่างใช้วิธีการสร้างองค์ความรู้ให้ตนเองจากการดู จดจำ และฝึกปฏิบัติทั้งสิ้น เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการวิจัยของ ชลลดา ทวีคุณ และจิราณีย์ พันมูล (2558) พบว่า การประกอบอาหารท้องถิ่นเพื่อสุขภาพของชุมชนไทยทรงดำ ชุมชนสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารมาจากบรรพบุรุษนั้นส่วนใหญ่มีวิธีการสืบทอดจากผู้ถ่ายทอดด้วยวิธีการบอกเล่า การอธิบาย และการฝึกปฏิบัติ แต่ในปัจจุบันจะมีการผสมผสานภูมิปัญญาดั้งเดิมและภูมิปัญญาสมัยใหม่ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน สอดคล้องกับการวิจัยของ ฐาปนี เลขาพันธ์ และจุฑารัตน์ ศรารณะวงศ์ (2558) พบว่า การแสวงหาความรู้ใหม่ของสมาชิกกลุ่มชุมชนไพรบ้านดงบัง ซึ่งดั้งเดิมนั้นจะมีความรู้อยู่แล้วจากการถ่ายทอดความรู้จากบรรพบุรุษแต่ยังแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ทั้งภายในและภายนอกนำมาปฏิบัติลองผิดลองถูกจนกระทั่งได้แนวการปฏิบัติที่ดี (best practice) ประเด็นที่สอง มีความน่าสนใจมากคือ การจัดเก็บความรู้ (knowledge storage) อาหารพื้นบ้านของบุคคลภูมิปัญญา มีผู้ที่บันทึกความรู้เป็นลายลักษณ์อักษรไม่มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ฐาปนี เลขาพันธ์ และจุฑารัตน์ ศรารณะวงศ์ (2558) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการความรู้ของกลุ่มชุมชนไพรคือการขาดการรวบรวมจัดเก็บความรู้ ที่เป็นความรู้ฝังอยู่ในตัวบุคคล (tacit knowledge) ให้เปลี่ยนแปลงเป็นความรู้ที่ชัดเจน (explicit knowledge) นั้น ยังขาดระบบการจัดเก็บความรู้ ถึงแม้จะมีการจัดเก็บแต่ยังมีการดำเนินการค่อนข้างน้อย มีความคล้ายคลึงกับการวิจัยของ เอกชัย พุ่มดวง (2558) พบว่า การจัดการความรู้ตามแนวเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพ มีขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การถ่ายทอดความรู้ และการใช้ความรู้ แต่ยังขาดการจัดเก็บและการสืบค้นความรู้ เช่นเดียวกับการวิจัยของ อภิชาติ ใจอารีย์ (2557) พบว่า การจัดเก็บความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการแปรรูปหน่อไม้ของชุมชนบ้านพุเตย จังหวัดกาญจนบุรี ความรู้ส่วนใหญ่เป็นการจัดเก็บ

ความรู้ในตัวบุคคล ไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร สำหรับประเด็นที่สาม การแบ่งปันความรู้ (knowledge sharing) บุคคลที่มีองค์ความรู้อาหารพื้นบ้านล้วนมีความต้องการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูกหลาน เครือญาติและผู้สนใจทั้งสิ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีมาก ดังการวิจัยของจำนงค์ ตรีนุมิตร (2556) ศึกษาเรื่องการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นทางวัฒนธรรมด้านอาหารพื้นบ้านของชุมชนบางกระดี พบว่า ในชุมชนมีรูปแบบการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารพื้นบ้านสู่เยาวชนในพื้นที่โดยการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อถ่ายทอดสู่เยาวชนในพื้นที่ผ่านกระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการ และประเด็นสุดท้าย การประยุกต์ใช้ความรู้ (knowledge application) บุคคลที่มีองค์ความรู้อาหารพื้นบ้านจะนำความรู้ไปประกอบอาชีพและอาจจะมีการปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค สอดคล้องกับการวิจัยของชลลดา ทวีคุณ และจิราณีย์ พันมูล (2558) ศึกษาการสืบทอดและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในมิติอาหารเพื่อสุขภาพของชุมชนไทยทรงดำในเขตตำบลไผ่หูช้าง พบว่า การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาด้านอาหารท้องถิ่นเพื่อสุขภาพ มีการผสมผสานภูมิปัญญาจากอดีตของชุมชนและความรู้ใหม่ในการทำอาหารพื้นบ้าน ตั้งแต่ด้านแหล่งวัตถุดิบ การเลือกวัตถุดิบ กรรมวิธีการปรุงอาหาร และคำนึงถึงคุณค่าของการประกอบ เช่น มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ในการปรุงอาหารสำหรับการประยุกต์ใช้ความรู้ในเชิงการอนุรักษ์วัฒนธรรมอาหาร สอดคล้องกับการวิจัยของฉวีวรรณ สุวรรณภา (2560) ได้ศึกษาองค์ความรู้และคุณค่าของอาหารพื้นบ้านต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของชุมชนในภาคเหนือ พบว่า อาหารพื้นบ้านเป็นองค์ความรู้ และภูมิปัญญาที่มีคุณค่าซึ่งแสดงถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทยทั้งในเรื่องของรูปลักษณ์ความสวยงาม และคุณค่าทางโภชนาการ ดังนั้นทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จึงควรตระหนักถึงความสำคัญของอาหารพื้นบ้าน ร่วมกันสนับสนุนทั้งงบประมาณและความรู้เชิงวิชาการ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ และการจัดการเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้อาหารพื้นบ้านมีความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

การจัดการความรู้อาหารพื้นบ้านของผู้ที่มีองค์ความรู้ด้านอาหารในท้องถิ่น ควรได้รับการเก็บรักษาไว้อย่างเป็นระบบและเป็นลายลักษณ์อักษร โดยเฉพาะในกลุ่มของอาหารหายาก อีกประการหนึ่งอาจเป็นไปได้ในเชิงการสร้างสรรคก็คืออาหารพื้นบ้านที่ได้รับการถ่ายทอดให้ไปสู่การประกอบการค้าในตลาดชุมชน จะเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนได้

บรรณานุกรม

- จำนงค์ ตรีนุมิตร. (2556). การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นทางวัฒนธรรมด้านอาหารพื้นบ้านของชุมชนบางกระดี. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร.
- ชลลดา ทวีคุณ และจิราณีย์ พันมุล. (2558). การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในมิติอาหารเพื่อสุขภาพ : กรณีศึกษาชุมชนไทยทรงดำ ตำบลหูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. พระนครศรีอยุธยา. (1)-(2)
- ฉวีวรรณ สุวรรณภา อรอนงค์ ววงค์ และเสริมศิลป์ สุขเมธีสกุล. (2560). อาหารพื้นบ้าน : กระบวนการ จัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และจริยธรรมทางสังคมในชุมชนภาคเหนือ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่.
- ฐาปนี เลขาพันธ์ และจุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์. (2558). การจัดการความรู้ด้านสมุนไพร กลุ่มสมุนไพรบ้านดงบัง ตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี. วารสารบรรณศาสตร์ มศว. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2558. 12-25.
- อภิชาติ ไจอารีย์. (2557). รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการแปรรูปหน่อไม้ของชุมชนบ้านพุเตย จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารการเมืองการปกครอง ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 มีนาคม - สิงหาคม 2557
- เอกชัย พุมดวง. (2558). กลยุทธ์การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชนตำบลโคกโคเต่า อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. การประชุมทางวิชาการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 53 สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน วันที่ 3-6 กุมภาพันธ์ 2558.
- Pentland, B.T. (1995). Information systems and organizational learning : The social epistemology of organizational knowledge systems. Accounting, Management and Information Technologies 5 (1) : 1-21.

ผู้เขียน

เสาวคนธ์ ศรีสุคนธ์รัตน์

วิทยาลัยชุมชนพังงา

69 หมู่ 6 ตำบลบ่อแสน อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา

e-mail : pat.kanya@gmail.com

สุนิสา ประทีป ณ ถลาง

วิทยาลัยชุมชนพังงา

69 หมู่ 6 ตำบลบ่อแสน อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา

e-mail : sunisa.pra@pngcc.ac.th

นุชรี คงมณี

วิทยาลัยชุมชนพังงา

69 หมู่ 6 ตำบลบ่อแสน อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา

e-mail : nutcharee.kon@pngcc.ac.th

ศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาอิสลามศึกษา

กรณีศึกษาวิทยาลัยชุมชนพังงา

Study the Educational Requirements for an Associate's Program of Islamic

Studies : Case Study of Phang Nga Community College

นายธวัชชัย จิตวารินทร์¹ นางสาวสุวิชญา ภูทับทิม² นายพิระ วัฒนธรรม³และนางสาวชญาภัทร บุญรักษ์⁴Tawatthai Jitwarin¹ Suwichaya Putupitim² Pira Wattitham³And Chayaphat Boonrak⁴

บทคัดย่อ

ศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาอิสลามศึกษา กรณีศึกษาวิทยาลัยชุมชนพังงามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาอิสลามศึกษา กรณีศึกษาวิทยาลัยชุมชนพังงาประชากรเป็นนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสอนศาสนาภายในจังหวัดและพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง จำนวน 1,684 คน และกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสอนศาสนาภายในจังหวัดและพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง จำนวน 1,201 คน โดยได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยชุมชนพังงา แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 4 ข้อ และ เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 รายละเอียดเบื้องต้นของหลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาอิสลามศึกษา และความสนใจเข้าศึกษาเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 4 ข้อ ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด (Open ended question) จำนวน 1 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า มีผู้ตอบแบบสำรวจเป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.86 มีอายุระหว่าง 17-25 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.08 มีอาชีพปัจจุบันเป็นนักเรียน/นักศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.33 มีระดับการศึกษาสูงสุดเป็นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./เทียบเท่ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.42 มีสถานะภาพเป็นนักศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.17 มีผู้ที่มีสถานะภาพเป็นนักศึกษา กำลังศึกษาที่โรงเรียนดารีสสลามวิทยามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.49 มีผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ โรงเรียนที่

กำลังศึกษา ชื่อ-สกุล ที่อยู่ โทรศัพท์ และ e-mail / Line ID / Facebook จำนวน 1,176 คน มีผู้สนใจเข้าศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.78 มีปัญหา หรือ อุปสรรคในการเข้าศึกษาเรื่องการเดินทางไปสถานที่เรียนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.73 มีความต้องการให้วิทยาลัยชุมชนพังงาเปิดสอนหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาอิสลามศึกษา ณ วิทยาลัยชุมชนพังงา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.54 และ มีความต้องการให้ช่วงเวลาที่ใช้จัดการเรียนการสอนเป็นวันเสาร์-อาทิตย์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.69

คำสำคัญ : ความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาอิสลามศึกษา

Abstract

Study the educational requirements for an associate's program of Islamic Studies : Case Study of Phang Nga Community College. The Objective of study is to be the educational requirements for an associate's program of Islamic Studies the Diploma program Department of Islamic Studies Case Study of Phang Nga Community College. The population was 1,684 students and related persons of religious schools in the province and nearby. The sample consisted of 1,201 students by Accidental Sampling. The research tool is a survey of educational needs for an associate's program of Islamic Studies Phang Nga Community College divided into 3 parts as follows: 1) Personal information is in the platform of a check list of 4 items and 5 open-ended questions. 2) The basic details of the an associate's program of Islamic Studies and the interest of studying in a check list of 4 items. And 3) the comments and the suggestions are an open ended question, The research results were found that there were the most female respondents in the survey in 64.86 percent, the most aged between 17-25 years in 98.08 percent, the current occupation of the students in 98.33 percent, the highest level of education being in a high school in 92.42 percent, the students holding as a status student in 95.17 percent, the most student studying at Daris Salam Wittaya School in 12.49 percent, 1,176 people who provided basic information such as the school study, name-surname, address, telephone and e-mail / Line ID / Facebook, the

most interested people to apply in 62.78 percent, the most problem or obstacle in getting to the place of study in 27.73 percent, a need for an associate's program of Islamic Studies, Phang Nga Community College. Thap Put District, Phang Nga Province in 48.54 percent and The demand for the Saturday-Sunday period study in 74.69 percent.

Keyword : The Educational Requirements Associate Program Islamic Studies

บทนำ

วิทยาลัยชุมชนพังงาเป็นสถานศึกษาที่มีหน้าที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีรูปแบบวิทยาลัยชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษา และฝึกอบรมด้านวิชาการและด้านวิชาชีพตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาอาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลในชุมชน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของวิทยาลัยชุมชนพังงา จัดภายใต้กรอบแนวคิด 3 TRACKS คือ TRACK 1: การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน TRACK 2: การจัดการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ และ TRACK 3 : การจัดการศึกษาระดับอนุปริญญา (แผนกหลักสูตรการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2558-2562), 2558, น. 24-25) ซึ่ง TRACK 3 ถือว่าเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักๆ ของวิทยาลัยที่มีสอดคล้องกับระเบียบสถาบันวิทยาลัยชุมชน ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาของวิทยาลัยชุมชน พุทธศักราช 2560 แต่ปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ใน TRACK นี้ คือ เรื่องของความเชื่อและค่านิยมด้านการศึกษาของคนในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่ยังคงยึดติดกับความเชื่อที่จะต้องให้บุตรหลานได้ศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย เพราะเชื่อมั่นในคุณภาพของการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ซึ่งส่งผลให้ประชากรในพื้นที่กระจายตัวไปสู่จังหวัดอื่นและด้วยบริบทของจังหวัด พังงาถือเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามมากถึง 65,381 คน และมีผู้เข้ารับอิสลามเป็นเพศชายจำนวน 305 คน เพศหญิงจำนวน 266 คน ทั้งนี้ในจังหวัดพังงายังมีมัสยิดที่จดทะเบียนจำนวน 106 แห่ง และมีครูสอนฟิรฎูฮีน (ครูสอนศาสนาประจำมัสยิด) จำนวน 240 คน (สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดพังงา, ออนไลน์) วิทยาลัยจึงเห็นถึงโอกาสในการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนให้มีความรู้ ประสบการณ์ การปฏิบัติ และทักษะเกี่ยวกับจริยธรรม คุณธรรม ที่ว่าด้วย

หลักการศรัทธา หลักปฏิบัติ และหลักคุณธรรมตามคำสอนของศาสนาอิสลาม ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถประมวลความรู้ แนวคิด และหลักปฏิบัติตนตามหลักคำสอน เพื่อปลูกฝังให้เป็นคนดี มีศรัทธา มีความยำเกรงต่อพระผู้เป็นเจ้า บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข (ฟาฏินา วงศ์เลขา, 2553)

สำหรับชาวมุสลิมแล้วอิสลามไม่ได้เป็นเฉพาะศาสนา แต่เป็นวิถีชีวิตการปฏิบัติตามหลักศาสนาจะเหมือนกันหมดสำหรับมุสลิมในประเทศไทยเช่น การทำละหมาด การเข้าสู่นัสการถือศีลอดในช่วงรอมฎอน การไปประกอบพิธีฮัจญ์ การบริจาคทานหรือชะกาต เป็นต้น (พีรพงษ์ บรรจงแสง, ออนไลน์) นอกจากนี้การศึกษาในอิสลามไม่ใช่แค่การถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์หรือการถ่ายทอดไปยังรุ่นสู่รุ่นเพียงอย่างเดียว แต่ในอิสลามการศึกษามีความหมายที่กว้างและครอบคลุมทุกด้าน การศึกษาเป็นกระบวนการอบรมและบ่มเพาะสติปัญญา ร่างกายและจิตวิญญาณ เพื่อผลิตมนุษย์ที่สมบูรณ์ (มัสลัน มาหะมะ, ออนไลน์)อิสลามเป็นศาสนาที่ส่งเสริมและกระตุ้นให้ทุกคนศึกษาหาความรู้ทุกด้านตลอดเวลา ทั้งความรู้ที่เป็นวิถีชีวิตและวิถีศาสนาสร้างความสมดุลและส่งเสริมวิถีปฏิบัติให้เกิดอย่างต่อเนื่อง ดังคำกล่าวที่ว่า “การศึกษาเป็นเรื่องสำคัญและเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่ต้องเป็นทั้งผู้แสวงความรู้และเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ตลอดชีวิต” (ฟาฏินา วงศ์เลขา, 2554)

จากที่กล่าวมาข้างต้นวิทยาลัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับความเชื่อและค่านิยมด้านการศึกษาของคนในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่ยังคงยึดติดกับความเชื่อที่จะต้องให้บุตรหลานได้ศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย เพราะเชื่อมั่นในคุณภาพของการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ซึ่งส่งผลให้ประชากรในพื้นที่กระจายตัวไปสู่จังหวัดอื่น และเห็นถึงโอกาสในการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา เนื่องด้วยบริบทของจังหวัดที่มีชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามจำนวนมาก และเพื่อเป็นการเตรียมการพัฒนาหลักสูตรที่มีคุณภาพ มาตรฐานสอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนจึงได้ดำเนินการศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาอิสลามศึกษา กรณีศึกษาวิทยาลัยชุมชนพังงา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาอิสลามศึกษา กรณีศึกษาวิทยาลัยชุมชนพังงา

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสอนศาสนา ภายในจังหวัดและพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง จำนวน 1,684 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสอนศาสนา ภายในจังหวัดและพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง จำนวน 1,201 คน โดยได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อประสานงานโรงเรียนสอนศาสนาภายในจังหวัดและพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง
2. เตรียมแบบสำรวจให้ครบตามจำนวน
3. นำแบบสำรวจไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมขอความร่วมมือ เพื่อให้ได้ผลตรงตามความเป็นจริง
4. รวบรวมแบบสำรวจ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยการนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยการหาค่าความถี่ และ ร้อยละ

2. วิเคราะห์ รายละเอียดของหลักสูตรอนุปริญญาสาขาอิสลามศึกษา และความสนใจเข้าศึกษาโดยการหาค่าความถี่ และ ร้อยละ

3.วิเคราะห์ความคิดเห็นข้อเสนอแนะ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติดังนี้

1. ค่าความถี่
2. ค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสำรวจความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรอนุปริญญาสาขาอิสลามศึกษาโดยวิทยาลัยชุมชนพังงา มีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 1,684 คน แต่มีผู้ตอบแบบสำรวจ จำนวน 1,201 คน คิดเป็นร้อยละ 71.32 ซึ่งปรากฏข้อมูลประเด็นต่างๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

1. จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามเพศ พบว่า มีผู้ตอบแบบสำรวจเป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 779 คน รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 421 คน คิดเป็นร้อยละ 64.86 และ 35.05 ตามลำดับ

2. จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามอายุพบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจมีอายุระหว่าง 17-25 ปี มากที่สุด จำนวน 1,178 คน รองลงมามีอายุระหว่าง 26-40 ปี จำนวน 10 คน และน้อยที่สุด คือ มีอายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 98.08 .83 และ .08 ตามลำดับ

3. จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามอาชีพปัจจุบันพบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจมีอาชีพปัจจุบันเป็นนักเรียน/นักศึกษามากที่สุด จำนวน 1,181 คน รองลงมามีอาชีพปัจจุบันเป็นข้าราชการ/พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 5 คน และน้อยที่สุด คือ มีอาชีพปัจจุบันเป็นเกษตรกร/ประมงและ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 98.33 .42 .08 และ .08 ตามลำดับ

4. จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจมีระดับการศึกษาสูงสุดเป็นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./เทียบเท่ามากที่สุด จำนวน 1,110 คน รองลงมา มีระดับการศึกษาสูงสุดเป็นปริญญาตรี จำนวน 19 คน และ น้อยที่สุด คือ มีระดับการศึกษาสูงสุดเป็นสูงกว่าปริญญาตรี จำนวนอาชีพละ 9 คน คิดเป็นร้อยละ 92.42 1.58 และ .75 ตามลำดับ

5. จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามสถานะภาพการเป็น หรือ ไม่เป็นนักศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจมีสถานะภาพเป็นนักศึกษามากที่สุด จำนวน 1,143 คน รองลงมา มีสถานะภาพไม่เป็นนักศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 95.17 และ .08 ตามลำดับ

6. จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามสถานศึกษาที่กำลังศึกษา ผู้ตอบแบบสำรวจกำลังศึกษาที่โรงเรียนดาราสมุทรวิทยามากที่สุด จำนวน 150 คน รองลงมา กำลังศึกษาที่โรงเรียนวิทยาการอิสลาม จำนวน 119 คน และ น้อยที่สุด คือ กำลังศึกษาที่โรงเรียนพัฒนศาสตร์วิทยา คลองยาง คิดเป็นร้อยละ 12.49 9.91 และ .25 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์รายละเอียดเบื้องต้นของหลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาอิสลามศึกษา และความสนใจเข้าศึกษา

1. จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามความสนใจเข้าศึกษา หรือ ไม่สนใจเข้าศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจสนใจเข้าศึกษามากที่สุด จำนวน 754 คน รองลงมา ไม่สนใจเข้าศึกษา จำนวน 412 คน คิดเป็นร้อยละ 62.78 และ 34.30 ตามลำดับ

2. จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามปัญหา หรือ อุปสรรคในการเข้าศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจมีปัญหา หรือ อุปสรรคในการเข้าศึกษาเรื่องการเดินทางไปสถานที่เรียนมากที่สุด จำนวน 333 คน รองลงมา มีปัญหา หรือ อุปสรรคในการเข้าศึกษาเรื่องค่าใช้จ่ายระหว่างการเรียน จำนวน 216 คน และ น้อยที่สุด คือ ปัญหา หรือ อุปสรรคในการเข้าศึกษาเรื่องแหล่งค้นคว้าข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 27.73 17.99 และ 1.75 ตามลำดับ

3. จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามสถานที่จัดการศึกษาที่ต้องการให้เปิดสอน หลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาอิสลามศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจมีความต้องการให้วิทยาลัยชุมชนพังงา เปิดสอนหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาอิสลามศึกษา ณ วิทยาลัยชุมชนพังงา

อำเภอทับปุด จังหวัดพังงามากที่สุด จำนวน 583 คน รองลงมา คือ ต้องการให้วิทยาลัยชุมชนพังงา เปิดสอนหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาอิสลามศึกษา ณ สถานที่จัดการศึกษา อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา จำนวน 218 คน และน้อยที่สุด คือ ต้องการให้วิทยาลัยชุมชนพังงา เปิดสอนหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาอิสลามศึกษา ณ สถานที่อื่นๆ ได้แก่ จ.กระบี่ จ.ระนอง ต.โคกกลอย อ.ตะกั่วทุ่ง จ.พังงา ต.นาเหนือ อ.อ่าวลึก จ.กระบี่ อ.เกาะลันตา จ.กระบี่ อ.ท้ายเหมือง จ.พังงา และ อ.อ่าวลึก จ.กระบี่ เป็นต้น จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 48.54 18.15 และ 3.75 ตามลำดับ

4. จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามช่วงเวลาที่ต้องการให้จัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจมีความต้องการให้ช่วงเวลาจัดการเรียนการสอนเป็นวันเสาร์-อาทิตย์ มากที่สุด จำนวน 897 คน รองลงมา คือ ต้องการให้ช่วงเวลาจัดการเรียนการสอนเป็นวันจันทร์-ศุกร์ จำนวน 215 คน และน้อยที่สุด คือ ต้องการให้ช่วงเวลาจัดการเรียนการสอนเป็นวันอื่นๆ ได้แก่ จำนวน 5 วัน/เดือนวันจันทร์-วันพฤหัสบดีวันจันทร์-วันอาทิตย์และ วันอาทิตย์ เป็นต้น จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 74.69 17.90 และ 1.67 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นข้อเสนอแนะ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ข้อดี

1. การเรียนหลักสูตรการสอนค่อนข้างดี
 2. ขอให้วิทยาลัยชุมชนพังงาเปิดสอนหลักสูตรอิสลามให้ด่วนที่สุด
 3. ดีมากที่ให้ความสำคัญกับอิสลาม
 4. นักเรียนที่ด้อยโอกาสไม่มีโอกาสได้เรียน สามารถเข้าศึกษาได้ โดยพึ่งวิทยาลัยชุมชน
- ได้ดีที่สุดขอให้วิทยาลัยชุมชนช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาส
5. ประหยัดค่าใช้จ่ายการเดินทาง
 6. เป็นการดีที่มาเปิดสอนใกล้บ้าน
 7. เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลที่ต้องการเรียนทางด้านอิสลามศึกษา
 8. เป็นการสอนที่ดีมาก
 9. เป็นโรงเรียนที่ค่าเทอมถูกที่สุด
 10. เป็นสิ่งที่ดีที่มีหลักสูตรนี้ขึ้นมาเพื่อมีผู้ต้องการที่จะเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

11. สถานที่จัดการเรียนการสอนดี
12. สถานที่จัดการเรียนการสอนดี
13. สะดวกต่อการเดินทางค่าใช้จ่ายพอดีพอเหมาะ
14. สะดวกในการเดินทาง
15. เห็นด้วยกับความตั้งใจที่ทางวิทยาลัยได้ให้การสนับสนุนกับนักเรียนถือเป็นการสนับสนุนนักเรียนที่มีความสนใจในอิสลามศึกษา
16. เห็นด้วยที่จะเปิดหลักสูตรอิสลาม
17. เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งในการที่จะเปิดสอนหลักสูตรอนุปริญาสาอิสลามศึกษา เพราะศาสนาเป็นสิ่งที่สำคัญกับมุสลิม
18. เห็นด้วยเพราะอยู่ใกล้บ้าน
19. เห็นด้วยอย่างมากกับหลักสูตรและเนื้อหา

ข้อเสีย

1. การเข้าศึกษาต่อของผู้ไม่มีฐานะทางทะเบียน(ไทยพลัดถิ่น)
2. คาดว่าจะลำบากต่อการเดินทางเพราะอยู่ใกล้กับระนอง
3. บ้านอยู่ต่างจังหวัดคาดว่าจะลำบากต่อการเดินทาง
4. ไม่สะดวกในการเดินทาง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีอาหารกลางวันให้กินฟรี
2. ควรสอนพอเข้าใจอย่าเน้นเนื้อหาที่เข้มข้นมากเกินไป ควรเน้นอธิบายมากกว่า
3. ต้องการให้ดำเนินการสร้างสถานศึกษา เพื่อเด็กด้วยโอกาส ที่ไม่มีค่าใช้จ่ายเรียนฟรี จนเข้ามหาวิทยาลัยของภาครัฐ หรือ เอกชน
4. อยากให้ค่าใช้จ่ายน้อยๆ เพราะหากค่าใช้จ่ายมากเรียนไปกว่าจะจบ ค่าใช้จ่ายก็มาก จะไม่มีปัญหาในการเรียนในวันข้างหน้า หรือ จะได้เรียนสูงๆ
5. อยากให้ทางวิทยาลัยเปิดการเรียนการสอนในทุกจังหวัด หรือ ในบางจังหวัดที่ทางวิทยาลัยเห็นสมควร เพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับผู้ที่อยู่ในจังหวัดห่างไกล

6. อยากให้ทุกโรงเรียนเข้าใจนักเรียน ฟังความคิดเห็นของนักเรียน
7. อยากให้เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนมีความเข้มข้นน้อยลง
8. อยากให้เปิดการเรียนการสอน
9. อยากให้เปิดการเรียนการสอน ณ สถานที่ที่สามารถหาข้อมูลได้ มีความสะดวกทุก
อย่าง เช่น การหาที่พัก การหาของกิน หรือ อุปกรณ์ต่างๆ
10. อยากให้เปิดใกล้ๆ จะได้เดินทางไปสะดวก
11. อยากให้เปิดจัดการศึกษาโดยเร็ว จะได้ไปศึกษาต่อ
12. อยากให้เปิดที่สถานที่จัดการศึกษา อ.กระบี่ จ.พังงา จะได้สะดวกในการไปเรียน
13. อยากให้เปิดสอนที่ จ.กระบี่ เพราะจะได้เดินทางไปสะดวก
14. อยากให้มีการพัฒนาวิทยาลัยให้เป็นที่รู้จักมากกว่านี้
15. อยากให้มีการลดค่าเทอม จัดกิจกรรมเยอะๆให้กับเด็กๆ
16. อยากให้มีทุนเรียนดี ทุนเรียนฟรี

อภิปรายผล

จากการสำรวจความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาอิสลามศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเด็นความต้องการในการศึกษาต่อในหลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาอิสลามศึกษา รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาจัดทำหลักสูตร และเปิดสอนหลักสูตรอนุปริญญา สาขาอิสลามศึกษา วิทยาลัยชุมชนพังงาให้เหมาะสม ผลที่ได้ คือข้อมูลส่วนบุคคล และ รายละเอียดเบื้องต้นของหลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาอิสลามศึกษา และความสนใจเข้าศึกษา ซึ่งบรรลุตามตัวชี้วัดเชิงปริมาณ และ เชิงคุณภาพที่กำหนดไว้

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลสำรวจความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาอิสลามศึกษา โดยวิทยาลัยชุมชนพังงา มีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 1,684 คน แต่มีผู้ตอบแบบสำรวจ จำนวน 1,201 คน คิดเป็นร้อยละ 71.32 พบว่า มีผู้ตอบแบบสำรวจเป็นเพศหญิงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 64.86มีอายุระหว่าง 17-25 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 98.08มีอาชีพปัจจุบันเป็นนักเรียน/นักศึกษามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 98.33มีระดับการศึกษาสูงสุดเป็นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./เทียบเท่ามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 92.42มีสถานะภาพเป็นนักศึกษามากที่สุดคิดเป็น

ร้อยละ 95.17 มีผู้ที่มีสถานะภาพเป็นนักศึกษา กำลังศึกษาที่โรงเรียนดารีสลามวิทยา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.49 มีผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ โรงเรียนที่กำลังศึกษาชื่อ-สกุลที่อยู่ โทรศัพท์และ e-mail / Line ID / Facebook จำนวน 1,176 คน มีผู้สนใจเข้าศึกษา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.78 มีปัญหา หรือ อุปสรรคในการเข้าศึกษา เรื่องการเดินทางไปสถานที่เรียน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.73 มีความต้องการให้วิทยาลัยชุมชนพังงา เปิดสอนหลักสูตรอนุปริญา สาขาวิชาอิสลามศึกษา ณ วิทยาลัยชุมชนพังงา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.54 และมีความต้องการให้ช่วงเวลาที่จัดการเรียนการสอนเป็นวันเสาร์-อาทิตย์ มากที่สุด ร้อยละ 74.69

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการสำรวจความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรอนุปริญา สาขาวิชาอิสลามศึกษา

ควรมีการแจ้งเตือนหมายในการเข้าพบ เพื่อขอทำการสำรวจข้อมูลล่วงหน้า เพราะสถานที่ที่ประสงค์จะเข้าพบจะได้มีการเตรียมความพร้อม และ จัดสรรเวลาให้แก่ผู้สำรวจได้อย่างเพียงพอ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาที่ทำให้ไม่สามารถทำการสำรวจได้ หรือ อนุญาตให้ฝากแบบสำรวจไว้ได้ แต่โรงเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการในการให้แทน แล้วผู้สำรวจค่อยกลับมารับแบบสำรวจคืนในภายหลังได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการสำรวจแต่ละครั้ง เพื่อความเป็นประโยชน์ต่อเรื่องอื่นๆ ในอนาคต เครื่องมือแบบสำรวจที่ใช้ไม่ควรทำเพียงเพื่อสำรวจเรื่องที่ต้องการจะสำรวจในปัจจุบันเพียงเรื่องเดียว แต่ควรเพิ่มประเด็นที่เป็นประโยชน์ หรือ สามารถเชื่อมโยงไปยังอนาคตได้ เช่น ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับสาขาวิชาที่สนใจจะศึกษาต่อ ระดับการศึกษาที่จะศึกษาต่อ หรือ สิ่งที่น่าสนใจอื่นๆ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- แผนกลยุทธ์การศึกษาของวิทยาลัยชุมชนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2558-2562). (2558). เปาหมาย3 Tracks ของวิทยาลัยชุมชน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิทยาลัยชุมชน.
- พีรพงษ์ บรรจงแสง. (2556). **วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวมุสลิม**. สืบค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2563, จาก https://region7.prn.go.th/ewt_news.php?nid=30405&filename=index&nid=30405&filename=index
- ฟาฏินา วงศ์เลขา. (2553). **อิสลามศึกษาแบบเข้ม วิชาสามัญควบคู่ศาสนา : รูปแบบที่ชุมชนต้องการ**. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์, ฉบับวันที่ 8 มิถุนายน 2553
- _____. (2554). **อิสลามศึกษาวิถีชีวิตที่มุสลิมทุกคนต้องเรียนรู้**. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์, ฉบับวันที่ 5 เมษายน 2554
- มัสลัน มาหะมะ. **อิสลามกับระบบการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2563, จาก <https://www.islammore.com/main/content.php?page=sub&category=61&id=957>
- สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดพังงา. (2563). **มัสยิดและสัปบุรุษ**. สืบค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2563, จาก <http://www.masjidthai.com/pna/>

ผู้เขียน

นายรัชชัย จิตวารินทร์

วิทยาลัยชุมชนพังงา

ที่อยู่ 69 หมู่ที่ 6 ถนนทับปุด - พังงา (สายใหม่) ตำบลบ่อแสน

อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา 82180

e-mail : t_jitwarin@hotmail.com

นางสาวสุวิญา ภูทับทิม

วิทยาลัยชุมชนพังงา

ที่อยู่ 69 หมู่ที่ 6 ถนนทับปุด - พังงา (สายใหม่) ตำบลบ่อแสน

อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา 82180

e-mail : nou.nim.jar@gmail.com

นายปิระ วัณธิธรรม

วิทยาลัยชุมชนพังงา

ที่อยู่ 69 หมู่ที่ 6 ถนนทับปุด - พังงา (สายใหม่) ตำบลบ่อแสน

อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา 82180

e-mail : pira2506@hotmail.co.th

นางสาวชญาภัทร บุญรักษ์

วิทยาลัยชุมชนพังงา

ที่อยู่ 69 หมู่ที่ 6 ถนนทับปุด - พังงา (สายใหม่) ตำบลบ่อแสน

อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา 82180

e-mail : Chayaphat12@gmail.com

วิถีน้ำ วิถีบก : การให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนคนระโนด

กรณีศึกษา พิพิธภัณฑ์ระโนด ตำบลระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา

Life of Water ways, Life of land ways: providing services of Knowledge of life for Ranot community, A case study of Ranot Museum, Ranot Subdistrict, Ranot District, Songkhla Province, Thailand.

เกษรา เมฆเรือง¹ เดโช แขน้าแก้ว² อุดมศักดิ์ เดโชชัย³ และจิตติมา ดำรงวัฒนะ⁴

Ketsada Mekrueang¹ Daycho Khaenamkhaew² Udomsak Dechochai³

and Jittima Damrongwattana⁴

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาการให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” คนระโนด (2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” คนระโนด และ (3) เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” คนระโนด เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลคัดเลือกแบบเจาะจงรวมทั้งสิ้น 13 คน คือ กลุ่มบุคลากรที่มีหน้าที่ในการบรรยายให้ความรู้แก่ผู้เข้าชมจำนวน 6 คน และกลุ่มผู้ส่งเสริมสนับสนุนการให้บริการด้านความรู้ และผู้รับบริการความรู้ จำนวน 7 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า (1) การให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” คนระโนด พบว่า การจัดนิทรรศการเป็นการนำเอาเอกลักษณ์ของชุมชนถ่ายทอดเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นถึงสังคม ศิลปวัฒนธรรมวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม วิถีชีวิตชาวระโนดที่เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ศึกษาจากห้องจัดนิทรรศการที่มีข้อมูลถูกต้องครบถ้วน และสามารถติดต่อประชาสัมพันธ์สื่อสารกับผู้เข้าชมหลากหลายสื่อ หลายช่องทาง (2) สภาพปัญหาการให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” คนระโนด พบว่า การจัดนิทรรศการหมุนเวียนน้อยที่ไม่ค่อยเปลี่ยนไปจากเดิมเนื้อหาซ้ำสมัยไม่ค่อยเป็นที่สนใจของผู้เข้าชมเนื่องมาจากปัญหาด้านเศรษฐกิจไม่ค่อยดี อาจทำให้จำนวนผู้เข้าชมน้อยงบประมาณในการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ก็แบ่งจ่ายตามความจำเป็น และ (3) แนวทางส่งเสริมการให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” คนระโนด พบว่า ส่งเสริมโดยการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการทำกิจกรรมตามห้องนิทรรศการ เช่น สแกนแล้วมีข้อมูล รูปภาพ วิดีโอ เสียงหลากหลายภาษาเพื่อ

ผู้พิการหรือนักท่องเที่ยวต่างชาติพิพิธภัณฑสถานสามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยให้มากขึ้นตามความต้องการของผู้เข้าชม เพื่อให้พิพิธภัณฑสถานดำรงอยู่ได้ และเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต

คำสำคัญ : วิถีนํ้า วิถีบก, การให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนคนระโนด, พิพิธภัณฑสถานระโนด

Abstract

The purposes of this research were to: (1) providing services of Knowledge of “Life of Water ways, Life of land ways” for Ranot community. (2) Problem of providing services of Knowledge of “Life of Water ways, Life of land ways” for Ranot community. (3) Promotion guidelines of providing services of Knowledge of “Life of Water ways, Life of land ways” for Ranot community. For qualitative research, the target groups were 13 key from group of personnel responsible for lecturing to educate the audience were 6 key, group of knowledge promotion and knowledge service recipients were 7 key. The data were collected by using in-depth interviews and non-participant observation. The data were analyzed by using descriptive analysis. The findings revealed as follows: (1) providing services of Knowledge of “Life of Water ways, Life of land ways” for Ranot community; Exhibitions on the uniqueness of the community that reflects society, art, culture, beliefs, values and ways of life of Ranot, there were change according to the era, There were studies from the exhibition room that has complete and accurate information and can communicate and communicate with visitors of various media. (2) Problem of providing services of Knowledge of “Life of Water ways, Life of land ways” for Ranot community; Exhibitions rarely change, there were out-of-date and little interest to visitors. Due to the economic problems are not good, causing a small number of visitors and the budget for the museum management is

divided as necessary. (3) Promotion guidelines of providing services of Knowledge of “Life of Water ways, Life of land ways” for Ranot community; Promoted by the use of modern technology media such as scanned, with data, images, video and audio in multiple languages for the disabled or foreign tourists, the museum Should be improve and change with more era. According to the needs of visitors to make the museum exist and there were center of lifelong learning.

Keyword: Life of Water ways, Life of land ways, providing services of Knowledge of life for Ranot community, Ranot Museum.

บทนำ

พิพิธภัณฑ์ชุมชนเป็นคำที่ถูกนำมาใช้เรียกกิจกรรมของชุมชนที่เป็นลักษณะการจัดแสดงวัตถุ สิ่งของโบราณ โดยเกิดจากความคิดริเริ่มของคนในชุมชน และจากความร่วมมือของบุคคลภายนอก เกิดขึ้นราวปี พ.ศ.2530 ฉะนั้น การจัดทำพิพิธภัณฑ์ชุมชนจึงได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน เนื่องจากขั้นตอนการจัดการพิพิธภัณฑ์ชุมชนจะมีกระบวนการเรียนรู้อยู่ทุกขั้นตอน และตลอดเวลา อีกทั้งยังเป็นการนำองค์ความรู้ของชุมชนมาถ่ายทอดผ่านวัตถุ สิ่งของโบราณ ซึ่งถูกนำเสนอภายในพื้นที่จัดแสดง (สุวัฒน์ชัย สวัสดิผล, 2552)

สำหรับพิพิธภัณฑ์ระโนด ตำบลระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นที่แสดงถึงวิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ ความสามัคคี ความสามารถของชาวระโนด การเปลี่ยนแปลง และความเจริญที่เกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ ในชุมชน ตลอดจนการสะท้อนถึงศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่สืบทอดต่อเนื่องกันมายาวนาน เพื่อให้คนรุ่นหลังได้มีโอกาสเรียนรู้ มีความภาคภูมิใจในถิ่นกำเนิด และกระตุ้นให้เกิดความคิดอ่านเพื่อยากทำคุณประโยชน์ให้กับท้องถิ่น หรือส่วนรวมให้มากยิ่งขึ้น พิพิธภัณฑ์ระโนด อยู่ในความดูแลของเทศบาลตำบลระโนด ในส่วนของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมซึ่งเป็นอาคารแฝดนั้น ภายในอาคารมี

โครงการ จัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑ์ระโนด เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้เรื่องระโนดศึกษา ให้เด็ก เยาวชน และประชาชนได้ศึกษาประวัติความเป็นมา และเรื่องราวของอำเภอระโนดในด้านต่าง ๆ ส่วนภายนอกอาคารมีการจัดทำรูปปั้นพระพิฆเนศ ซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งศิลปวิทยาการ และความสำเร็จ และรูปปั้นสี่บุรพจารย์ ผู้ก่อตั้งโรงเรียนมัธยมแห่งแรกขึ้นในอำเภอระโนด ได้แก่ นายสนั่น หิรัญวรชาติ นายเกลื่อน ศิริบุพผะ นายนิมิตร์ โสทธิพันธ์ และ นายบำรุง สวัสดิ์ เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติในฐานะผู้มีคุณูปการต่อชาวระโนดทางการศึกษา ทำให้ชาวระโนดที่อยู่ในท้องถิ่น ทุกกันดารได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นจนประสบ ความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิต ได้ (ชนิษฐา วิเศษสาร, 2559)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเรื่อง วิถีน้ำ วิถีบก : การให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนคนระโนด กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์ระโนด ตำบลระโนด อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา เพราะเห็นถึงความสำคัญของพิพิธภัณฑ์ระโนด ซึ่งเป็นสถานที่ในการใช้ศึกษาหาความรู้ที่พักผ่อนหย่อนใจ และศูนย์รวมจิตใจของชาวระโนด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” คนระโนด กรณีศึกษา พิพิธภัณฑ์ระโนด ตำบลระโนด อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” คนระโนด กรณีศึกษา พิพิธภัณฑ์ระโนด ตำบลระโนด อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” คนระโนด กรณีศึกษา พิพิธภัณฑ์ระโนด ตำบลระโนด อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งสิ้น 13 คน ประกอบด้วยกลุ่มบุคลากรที่มีหน้าที่ในการบรรยายให้ความรู้แก่ผู้เข้าชม จำนวน 6 คน และกลุ่มผู้ส่งเสริมสนับสนุนการให้บริการด้านความรู้ และผู้รับบริการความรู้ จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นแนวคำถามที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ เพื่อต้องการเก็บบันทึกข้อมูลในการวิจัย พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุด และตรงประเด็นมากที่สุด (2) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เป็นการสังเกตที่ผู้วิจัยเฝ้าสังเกตอยู่ข้างนอกไม่เข้าร่วมในกิจกรรมบางกิจกรรม รวมถึงใช้เครื่องบันทึกภาพและเครื่องบันทึกเสียง เป็นการใช้กล้องถ่ายรูปจากโทรศัพท์มือถือเพื่อถ่ายรูปประกอบในการวิจัย และการบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ เนื่องจากบางครั้งการจดบันทึกระหว่างสัมภาษณ์ไม่ทัน ก็ยังมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นเครื่องสำรองข้อมูลโดยในการบันทึกเสียงนั้นหากข้อมูลส่วนใดที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ให้บันทึกเสียงก็จะหยุดการบันทึกเสียง ณ ช่วงเวลานั้นทันที

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสำรวจพื้นที่ในชุมชนเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้นจึงไปสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของการให้บริการด้านความรู้ของเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์ระโนด สร้างความสัมพันธ์ และแนะนำตัวเบื้องต้น เพื่อนำไปสู่การปรับตัวเบื้องต้นให้เข้ากับพิพิธภัณฑ์ระโนด พร้อมทั้งสอบถามข้อมูล ได้แก่ การให้บริการด้านความรู้ของเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์ระโนดด้านการให้บริการความรู้ สภาพปัญหา และแนวทางส่งเสริม ประสานงานโดยใช้เจ้าหน้าที่ภายในที่พิพิธภัณฑ์ ที่ให้บริการข้อมูลรายละเอียด โดยนัด วันเวลา และสถานที่ จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลและรายละเอียดแต่ละประเด็นโดยพบปะพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมาย พร้อมถ่ายภาพประกอบรวบรวมวิเคราะห์ และสรุปผล หากปรากฏว่าขาดรายละเอียดข้อมูลส่วนใดก็ไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล มีวิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพื่อหาข้อเท็จจริงกับข้อมูลที่เป็นความจริงมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการศึกษา

1. การให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” คนระโนด กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์ระโนด ตำบลระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา

1.1 งานประชาสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า มีจุดประชาสัมพันธ์ โดยมีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการ ประชาสัมพันธ์โดยการใช้สื่อออนไลน์ Facebook ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและสวน

บุรพาจารย์ ในการติดต่อสื่อสาร นำเสนอข้อมูล กำหนดการต่าง ๆ รวมถึงเวลาทำการ และการลงพื้นที่ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้งในอำเภอระโนด อำเภอใกล้เคียงเพื่อแจกโปรซัวร์ แผ่นพับ รวมถึงการติดป้ายประชาสัมพันธ์

1.2 นิทรรศการจัดแสดงสิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้ ผลการศึกษาพบว่า สถานที่ในการจัดนิทรรศการที่ออกแบบเพื่อแยกหมวดหมู่ในการจัดวางสิ่งของ เครื่องใช้ที่จัดแสดงเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละห้อง ของทุกชิ้นที่จัดแสดงได้รับการบริจาคของประชาชน โดยของทุกชิ้นล้วนแล้วแต่ผ่านการใช้งานมาแล้ว มีคุณค่าทางด้านจิตใจ เชื่อมโยงเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตชาวระโนด และควรค่าต่อการเก็บรักษา รวมถึงศึกษาต่อในเรื่องการพัฒนาเปลี่ยนแปลงแต่ละยุคสมัย พิพิธภัณฑ์มีกิจกรรมมัคคุเทศก์น้อย จากการให้เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้ข้อมูล เล่น จับ สัมผัส ของที่จัดแสดง และได้ฝึกการบรรยาย

1.3 เมืองระโนด ระโนดเมืองน่าอยู่ ผู้คนน่ารัก ผลการศึกษาพบว่า ในอดีตเป็นถิ่นที่ทุรกันดารไม่มีถนนหนทางคมนาคมทางน้ำโดยการใช้เรือ ลักษณะพื้นที่ชุมชนที่อยู่ติดกับลุ่มแม่น้ำทะเลสาบสงขลา มีวิถีชีวิตอยู่อาศัยร่วมกันแบบเครือญาติทรัพยากร สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์เอื้อต่อการประกอบอาชีพทำการเกษตร ไร่นา มีลำคลองที่เป็นเส้นทางคมนาคมเรือ เป็นแหล่งทางการค้า ชุมชนมีศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ ที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ คนในชุมชนรัก สามัคคี มีส่วนร่วมในการจัดการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีให้น่าอยู่ขึ้น

1.4 ชุมชนคนระโนด ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนคนระโนดมีวิถีชีวิต กิจกรรมที่มีความผูกพันกับแม่น้ำ การใช้น้ำในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ ประเพณี ศิลปะการแสดงหนังตะลุง มโนราห์ที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ความเชื่อที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนระโนด พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งที่ถ่ายทอดเรื่องราวเอกลักษณ์ของชุมชนคนระโนด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อที่จะให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนคนในชุมชน รวมถึงการเปลี่ยนไปซึ่งเกิดจากการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

2. สภาพปัญหาการให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” คนระโนด กรณีศึกษา พิพิธภัณฑระโนด ตำบลระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา

2.1 ปัญหาด้านความล้าหลัง ผลการศึกษาพบว่า ในเรื่องของกรออกแบบอาคารภายใน ภายในอกไม่ให้รู้สึกน่าเบื่อจนกลายเป็นพิพิธภัณฑล้าหลังไม่มีคนสนใจที่จะเข้าชมกรออกแบบการจัดนิทรรศการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นกิจกรรมเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เข้าชม นิทรรศการหมุนเวียน การจัดวางสิ่งของ มีกิจกรรมเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าชมในยุคปัจจุบัน เนื่องจากภายในพิพิธภัณฑเป็นการนำเสนอเรื่องราวของชาวระโนดเป็นกรศึกษาเรียนรู้นอกห้องเรียนในแง่มุมต่าง ๆ ที่มีในวิชาเรียน ที่ทางชุมชนได้กรศึกษาสืบทอด ความเหมาะสมของวันเวลาทำการวันจันทร์เป็นวันหยุดเพียง 1 วัน ไม่เว้นวันหยุดนักขัตฤกษ์

2.2 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า ทางพิพิธภัณฑเก็บอัตรการเข้าชมพิพิธภัณฑเก็บค่าบริการ 30 บาท และหอคอยเฉลิมพระเกียรติ เก็บค่าบริการ 20 บาท แต่หากว่าโรงเรียนนำเด็กมาทัศนศึกษา โดยจะต้องทำหนังสือแจ้งมายังพิพิธภัณฑถึงจะได้เข้าชมฟรี จำนวนผู้เข้าชมอยู่ที่ประมาณ 100 คนต่อเดือน หากช่วงเทศกาล หรือช่วงทัศนศึกษา ก็จะมีผู้เข้าชมมากขึ้นมา แต่หากว่าพบปัญหาผู้เข้าชมไม่มากพอต่อการบริหารจัดการทางเทศบาลตำบลระโนด จึงจำเป็นต้องหางบประมาณเพื่อมาใช้จ่ายในพิพิธภัณฑ เจ้าหน้าที่เองก็จะเน้นในเรื่องของการประชาสัมพันธ์กรเตรียมพร้อมสถานที่ให้การต้อนรับผู้เข้าชม

2.3 ปัญหาด้านเนื้อหา และแนวทางในการจัดนิทรรศการ ผลการศึกษาพบว่า การสรรหาบุคลากรของพิพิธภัณฑตามความสามารถในการทำงาน ตามหน้าที่ความรับผิดชอบมีมุมมองความคิด ความสามารถในการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาได้โดยการปรับตัวให้ตนเองมีความรู้ความสามารถที่เพิ่มมากขึ้น จากการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลาสนใจข้อมูลที่เกี่ยวข้องออกไป โดยการฝึกฝนเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูล รับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันได้เป็นอย่างดี

3. แนวทางส่งเสริมกรให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” คนระโนด กรณีศึกษา พิพิธภัณฑระโนด ตำบลระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา

3.1 แนวทางการส่งเสริมการจัดนิทรรศการ ผลการศึกษาพบว่า การจัดนิทรรศการ การวางแผนมีการดึงเอาเสน่ห์ เอกลักษณะที่มีในชุมชนมานำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน รักษาความสะอาดของสถานที่ และสิ่งของที่จัดแสดงการจัดหาข้อมูลจากประชาชนชาวบ้านผู้ที่มีความรู้ที่ถนัดในแต่ละด้านของชุมชนจะช่วยดึงดูดความสนใจผู้เข้าชมได้ มีทั้งการจัดนิทรรศการถาวรในอาคารมีผลดีต่อการรักษาให้สิ่งของที่จัดแสดงในนิทรรศการมีสภาพที่สมบูรณ์การจัดนิทรรศการชั่วคราว เปลี่ยนแปลงข้อมูลที่จะจัดแสดง สิ่งของที่จัดแสดง ไม่ให้เกิดความซ้ำซาก จำเจและการจัดนิทรรศการเคลื่อนที่หมุนเวียนสถานที่

3.2 แนวทางการส่งเสริมการใช้สื่อในพิพิธภัณฑ์ ผลการศึกษาพบว่า เทคโนโลยีที่พิพิธภัณฑ์ใช้โดยการนำเสนอวิดีโอในจอโปรเจกเตอร์ภายในห้องวิดิทัศน์ เพื่อนำเสนอเรื่องราววิถีชีวิตก่อนที่จะเข้าชมนิทรรศการในแต่ละห้องและการสแกนเพื่อทำแบบประเมินความพึงพอใจ ให้ข้อเสนอแนะผ่านทางเว็บไซต์ที่พิพิธภัณฑ์จัดขึ้น แทนการทำแบบประเมินในกระดาษ ในยุคโลกาภิวัตน์เป็นยุคที่มีความเจริญทางเทคโนโลยีพิพิธภัณฑ์มีแนวคิดที่จะใช้โปรแกรมเสริมที่สแกนแล้วมีข้อมูลขึ้นมาบนจอโทรศัพท์ และปุ่มกดตามนิทรรศการให้มีทั้งวิดีโอ เสียงหลากหลายภาษา เพื่อเอื้ออำนวยให้กับเด็ก ๆ ที่อ่านหนังสือยังไม่ออก รวมถึงผู้พิการ และชาวต่างชาติที่มาเข้าชม

3.3 แนวทางการส่งเสริมให้พิพิธภัณฑ์ดำรงอยู่ พบว่า ชุมชนสามารถที่จะมุ่งเน้นการจัดการพิพิธภัณฑ์ชุมชน แบบพึ่งตนเองโดยการมีต้นทุนทางทรัพยากร มีค่านิยมชื่นชมวัฒนธรรมภูมิปัญญา มีความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ มีความสามัคคี มีส่วนร่วมในการจัดการพิพิธภัณฑ์ โดยการทำกิจกรรม ช่วยกันดูแลรักษาพื้นที่ ตระหนักรู้ว่าพิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดรายได้เขาก็จะเห็นช่องทางในการสร้างอาชีพเพื่อเป็นแหล่งความรู้ตลอดชีวิตได้โดยการดึงประชาชนชาวบ้านในชุมชนมีส่วนในการจัดการด้านความรู้ภายในพิพิธภัณฑ์พิพิธภัณฑ์ดำรงอยู่แม้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม การเมือง การปกครอง สภาพแวดล้อม เทคโนโลยี และค่านิยมในปัจจุบัน เศรษฐกิจที่ไม่คล่องตัว เพราะคนยังชื่นชมในวัฒนธรรม หากทำให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของพิพิธภัณฑ์ และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสืบทอดโดยการยังรักษาชื่นชมวัฒนธรรมของพื้นที่ได้

จากการศึกษาเรื่อง วิถีน้ำ วิถีบก : การให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนคนระโนด กรณีศึกษากรณีศึกษา พิพิธภัณฑ์ระโนด ตำบลระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา ดังภาพที่ 1-4

ภาพที่ 1 อาคารพิพิธภัณฑ์

ภาพที่ 2 นิทรรศการภายในพิพิธภัณฑ์

ภาพที่ 3 เจ้าหน้าที่แจกแผ่นพับ

ภาพที่ 4 การเข้าชมพิพิธภัณฑ์

สรุปผลการศึกษา

1. การให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” คนระโนด กรณีศึกษา พิพิธภัณฑ์ระโนด ตำบลระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า มีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการประจำจุดประชาสัมพันธ์ โดยติดต่อสอบถามได้หลากหลายช่องทางผ่านสื่อออนไลน์ และการลงพื้นที่ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อแจกโปรซัวร์ แผ่นพับ ติดป้ายประชาสัมพันธ์ นิทรรศการจัดแสดงสิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้ออกแบบแยกหมวดหมู่ในการจัดวางสิ่งของ เครื่องใช้ ที่จัดแสดงเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละห้อง ของทุกชิ้นที่ได้จากการบริจาคของประชาชน ควรค่าต่อ

การเก็บรักษา รวมถึงศึกษาให้เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้ข้อมูล เล่น จับ สัมผัส ของที่จัด จากสิ่งของที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมความเชื่อประเพณีอาชีพ ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนระโนดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีตามยุคสมัยตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน

2. สภาพปัญหาการให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” คนระโนด ทัศนศึกษา พิพิธภัณฑ์ระโนด ตำบลระโนด อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจทางพิพิธภัณฑ์เก็บอัตราการเข้าชมพิพิธภัณฑ์เก็บค่าบริการ 30 บาท และหอคอยเฉลิมพระเกียรติเก็บค่าบริการ 20 บาท แต่หากว่าโรงเรียนนำเด็กมาทัศนศึกษา โดยจะต้องทำหนังสือแจ้งมายังพิพิธภัณฑ์ถึงจะได้เข้าชมฟรี จำนวนผู้เข้าชมอยู่ที่ประมาณ 100 คนต่อเดือน หากช่วงเทศกาล หรือช่วงทัศนศึกษาก็จะมีผู้เข้าชมมากขึ้นมา แต่หากว่าพบปัญหาผู้เข้าชมไม่มากพอต่อการบริหารจัดการทางเทศบาลตำบลระโนด จึงจำเป็นต้องหางบประมาณเพื่อมาใช้จ่ายในพิพิธภัณฑ์ เจ้าหน้าที่ก็จะเน้นในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ การเตรียมพร้อมสถานที่ให้การต้อนรับผู้เข้าชม ปัญหาด้านเนื้อหา ความล้าหลังเนื่องจากยังขาดงบประมาณในการจัดสรรดูแลการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

3. แนวทางส่งเสริมการให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” คนระโนด ทัศนศึกษา พิพิธภัณฑ์ระโนด ตำบลระโนด อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการส่งเสริมการจัดนิทรรศการเป็นการดึงเอาเสน่ห์ เอกลักษณ์ที่มีในชุมชนมานำเสนอมีนิทรรศการหมุนเวียนใช้สื่อ นำเทคโนโลยีมาใช้ในพิพิธภัณฑ์โดยการนำเสนอวิดีโอในจอโปรเจคเตอร์ภายในห้องวิดิทัศน์ใช้โปรแกรมเสริมที่สามารถสแกนเพื่อทำแบบประเมินความพึงพอใจ สแกนแล้วมีข้อมูลขึ้นมาบนจอโทรศัพท์ และปุ่มกดตามนิทรรศการให้มีทั้งวิดีโอ เสียงหลากหลายภาษาเพื่อเอื้ออำนวยให้กับเด็ก ๆ ที่อ่านหนังสือยังไม่ออก รวมถึงผู้พิการและชาวต่างชาติและคำนึงถึงความพร้อมสถานที่สิ่งอำนวยความสะดวก ให้สะอาดพร้อมใช้งานส่งเสริมให้พิพิธภัณฑ์ดำรงอยู่ จัดการพิพิธภัณฑ์ชุมชนแบบพึ่งตนเองโดยการมีต้นทุนทางทรัพยากรมีค่านิยมชื่นชมวัฒนธรรมภูมิปัญญา มีความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ มีความสามัคคีมีส่วนร่วม

สืบทอดโดยการยังรักษาชื่นชมวัฒนธรรมของพื้นที่ที่ตระหนักรู้ว่าพิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดรายได้การสร้างอาชีพเพื่อเป็นแหล่งความรู้ตลอดชีวิตได้โดยการดึงปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการด้านความรู้ภายในพิพิธภัณฑ์พิพิธภัณฑ์ดำรงอยู่แม้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน

อภิปรายผลการศึกษา

1. การให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” คนระโนด กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์ระโนด ตำบลระโนด อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า มีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการประจำจุดประชาสัมพันธ์ ติดต่อสอบถามได้หลากหลายช่อง และการลงพื้นที่ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อแจก แผ่นพับ และติดป้ายประชาสัมพันธ์ มีนิทรรศการจัดแสดงสิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้ที่จัดแสดงเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละห้อง ควรค่าต่อการเก็บรักษา และให้เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้ข้อมูล สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมความเชื่อประเพณีอาชีพ ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนระโนดที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีตามยุคสมัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สอดคล้องกับการศึกษาของสุธาวรรณ หนูครองสิน (2559), รัชฎาพร เกตานนท์ แนวแห่งธรรม (2556), สโรชา เมฆอรุณ (2557), ขนิษฐา วิเศษสาธิต (2559) และกฤษฎา ตัสม่า (2560) ที่สรุปว่า การสื่อสารระหว่างพิพิธภัณฑ์ชุมชนกับผู้ใช้บริการ เป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารสามารถโต้ตอบกับผู้รับสารได้รับความรู้ได้ทันที อีกทั้งได้โดยเปิดโอกาสให้ผู้ชมได้รับรู้ข่าวสาร หรือความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของพิพิธภัณฑ์ชุมชนได้ตลอดเวลาได้ติดตามข่าวสารแล้วยังสามารถพูดคุย แสดงความคิดเห็น หรือเป็นช่องทางติดต่อไปยังองค์กรได้ เพราะชุมชนระโนดในอดีต สามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในการสร้างความเข้มแข็งสู่ชุมชน มีการจัดแสดงโดยจัดตั้งวัตถุ และมีคำบรรยายประกอบซึ่งพิพิธภัณฑ์เป็นผู้ดำเนินการในการจัดออกแบบวิธีการจัดแสดงด้วยตนเอง มีการให้บริการสถานที่ในการจัดงานประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของชุมชน และมีการให้บริการความรู้โดยจัดพิมพ์เอกสารหนังสือออกเผยแพร่ และมีการนำชมโดยวิทยากร พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อันดีในการประสานความร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษาต่าง ๆ การถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ที่พิพิธภัณฑ์

รวบรวมนมาเป็นองค์ความรู้ให้กับสาธารณชน เพื่อสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นโดยง่ายให้กับผู้ที่มีความสนใจในกิจการของพิพิธภัณฑ์อยู่ด้วยตลอดเวลา

2. สภาพปัญหาการให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” นครระโนด ภูมิศึกษา พิพิธภัณฑ์ระโนด ตำบลระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า มีสภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับอัตราการเข้าชมพิพิธภัณฑ์เก็บค่าบริการ 30 บาท และหอคอยเฉลิมพระเกียรติเก็บค่าบริการ 20 บาท แต่หากว่าโรงเรียนนำเด็กมาทัศนศึกษา โดยจะต้องทำหนังสือแจ้งมายังพิพิธภัณฑ์ถึงจะได้เข้าชมฟรี จำนวนผู้เข้าชมอยู่ที่ประมาณ 100 คนต่อเดือน หากช่วงเทศกาล หรือช่วงทัศนศึกษา ก็จะมีผู้เข้าชมมากขึ้นมา แต่หากว่าพบปัญหาผู้เข้าชมไม่มากพอต่อการบริหารจัดการทางเทศบาลตำบลระโนด จึงจำเป็นต้องหางบประมาณเพื่อมาใช้จ่ายในพิพิธภัณฑ์ และมีปัญหาด้านเนื้อหา ความล้าหลังเนื่องจากยังขาดงบประมาณในการจัดสรรดูแลการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพีระพัฒน์ ตันตรัตนพงษ์ (2544), จิรัฐฐา จารุพิสิฐธร (2554), พวงทิพย์ เกิดทรัพย์, วรชัย วิริยารมภ์, สิริกุล วิริยารมภ์ และกฤตย มีทวิ (2549), กฤษฎา ตัสมา (2560) และรัชยา กุลวานิชไชยนันท์ (2535) ที่สรุปว่า บางครั้งไม่พร้อมบริการให้แก่ประชาชน เพราะปัญหาด้านความล้าสมัย เกิดจากการเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าทันสมัย ต้องมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสารให้กับผู้เข้าชมในการจัดนิทรรศการย่อมเป็นผลดีต่อการเรียนรู้ แต่เจ้าหน้าที่จะต้องฝึกฝนการใช้สื่อนั้นเป็นอย่างดี และอาจจะมีผลต่อการเพิ่มค่าใช้จ่ายให้พิพิธภัณฑ์ อีกทั้งยังมีปัญหาในด้านการบริหารงานที่ซ้ำซากจำเจ การจัดกิจกรรมนิทรรศการหมุนเวียนมีน้อยเวลาที่เปิด และปิดไม่สะดวกแก่ผู้เข้าชม ขาดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ต่อกันอย่างจริงจังมีบรรยากาศแห่งการแข่งขันมากกว่าความร่วมมือ และไม่อาจกำหนดปริมาณงานล่วงหน้าได้ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของผู้ใช้บริการ หรือจำนวนผู้เข้าชม

3. แนวทางส่งเสริมการให้บริการความรู้ด้านวิถีชีวิตชุมชนด้าน “วิถีน้ำ วิถีบก” นครระโนด ภูมิศึกษา พิพิธภัณฑ์ระโนด ตำบลระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า การดึงเอาเสน่ห์ และเอกลักษณ์ที่มีในชุมชนมานำเสนอโดยใช้สื่อ และนำ

เทคโนโลยีมาใช้ในพิพิธภัณฑ์แบบวิดีโอบนจอโปรเจกเตอร์ภายในห้องวิดิทัศน์ ใช้โปรแกรมเสริมที่สามารถสแกนเพื่อทำข้อมูลบนจอโทรศัพท์ และปุ่มกดตามนิทรรศการให้มีทั้งวิดีโอเสียงหลากหลายภาษาเพื่อเอื้ออำนวยให้กับเด็ก ๆ รวมถึงผู้พิการ และชาวต่างชาติคำนึงถึงความพร้อมสถานที่สิ่งอำนวยความสะดวก และสะอาด มีความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ และชื่นชมวัฒนธรรมของพื้นที่ เป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดรายได้การสร้างอาชีพเพื่อเป็นแหล่งความรู้ตลอดชีวิตได้ สอดคล้องกับการศึกษาของวรพจน์ นวลสกุล (2550), กุลทิกา วิบูลย์ปิ่น (2559), ขนิษฐา วิเศษสาธ (2559), จาระไน ไชโยธ (2556), กฤษฎา ตัสม (2560) และชีวิสิทธิ์ บุญเกียรติ (2559) ที่สรุปว่า ควรมีการจัดแสดงนิทรรศการเพื่อมุ่งเน้นการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก มีการหมุนเวียน หรือย้ายสถานที่ในการจัดแสดงนิทรรศการให้มีความน่าสนใจ และปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดง หรือนิทรรศการอยู่เสมอ เพื่อให้ผู้ที่เคยมาชมแล้วสนใจกลับมาชมอีก มีแนวคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรม หรือนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์จะมีส่วนช่วยได้มากที่จะทำให้มีผู้มาเข้าชมเพิ่มขึ้น เพื่อบอกเล่าประวัติความเป็นมาของศิลปนิพนธ์ชาวนครที่มีชื่อเสียง ใช้สื่อมัลติมีเดียเป็นเครื่องมือสำหรับการจัดการแสดงนิทรรศการ และพัฒนาเทคนิคการสื่อความหมายของสิ่งของจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ที่ดำเนินงานในยุคโลกาภิวัตน์ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการกับเทคโนโลยีให้เกิดการพัฒนา และตอบสนองความต้องการของคนในชุมชน เช่น ประชาชนทั่วไป เด็กเยาวชน นักเรียน นักศึกษาผู้พิการ ชาวต่างชาติ และผลักดันนโยบายสาธารณะในการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ในพิพิธภัณฑ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมพหุวัฒนธรรม ในระดับต่าง ๆ ทั้งท้องถิ่น ภูมิภาค และชาติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 การให้ความรู้แก่ผู้ที่มีความสนใจที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์ด้วยความเต็มใจ มีความมั่นใจในการถ่ายทอดข้อมูล การส่งเสริมการใช้โทรศัพท์มือถือให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในพิพิธภัณฑ์

และการบรรยายให้ผู้เข้าชมได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และมีความสนุกสนานเพลิดเพลินไปกับการชมนิทรรศการมากที่สุด

1.2 สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เป็นไปตามลักษณะพื้นที่ และเป็นสถานที่ภาคภูมิใจของคนในชุมชน ให้คนในชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของพิพิธภัณฑ์ เป็นผู้ที่มีส่วนได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน และการเชื่อมโยงระหว่างชุมชนกับพิพิธภัณฑ์เพื่อที่จะมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน

1.3 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานในพิพิธภัณฑ์ให้เพียงพอ ส่งเสริมให้เล็งเห็นคุณค่า และความสำคัญของพิพิธภัณฑ์ชุมชน ให้ความรู้และคำแนะนำต่อเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาความพึงพอใจต่อการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ระโนด ตำบลระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา เพื่อจะทราบว่าในปัจจุบันมีความพึงพอใจหรือไม่ อย่างไรบ้าง

2.2 ควรศึกษาเรื่องกระบวนการให้การศึกษาวิตชีวิตชุมชนคนระโนดเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์ระโนด ตำบลระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา เพื่อความประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลทางปฏิบัติในอนาคต

บรรณานุกรม

- กฤษฎา ตัสมา. (2560). การจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในยุคโลกาภิวัตน์. *วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์*. 12(24), 70-84.
- กุลทิกา วิบูลย์ปิ่น. (2559). Museum Marketing Mix. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2561 จาก <http://www.tci-thaijo.org/index.php/Weridian-E-Journal/article/view/9204/72136>.
- ขนิษฐา วิเศษสาธ. (2559). พิพิธภัณฑ์ระโนด. จังหวัดสงขลา : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- จระไน ไชโยธา. (2556). การจัดการพิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง : กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นเกริกย่นพันธ์. ปรินญาณพนธ์ สาขาวิชาการบริหารงานวัฒนธรรม วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิรัฐา จารุพิสิฐธร. (2554). การนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในพิพิธภัณฑ์ดนตรี. วิทยานิพนธ์ ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชีวลีธี บุญยเกียรติ. (2559). ปฏิบัติการพิพิธภัณฑ์. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ.
- ชูลีรัตน์ เจริญพร. (2560). “เมืองน่าอยู่”: แนวคิดเพื่อการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษา ชุมชนหลักหก ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 11(ฉบับพิเศษ), 1-13.
- พวงทิพย์ เกิดทรัพย์, วรชัย วิริยารมภ์, สิริกุล วิริยารมภ์, และกฤตย มีทวิ. (2549). การศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชน บริเวณลุ่มแม่น้ำปิง จังหวัดตาก. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- รัชฎาพร เกตานนท์ แนวแห่งธรรม. (2556). การพัฒนารูปแบบพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในการสร้างความเข้มแข็งสู่ชุมชน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา พัฒนาศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษาศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัชยา กุลวานิชไชยนันท์. (2535). ความพึงพอใจของผู้ประกันตนต่อบริการทางการแพทย์ตามนโยบายประกันสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ประกันตนในเขตกรุงเทพมหานคร และ ปริมณฑล. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานประกันสังคม.
- วรพจน์ นวลสกุล. (2550). การจัดนิทรรศการ EXHIBITION. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2562 เข้าถึงได้จาก
<http://www.lib.ubu.ac.th/html/techno/Down%20Load/bod%20261.doc>.
- สโรชา เมฆอรุณ. (2557). การจัดการพิพิธภัณฑ์ในสถานศึกษาเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ : กรณีศึกษา พิพิธภัณฑ์การศึกษาไทย โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และ พิพิธภัณฑ์เพื่อการศึกษา โรงเรียนเทพศิรินทร์. สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุธาวรรณ หนูครองสิน. (2559). การสำรวจพฤติกรรม และความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการใช้สื่อมัลติมีเดียในการสร้างรูปแบบนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจบัณฑิตและการผลิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุวัฒน์ชัย สวัสดิผล. (2552). ทูทางสังคมกับการจัดการพิพิธภัณฑ์ชุมชนมอญบางกระดี่. ภาควิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ผู้เขียน

นางสาวเกษา เมฆเรือง

นักศึกษา สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
อีเมล : Kate.260641@gmail.com โทร. 065-4020975

นายเดโช แขน้ำแก้ว

อาจารย์สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
อีเมล : Daycho_kha@nstru.ac.th โทร.084-9323736

นายอุดมศักดิ์ เดโชชัย

อาจารย์สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
อีเมล : udomsak_dec@nstru.ac.th โทร.081-4581736

นางสาวจิตติมา ดำรงวัฒนะ

อาจารย์สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
อีเมล : jittima_dam@nstru.ac.th โทร.086-2730741

การใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
 ThesisTitleLanguage Usage in Writing Official Letter at ThungYai District Office,
 Nakhon Si Thammarat

ณัฐรัตน์ แท่นทอง¹ วรณพร บุญส่ง² กัญชพร พรหมจักษ์³ และจุไรรัตน์ รัตติโชติ⁴
 Nattarat Thantong¹ Wannaporn Boonsong² Kanchaporn Prammajakson³
 And Jurairat Rattichot⁴

บทคัดย่อ

กรณีศึกษาเรื่อง การใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาการจัดทำหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยศึกษาจากการปฏิบัติงานในระบบสารบรรณ เกี่ยวกับหนังสือราชการผลการศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการของ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราชปรากฏดังนี้ด้านการใช้ภาษามีการใช้ภาษาในระดับทางการ ใช้ภาษาที่ชัดเจนอีกทั้งมีการใช้คำได้อย่างเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส นอกจากนี้ยังทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งมีการใช้ประโยคที่มีความกระชับสามารถสื่อความหมายได้ดี ไม่ซับซ้อนจนทำให้เกิดความสับสน ซึ่งมีความถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 ส่วนการจัดทำหนังสือราชการมีการจัดทำได้ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 ทุกประการ ทั้งรูปแบบการพิมพ์หนังสือราชการ การรับ-ส่งหนังสือราชการ และระบบการจัดเก็บหนังสือราชการ จึงทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การใช้ภาษา, หนังสือราชการ

Abstract

The objectives of the case study of Language Usage in Writing Official Letter at ThungYai District Office, Nakhon Si Thammarat were to 1) study language usage in writing the official letter at ThungYai District Office, Nakhon Si Thammarat and 2) study the writing work of the official letter at ThungYai District Office, NakhonSi Thammarat. The case study was conducted by studying the document flow system of the official letter. For the language usage, the study showed that the official letter was written by using formal and clear language. Word usage was appropriate for people and occasions. Moreover, the language was easy to understand for readers. The sentence usage was concise and well transferred. They were not complicated to make reading confusing to the readers. The official letter was written accurately based on Regulations of the Prime Minister's Office about Official Documents B.E. 2526 (1983). For the writing work, the official letter was written accurately based on Regulations of the Prime Minister's Office about Official Documents B.E. 2526 (1983) in the parts of typing style, receiving-sending and filing system. This helped to make more efficient performance in writing the official letter.

Key Words : Language usage, Official letter

บทนำ

การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากการสื่อสารสามารถบ่งบอกถึงความต้องการของผู้ส่งสารและผู้รับสารเพื่อให้เข้าใจตรงกัน ได้เป็นอย่างดี อาจจะเป็นทางด้านการพูด การเขียน หรือการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวกลางที่ทำให้ผู้ส่งและผู้รับเข้าใจข้อมูลเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดไปยังผู้อื่นได้อย่างเข้าใจ นอกจากนี้การสื่อสารยังสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าทางสังคมให้กับมนุษย์ได้อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การทำงาน และการติดต่อค้าขาย เป็นต้น สายใจ ทองเนียม (2554:1) ได้อธิบายความหมายของการสื่อสาร

สามารถสรุปได้ว่า “การสื่อสารคือ กระบวนการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการจากผู้ส่งสารโดยผ่านสื่อต่าง ๆ และมีกระบวนการสื่อสารที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม”

ภาษา เป็นเครื่องมือในการสื่อสารอีกอย่างหนึ่งที่สังคมส่วนใหญ่เลือกใช้ ถือได้ว่าเป็นรูปแบบหลักที่ใช้ในการสื่อสารของคนในสังคมปัจจุบันซึ่งมีด้วยกันสองลักษณะ คือ วัจนภาษา และอวัจนภาษา นอกจากนี้ภาษาสามารถบ่งบอกถึงวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของคนในสังคมที่แตกต่างกันออกไป การใช้ภาษาในการสื่อสารจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถเชื่อมคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ดังที่ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 822) ให้คำจำกัดความของภาษาไว้ดังนี้ “ภาษา หมายถึง น.ถ้อยคำที่ใช้พูด หรือเขียนเพื่อสื่อความหมายของชนกลุ่มหนึ่ง เช่น ภาษาไทย ภาษาจีน น.เสียง ตัวหนังสือ หรือกิริยาอาการที่สื่อความได้ ”

ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จัดเป็นหน่วยงานราชการแห่งหนึ่งซึ่งใช้การติดต่อสื่อสารทางด้านภาษาเป็นหลัก และมีผู้คนเข้ามาติดต่อและประสานงานตลอดเวลา มีการใช้ภาษาสื่อสาร โดยผ่านการทำหนังสือราชการเพื่อประสานงานให้แต่ละฝ่ายเข้าใจและดำเนินการร่วมกันได้ รวมไปถึงการทำหนังสือประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น การทำหนังสือถึงผู้ว่าราชการ จังหวัดนครศรีธรรมราช การทำหนังสือถึงศาลจังหวัดนครศรีธรรมราช หรือแม้กระทั่งตำบล อำเภอใกล้เคียง ส่วนใหญ่ต้องดำเนินการติดต่อผ่านการทำหนังสือราชการ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 ได้เขียนความหมายของหนังสือราชการสามารถสรุปได้ดังนี้ “หนังสือราชการคือเอกสาร หลักฐานที่ใช้ และจัดทำขึ้นในหน่วยงานราชการ เพื่อใช้ติดต่อสื่อสารกันภายในและภายนอกหน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วย 6 ประเภท ได้แก่ หนังสือภายนอก หนังสือภายใน หนังสือประทับตรา หนังสือสั่งการ หนังสือประชาสัมพันธ์ และหนังสือที่เจ้าหน้าที่จัดทำขึ้น”

ดังนั้นการใช้ภาษาในหนังสือราชการจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะถ้าหากเราจัดทำผิดรูปแบบ หรือใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมและไม่กระชับแล้วนั้น ก็จะทำให้การสื่อความหมายและเกิดการดำเนินการที่ผิดได้ การศึกษาการใช้ภาษาในหนังสือราชการให้ถูกต้องจึงถือเป็นเรื่องที่สำคัญในการทำงานในสำนักงาน หรือหน่วยงานราชการเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งหนังสือราชการเปรียบเสมือนขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญของหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติให้ได้อย่างถูกต้องตามรูปแบบ และต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาด้วย เนื่องจากใช้ติดต่องานทางราชการทั้งภายในและ

ภายนอก การใช้ภาษาที่ถูกต้องและเหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับหน่วยงานราชการนั้น ๆ และให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีของการปฏิบัติงานในหน่วยงาน อีกด้วย เพราะเหตุนี้จึงทำให้หนังสือราชการเป็นที่นิยมใช้ในหน่วยงานราชการรวมถึงที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

การจัดทำหนังสือราชการต้องอาศัยหลักการเขียนที่ดีและต้องอาศัยความเข้าใจในการทำเพื่อให้ถูกต้องตามรูปแบบของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้การจัดทำหนังสือราชการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงเลือกศึกษาเรื่องการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพราะได้เห็นถึงความสำคัญของการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการที่ต้องใช้ติดต่อสื่อสารในเรื่องต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ที่สำคัญ ๆ และกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน รวมไปถึงภายนอกหน่วยงาน และจะได้ทราบถึงจัดทำ วิธีการรับ – การส่ง การจัดเก็บ รวมถึงการจัดทำหนังสือราชการเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น และสามารถนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริงและเป็นการพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงผู้ที่สนใจจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการได้เป็นอย่างดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาการจัดทำหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านข้อมูล

ศึกษาการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการของบุคลากร ในที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดทำหนังสือราชการของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่นครศรีธรรมราชที่ผ่าน ๆ มา และได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการฝึกงานด้วย โดยศึกษาเป็นระยะเวลา 2 เดือน 15 วัน ตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม 2562 ถึง

วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2563 รวมทั้งสังเกตการณ์ปฏิบัติงานการพิมพ์หนังสือราชการ การรับ – ส่ง หนังสือราชการ และการจัดเก็บหนังสือราชการแต่ละประเภทของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ศึกษาการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1 การใช้คำ

1.2 การใช้สำนวนโวหาร

1.3 การใช้ประโยค

2. ศึกษาการจัดทำหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 การพิมพ์

2.2 การรับ – ส่ง

2.3 การจัดเก็บ

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีลำดับขั้นตอนของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

1.1 รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในหนังสือราชการ

1.2 รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.3 รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือราชการและงานสารบรรณ

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ศึกษาการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.1 การใช้คำ

2.1.2 การใช้สำนวนโวหาร

2.1.3 การใช้ประโยค

2.2 ศึกษาการจัดทำหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2.1 การพิมพ์

2.2.2 การรับ – ส่ง

2.2.3 การจัดเก็บ

3. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

3.1 สรุปผล

3.2 อภิปรายผล

3.3 ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา

1. การใช้คำ

1.1 การใช้คำในหนังสือภายนอก

หนังสือภายนอก สามารถอธิบายโดยเข้าใจง่าย ๆ ว่าเป็นหนังสือที่ติดต่อยกย่องหน่วยงานภายนอกและมีผู้ลงนามอนุมัติ ซึ่งจะต้องเป็นหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายใช้กระดาดตราครุฑ มีเนื้อหา เรื่อง เรียน อ้างถึง ชั้นความเร็ว (ถ้ามี) สิ่งที่ส่งมาด้วย (ถ้ามี) กล่าวคือจะต้องเป็นพิธีการเต็มรูปแบบ และใช้ภาษาทางราชการ

การใช้คำในหนังสือราชการภายนอก ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช แต่ละฉบับพบว่า มีการใช้ภาษาที่เป็นภาษาทางการทั้งประเภทหนังสือรับ – ส่ง ส่วนใหญ่ใช้คำที่มีความกะทัดรัด อ่านแล้วสามารถเข้าใจได้ง่าย สื่อความหมายได้ชัดเจน รวมถึงใช้ภาษาที่มีความเหมาะสมกับเรื่องที่แจ้ง ไม่มีการใช้ภาษาพูดหรือคำแสลง โดยสามารถสังเกตได้จากการใช้คำว่า “เพื่อให้การดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์” และคำว่า “พิจารณาปรับปรุง” ซึ่งเป็นภาษาระดับทางการ จะใช้ในการกล่าวในเรื่องที่เป็นทางการ ในพิธีการหรือการเขียนข้อความทางราชการต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนใช้ภาษาในระดับที่เหมาะสมนอกจากยังมีหนังสือราชการภายนอกบางฉบับที่มีการใช้ภาษาบกพร่อง รวมถึงใช้คำผิด ดังปรากฏในหนังสือราชการภายนอก ได้แก่ คำว่า “ปรากฏ” ซึ่งผู้เขียนได้ใช้คำว่า “ปรากฏ” การใช้ตัวพยัญชนะ ฎ ฏ นั้นมีการใช้ผิดที่พบบ่อยที่สุดจึงต้องตรวจสอบอย่างละเอียดเสมอ และคำว่า “ของ” ซึ่งผู้เขียนใช้คำว่า “จอง” เป็นต้น

1.2 การใช้คำในหนังสือภายใน

“หนังสือภายใน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บันทึกข้อความ เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อต้องการสื่อสารภายในหน่วยงานเดียวกัน” (วรรณวุฒิ สมเชื้อ, 2562) การใช้คำในหนังสือราชการภายใน ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่า ส่วนใหญ่จะใช้ภาษาระดับทางการ ใช้ถ้อยคำที่สั้น กระชับ สามารถอ่านแล้วเข้าใจง่าย จะเน้นกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ๆ การสะกดคำส่วนใหญ่สะกดได้ถูกต้องโดยสามารถสังเกตได้จากคำว่า “ในการนี้” แทนการใช้คำว่า “ในเรื่องนี้” หรือคำว่า “ประสงค์” แทนคำว่า “ต้องการ” ซึ่งเป็นภาษาระดับกันเองที่ใช้พูดกันทั่วไปในระดับบุคคล ไม่นิยมใช้กันในการเขียนหนังสือราชการ แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนนั้นมีความชำนาญในการใช้ภาษาในระดับทางการ ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสมกับการทำงานในหน่วยงานราชการ

อย่างไรก็ตามสิ่งที่ผิดพลาดสามารถเกิดขึ้นได้ ถึงแม้ว่าหนังสือภายในส่วนใหญ่ของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่จะมีการใช้ภาษา ตัวสะกดที่ถูกต้อง แต่ก็ยังมีหนังสือบางฉบับที่พบการใช้คำที่ผิดอยู่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบกพร่องในการตรวจคำผิด แต่ก็ปรากฏเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น คำว่า “ของ” ซึ่งผู้เขียนใช้คำว่า “ของำ” และคำว่า “ขบวน” ซึ่งผู้เขียนใช้คำว่า “ขบวน” เป็นต้น

1.3 การใช้คำในหนังสือประทับตรา

“หนังสือประทับตรา คือ หนังสือที่มีตราประทับของหน่วยงานราชการเจ้าของเรื่อง” (ณัฐพร ผุดวัฒน์, 2562) ซึ่งหนังสือประทับตราของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราชมีการใช้ภาษาในระดับทางการ ใช้คำกระชับ เหมาะสม และสามารถอ่านแล้วเข้าใจง่าย สามารถสังเกตได้จากคำว่า “บัดนี้” ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในการบรรยายและอธิบาย อีกทั้งใช้ในการเขียนข้อความที่ปรากฏต่อสาธารณะชนอย่างเป็นทางการด้วย ซึ่งหากเป็นภาษาที่ใช้กันทั่วไปจะใช้คำว่า “เดี๋ยวนี้” หรือ “ตอนนี้” ก็ได้ แต่จะไม่นิยมใช้เขียนในหนังสือราชการ

นอกจากนี้ไม่ปรากฏการใช้คำผิด หรือเขียนผิดแต่อย่างใด แต่ในขณะเดียวกันก็มีคำที่ไม่ค่อยเป็นทางการมากนัก เมื่ออ่านแล้วไม่ค่อยสละสลวย ส่วนใหญ่จะใช้เป็นภาษาพูดเสียมากกว่า คือคำว่า “รีบเร่ง” ซึ่งผู้เขียนอาจจะเปลี่ยนมาใช้คำว่า “เร่งรัด” เมื่ออ่านแล้วจะทำให้มีความสละสลวยและน่าอ่านมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นภาษาระดับทางการมากขึ้นด้วย

1.4 การใช้คำในหนังสือสั่งการ

สุภรัตน์ ทิวผักแว่น (2558 : 56) ได้ให้ความหมายของหนังสือสั่งการไว้ดังนี้ หนังสือสั่งการ ประกอบด้วย 3 ลักษณะ ได้แก่ คำสั่ง ระเบียบ และข้อบังคับการใช้คำในหนังสือสั่งการแต่ละประเภทของที่ว่า การอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการใช้คำถูกต้องตามหลักของระเบียบนายกรัชมุนตรี

ในส่วนของการข้อความของหนังสือสั่งการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช แต่ละฉบับนั้นส่วนใหญ่มีการอธิบายเป็นประเด็นและใจความยาว ซึ่งต้องใช้การอ่านอย่างไตร่ตรองเพื่อให้เข้าใจและให้งานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการใช้คำที่ถูกต้อง ไม่มีการใช้คำสแลงโดยสามารถสังเกตได้จาก คำว่า “ในการนี้” หรือการใช้ภาษาว่า “อันมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นภาษาในระดับทางการ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในการเขียนข้อความที่ปรากฏต่อสาธารณชนอย่างเป็นทางการ กล่าวคือ ผู้เขียนใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมเนื่องจากเป็นหนังสือที่ติดต่อระหว่างหน่วยงานราชการ

1.5 การใช้คำในหนังสือประชาสัมพันธ์

หนังสือประชาสัมพันธ์มีอยู่ 3 ชนิด ได้แก่ ประกาศ แลงการณ์ และข่าว หนังสือจากการศึกษาหนังสือประชาสัมพันธ์แต่ละประเภทของที่ว่า การอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่า ส่วนใหญ่จะใช้ภาษาระดับทางการทั้งสิ้น ใช้คำกะทัดรัด ชัดเจน และเข้าใจง่าย ไม่มีการใช้คำสแลง มีการใช้คำเชื่อม คำว่า “ด้วย” “เนื่อง” “จึง” มากที่สุดเพื่อเชื่อมข้อความที่เป็นเหตุเป็นผลกัน

นอกจากนี้ยังใช้ภาษาทางการที่ถูกต้อง เหมาะสม ใช้คำที่ชัดเจน กะทัดรัด และเข้าใจง่าย แต่ก็ยังมีหนังสือประชาสัมพันธ์บางฉบับที่มีการใช้ภาษาที่บกพร่องในการเขียนหนังสือราชการ และใช้คำผิด ได้แก่ คำว่า “พระราชบัญญัติ” บกพร่องในการตรวจสอบซึ่งผู้เขียนใช้คำว่า “พระบัญญัติ” เป็นการเขียนคำที่ตกไป แต่ข้อผิดพลาดนั้นไม่มากจนทำให้หนังสือนั้นสื่อความหมาย และวัตถุประสงค์ไม่ได้ในทีเดียว อย่างไรก็ตามการคำนึงถึงความถูกต้องและการตรวจสอบการใช้คำก็ยังเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการทำหนังสือราชการ

1.6 การใช้คำในหนังสือที่เจ้าหน้าที่จัดทำขึ้น

หนังสือที่เจ้าหน้าที่จัดทำขึ้น หมายถึง หนังสือที่ทางราชการจัดทำขึ้นนอกเหนือจากหนังสือที่กล่าวมาข้างต้น ประกอบด้วยกัน 4 ชนิด คือ หนังสือรับรอง รายงานการประชุม บันทึก

หรือหนังสืออื่น ๆ การใช้ภาษาในการเขียนหนังสือที่เจ้าหน้าที่จัดทำขึ้น ของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่เป็นระดับทางการซึ่งอ่านแล้วเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ได้อย่างชัดเจน การใช้คำก็ถูกต้องตามมาตรฐานตัวสะกด นอกจากนี้ยังมีการใช้เครื่องหมายต่าง ๆ เพื่อให้ข้อความมีความกระชับมากยิ่งขึ้น การใช้คำมีการใช้คำที่สุภาพ รวมทั้งในส่วนของการอธิบายอย่างละเอียด ซึ่งสามารถทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจได้ทันที และนำไปสู่การปฏิบัติหน้าที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้งมีการใช้ภาษาที่เป็นทางการ และไม่ปรากฏคำแสลง โดยสามารถสังเกตได้จากการใช้คำว่า “พระราชพิธี” “เห็นสมควร”

สามารถสรุปได้ว่าการใช้คำในหนังสือราชการแต่ละประเภทมีการใช้คำส่วนใหญ่เป็นภาษาระดับทางการทั้งสิ้น ซึ่งถูกต้องตามหลักของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี มีการใช้ภาษาและใช้คำอย่างเหมาะสม ซึ่งสามารถทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ มีความถูกต้องและชัดเจน ซึ่งนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

2. การใช้ประโยค

2.1 การใช้ประโยคในหนังสือภายนอก

หนังสือภายนอกที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่มีใจความของประโยคที่สมบูรณ์ครบถ้วน กระชับและชัดเจน รวมทั้งสามารถอ่านแล้วปฏิบัติงานได้อย่างเข้าใจ อีกทั้งประโยคที่ใช้ส่วนใหญ่มีใจความในการเขียนที่เป็นประโยคความรวม และประโยคความซ้อน กล่าวคือ เป็นประโยคที่มีใจความตั้งแต่สองใจความขึ้นไป โดยมีคำเชื่อมของแต่ละประโยคเพื่อให้ประโยคสมเหตุสมผลกัน บางครั้งพบประโยคความรวมและความซ้อนในหนังสือฉบับเดียวกันด้วย ดังตัวอย่างเช่น “ตามที่หนังสือจังหวัดนครศรีธรรมราชได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.2562 ไปพลางก่อน ดังโครงการบริหารจัดการแบบบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเหาเสพติดในห้วง 3 เดือนแรก อำเภอทุ่งใหญ่ จึงขอส่งเอกสารขอเบิกเงินงบประมาณตามโครงการดังกล่าว”

จากประโยคข้างต้นในหนังสือภายนอกที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการใช้ประโยคความรวม ซึ่งมีการกล่าวถึงใจความสำคัญที่สมบูรณ์ครบถ้วน และกระชับตามกระบวนการสร้างประโยค

2.2 การใช้ประโยคในหนังสือภายใน

หนังสือภายใน ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราชมีการใช้ประโยคโดยภาพรวมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ส่วนใหญ่เป็นประโยคยาว แต่ก็ยังมีความกระชับ ชัดเจน และมีใจความที่สมบูรณ์ครบถ้วน สามารถอ่านแล้วทำความเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งประโยคที่ส่วนใหญ่ในหนังสือภายในเป็นประโยคความรวมและประโยคความซ้อน ดังตัวอย่างเช่น “ตามคำสั่งอำเภอทุ่งใหญ่ ที่ 452/2562 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2562 เรื่อง แต่งตั้งชุดปฏิบัติการพิเศษฝ่ายปกครองอำเภอทุ่งใหญ่ (ขปพ.ปค.อ.ทุ่งใหญ่) ข้าพเจ้านายสุริพร อินทอง ตำแหน่งปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ) และนายวรรณวุฒิ สมเชื้อ ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ) พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการฯ ขออนุญาตไปราชการตามโครงการบริหารจัดการแบบบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในห้วง 3 เดือนแรก ตามระยะวันเวลาที่ได้กำหนดมาดังกล่าว”

ดังจะเห็นได้ว่าจากประโยคข้างต้น เป็นการใช้ประโยคความรวมและประโยคความซ้อนอยู่ในประโยคเดียวกันที่มีความกระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่าย รวมทั้งมีใจความที่สมบูรณ์เนื่องจากผู้เขียนได้ใช้ภาษาที่ชัดเจนและเหมาะสม

2.3 การใช้ประโยคในหนังสือประทับตรา

หนังสือประทับตราของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่จะใช้ประโยคที่สั้น กระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่าย ไม่พบการใช้ประโยคที่ไม่กระชับ รูปแบบของประโยคที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นประโยคความเดียว ความรวม และความซ้อน ดังประโยคตัวอย่างจากหนังสือประทับตราที่ปรากฏประโยคความเดียว ได้แก่ “แนวทางการปฏิบัติของชาวไทยมุสลิมในโอกาสต่าง ๆ” และ “ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามได้ทราบต่อไป”

นอกจากนี้ในหนังสือฉบับเดียวกันยังปรากฏประโยคความซ้อนรวมอีกด้วย กล่าวคือเป็นประโยคที่มีใจความรวมและซ้อนกันในประโยคเดียวกัน ดังตัวอย่างเช่น “พร้อมนี้ จังหวัดนครศรีธรรมราช ขอส่งสำเนาหนังสือกรมปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท 0320/ว7009 ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2562 เรื่อง แนวทางปฏิบัติของชาวมุสลิมในโอกาสต่าง ๆ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และดำเนินการประชาสัมพันธ์ไปยังมัสยิดต่าง ๆ ในพื้นที่ต่อไป”

2.4 การใช้ประโยคในหนังสือสั่งการ

หนังสือสั่งการของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการศึกษา ประโยคในหนังสือสั่งการพบว่า ส่วนใหญ่มีการใช้ประโยคที่กระชับ ชัดเจน แล้วเข้าใจง่ายถึงแม้จะเป็นประโยคยาวก็ตาม และเนื่องจากการใช้ประโยคส่วนใหญ่เป็นการอธิบายจากข้อกำหนดต่าง ๆ หรือกระบวนการปฏิบัติเป็นข้อ ๆ จึงทำให้ง่ายต่อการอ่านและทำความเข้าใจ ดังตัวอย่างเช่น “เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ โปร่งใส คุ่มค่า และมีประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดินอย่างแท้จริง รวมทั้งสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงิน การคลังของรัฐ”

จากตัวอย่างประโยคข้างต้นนี้แสดงให้เห็นว่า มีการใช้ประโยคที่กระชับ ชัดเจน และสามารถอ่านแล้วเข้าใจได้ อย่างไรก็ตามประโยคในหนังสือสั่งการนั้นเป็นการอ้างอิงถึงข้อกำหนด เป็นส่วนใหญ่จึงง่ายต่อการอ่าน เนื่องด้วยเป็นภาษาที่กระชับ และมีความความชัดเจนอยู่แล้ว

2.5 การใช้ประโยคในหนังสือประชาสัมพันธ์

หนังสือประชาสัมพันธ์ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบทั้งหมด 2 ประเภท ได้แก่ ประกาศ และข่าว ซึ่งจากการศึกษาการใช้ประโยคในหนังสือดังกล่าวนี้ พบว่า มีการใช้ประโยคที่ค่อนข้างกระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่าย จึงทำให้เกิดเป็นประโยคที่สมบูรณ์ ดังตัวอย่างเช่น “อาศัยอำนาจตามมาตรา 18 วรค 2 แห่งพระราชบัญญัติปกครองท้องถิ่น พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พุทธศักราช 2551 จึงให้นายประเสริฐ เจริญรูป ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความมั่นคงพ้นจากตำแหน่ง”

จากประโยคข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการใช้ประโยคที่กระชับและรัดกุมในการสื่อความหมาย โดยผู้เขียนอ้างอิงถึงพระราชบัญญัติจึงทำให้ประโยคเกิดความกระชับ ชัดเจน รวมทั้งเป็นประโยคสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.6 การใช้ประโยคในหนังสือที่เจ้าหน้าที่จัดทำขึ้น

หนังสือที่เจ้าหน้าที่จัดทำขึ้นของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราชนั้น ส่วนใหญ่มีการใช้ประโยคเช่นเดียวกับหนังสือราชการอื่น ๆ ที่ได้กล่าวมาในข้างต้น กล่าวคือ มีการใช้ประโยคที่สั้น ๆ กระทัดรัด อีกทั้งยังเป็นประโยคที่กระชับ แต่ในขณะเดียวกันก็มีความชัดเจนในการใช้ภาษา ซึ่งทำให้รูปแบบของประโยคสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังจะยกตัวอย่างเช่น “หนังสือรับรองฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า นายเมธี ขวัญเมือง เป็นผู้รับบำเหน็จรายเดือนของลูกจ้างประจำ สังกัด

สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับบำเหน็จรายเดือน เดือนละ 11,072 บาท”

จะเห็นได้ว่ามีการใช้ประโยคที่กระชับ และชัดเจนในประเด็นการสื่อความหมาย มีการใช้ประโยคความซ้อนโดยสามารถสังเกตได้จากการใช้คำเชื่อม คำว่า “เพื่อ” เช่นเดียวกับหนังสือที่เจ้าหน้าที่จัดทำขึ้นประเภทอื่น ๆ ซึ่งใช้ประโยคที่กระชับ ชัดเจน และสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายเช่นเดียวกัน

สามารถสรุปได้ว่าการใช้ประโยคในหนังสือราชการของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่เป็นการใช้ประโยคที่มีความกระชับ เป็นประโยคที่สละสลวย อีกทั้งยังมีความชัดเจนในการสื่อสาร มีบ้างที่ประโยคค่อนข้างไม่กระชับ แต่ก็ส่วนน้อยเท่านั้น ซึ่งสามารถทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ และนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.การจัดทำหนังสือราชการ

3.1 การพิมพ์

การพิมพ์หนังสือภายนอกของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการใช้รูปแบบของการพิมพ์ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) ทุกประการ ตั้งแต่การตั้งค่าน้ำกระดาษ ขนาดของครุฑที่ใช้ในหนังสือราชการแต่ละประเภท การย่อหน้า การเว้นระยะก่อนหลัง รวมทั้งรูปแบบการพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งถือได้ว่าที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่เป็นหน่วยงานแห่งหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญการพิมพ์หนังสือราชการให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้

3.2 การรับ – ส่ง

3.2.1 การรับหนังสือราชการ

ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ มีการรับหนังสือราชการจากหน่วยงานภายในและภายนอกอยู่เสมอ ซึ่งมีการปฏิบัติลำดับการรับหนังสือราชการ ดังนี้

1) จัดลำดับความเร่งด่วนของหนังสือเพื่อดำเนินการก่อนหรือหลัง ตรวจสอบเอกสาร หากพบว่าไม่ถูกต้องก็จะติดต่อหน่วยงานเจ้าของเรื่องให้แก้ไขให้ถูกต้องโดยเร็วที่สุด

2) ประทับตรารับหนังสือด้านมุมบนขวาของหนังสือราชการประเภทนั้น ๆ โดยมีรายละเอียดให้กรอกดังนี้

2.1) เลขรับ ให้ลงเลขรับหนังสือตามหนังสือทะเบียนรับ

2.2) วันที่ ให้กรอกวันที่ เดือน ปี ที่รับหนังสือฉบับนั้น

2.3) เวลา ให้ลงเวลาที่รับหนังสือฉบับนั้น

3) ลงทะเบียนรับหนังสือในทะเบียนหนังสือรับ

4) จัดแยกหนังสือให้หัวหน้าส่วนราชการได้เซ็นมอบหมายให้กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องด้านบนซ้ายของหนังสือราชการ เพื่อปฏิบัติงานตามหนังสือ

3.2.2 การส่งหนังสือราชการ

การส่งหนังสือราชการไปยังหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีหนังสือทะเบียนส่งแยกออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ ทะเบียนหนังสือส่ง (ธรรมดา) และทะเบียนหนังสือส่ง (เวียน) ซึ่งมีรายละเอียดในการกรอกเช่นเดียวกันกับหนังสือรับ ซึ่งการส่งหนังสือของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ไปยังหน่วยงานภายนอกและส่วนราชการภายในนั้นมีความแตกต่างกันตรงที่การส่ง ถ้าหากส่งภายในหน่วยงานจะง่ายต่อการเดินทาง แต่หากภายนอกหน่วยงานอาจจะมีการฝากหรือส่งทางไปรษณีย์ซึ่งสะดวก และรวดเร็ว

3.3 การจัดเก็บ

การจัดเก็บหนังสือราชการ คือ การรวบรวมเอกสารไว้ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและง่ายต่อการค้นหา หนังสือราชการของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีอายุการเก็บไม่น้อยกว่า 10 ปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหนังสือราชการที่ได้ปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้ว และเป็นสำเนาฉบับที่มีต้นเรื่องซึ่งที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราชใช้ระบบการจัดเก็บเอกสารในหน่วยงานแบบการจัดเก็บเอกสารตามชื่อเรื่อง ซึ่งเป็นการจำแนกเอกสารออกเป็นหมวดใหญ่ ๆ ตามชื่อเรื่องของหนังสือ โดยการจัดทำเป็นแฟ้มเอกสารซึ่งมีความสะดวกต่อการค้นหา

สามารถสรุปได้ว่า การพิมพ์หนังสือราชการของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้รูปแบบการพิมพ์ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 อีกทั้งยังสามารถกล่าวได้ว่าการรับ-ส่งหนังสือราชการนั้นก็สามารถปฏิบัติได้

ถูกต้องตามข้อกำหนดด้วยกันทั้งสิ้น คือ มีหนังสือทะเบียนรับ-ส่ง และเคร่งครัดในการลงเลขในหนังสือทะเบียนแต่ละฉบับให้ถูกต้อง นอกจากนี้การจัดเก็บหนังสือราชการก็สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง โดยการแยกเก็บใส่แฟ้มเอกสารตามเรื่องของหนังสือฉบับนั้น ๆ ซึ่งสามารถทำให้ระบบการจัดทำหนังสือราชการของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราชมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานสะดวกในการปฏิบัติงาน และการค้นหาอีกด้วย

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

กรณีศึกษาเรื่อง การใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์การใช้คำ การใช้ประโยค รวมทั้งศึกษาการพิมพ์ การรับ-ส่ง และการจัดเก็บหนังสือราชการทั้ง 6 ประเภทซึ่งปรากฏผลการศึกษาดังต่อไปนี้

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. การใช้คำ

การใช้คำในหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการใช้คำสั้น ๆ มีความกะทัดรัด แต่เป็นคำที่กระชับ อ่านแล้วสามารถเข้าใจง่าย รวมทั้งสื่อความหมายได้ชัดเจน ไม่พบการใช้คำสแลงและการใช้ภาษาระดับกันเองในหนังสือราชการทุกประเภท นอกจากนี้ยังมีการใช้คำที่สะกดถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม ยังพบการใช้คำผิดอยู่บ้างแต่เป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า หนังสือราชการของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราชนั้นมีการใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสม ถูกต้องและชัดเจน ซึ่งสามารถทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพ

2. การใช้ประโยค

การใช้ประโยคในหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่เป็นประโยคความรวมและประโยคความซ้อน รวมทั้งมีใจความที่สมบูรณ์ครบถ้วน อีกทั้งยังมีความกระชับ และเป็นประโยคที่สละสลวย มีความชัดเจนในการสื่อสาร พบการใช้ประโยคที่ค่อนข้างไม่กระชับบ้าง แต่เป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ซึ่งสามารถทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้

ส่วนในประเด็นการจัดทำหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัด นครศรีธรรมราช ผู้ศึกษาได้ศึกษาใน 3 ประเด็น ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การพิมพ์

การพิมพ์หนังสือภายนอกของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปได้ว่า มีการใช้รูปแบบของการพิมพ์ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) ทุกประการ ตั้งแต่การตั้งค่าน้ำกระดาษ ขนาดของครุฑที่ใช้ในหนังสือราชการแต่ละประเภท การย่อหน้า การเว้นระยะก่อนหลัง รวมทั้งรูปแบบการพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งถือได้ว่าที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่เป็นหน่วยงานแห่งหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญการพิมพ์หนังสือราชการให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้

2. การรับ-ส่ง

ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ มีการรับหนังสือราชการจากหน่วยงานภายในและภายนอกอยู่เสมอ ซึ่งขั้นตอนการปฏิบัติการรับหนังสือประกอบด้วย จัดลำดับความเร่งด่วนของหนังสือเพื่อดำเนินการก่อนหรือหลัง ตรวจสอบเอกสารหากพบว่ามีข้อบกพร่องก็จะติดต่อหน่วยงานเจ้าของเรื่องให้แก้ไขให้ถูกต้องโดยเร็วที่สุด หลังจากนั้นประทับตรารับหนังสือด้านมุมบนขวาของหนังสือราชการประเภทนั้น ๆ และลงทะเบียนรับหนังสือในทะเบียนหนังสือรับโดยกรอรายละเอียดให้ตรงตามที่ปรากฏตามทะเบียนหนังสือรับ และเข้าสู่กระบวนการจัดแยกหนังสือให้หัวหน้าส่วนราชการได้เซ็นมอบหมายให้กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องด้านบนซ้ายของหนังสือราชการ เพื่อปฏิบัติงานตามหนังสือฉบับนั้น ๆ และในขั้นตอนสุดท้ายเป็นการลงลายมือชื่อรับในหนังสือทะเบียนรับ (ช่องหมายเหตุ) เพื่อไว้เป็นหลักฐานว่าได้รับหนังสือฉบับนั้นไปดำเนินการปฏิบัติงานเรียบร้อยแล้ว (ณัฐพร ผุดวิวัฒน์, 2562)

ส่วนการส่งหนังสือก็มีข้อมูลการกรอกเช่นเดียวกัน เพียงแต่การส่งหนังสือราชการจะมีด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ การส่งภายนอกหน่วยงาน และภายในหน่วยงาน ซึ่งภายในหน่วยงานจะมีขั้นตอนที่สั้นกว่าแตกต่างกันที่ การนำส่งและสามารถปฏิบัติงานง่าย และสะดวกรวดเร็วกว่า เพราะเป็นการส่งภายในหน่วยงานเดียวกัน

3. การจัดเก็บ

ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราชใช้ระบบการจัดเก็บเอกสารในหน่วยงานแบบการจัดเก็บเอกสารตามชื่อเรื่อง ซึ่งเป็นการจำแนกเอกสารออกเป็นหมวดใหญ่ ๆ ตามชื่อเรื่องของหนังสือ โดยการจัดทำเป็นแฟ้มเอกสารเก็บรวบรวมเอกสารแต่ละฉบับตามหัวข้อเรื่อง ซึ่งง่ายต่อการค้นหาอีกด้วย

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

การใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการนั้น นอกจากรูปแบบจะต้องถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 แล้วนั้น ยังต้องมีความชัดเจน ถูกต้อง สมเหตุสมผล มีการจัดลำดับเนื้อหาที่เรียงลำดับของความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบระเบียบ นอกจากนี้ยังต้องใช้ถ้อยคำภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม สละสลวย และน่าอ่าน เพื่อใช้เป็นตัวอย่าง รวมถึงเป็นข้อมูลในการศึกษา รวมไปถึงการเขียนและการจัดทำหนังสือราชการในครั้งต่อไปได้อย่างถูกต้อง และแม่นยำมากขึ้น

การเขียนหนังสือราชการเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ศาสตร์คือ การมีหลักการในการเขียนที่ชัดเจน การใช้ภาษาถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา ใช้ให้เหมาะสมกับบุคคลและโอกาส ส่วนศิลป์คือ การใช้ภาษาให้มีสำนวนไพเราะ นุ่มนวล จึงควรศึกษา และฝึกให้เกิดความชำนาญ โดยในการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการจะต้องคำนึงถึงการใช้คำ ได้แก่ ควรใช้คำให้ถูกต้อง สุภาพ และเป็นภาษาทางการ รวมทั้งใช้คำที่กระชับ ชัดเจน เพื่อง่ายต่อการอ่านและทำความเข้าใจ นอกจากนี้ยังต้องใช้ประโยคที่กระชับ ชัดเจน สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจความต้องการ เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะฉะนั้น การใช้ภาษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการเขียนหนังสือราชการเป็นอย่างมาก

ในด้านของการศึกษา ผู้ศึกษาต้องการที่จะศึกษาถึงการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการ ซึ่งที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นหน่วยงานราชการที่ได้สะท้อนการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการได้เป็นอย่างดี เห็นได้จากการใช้คำ การใช้ประโยค รวมทั้งการใช้ภาษาที่เป็นทางการ และได้ให้ความสำคัญกับการจัดทำหนังสือราชการเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึง

เลือกที่จะศึกษาเรื่องนี้ ด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญของหนังสือราชการในปัจจุบันที่จะต้องศึกษารูปแบบของการใช้ภาษา รวมถึงรูปแบบหลักการต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของข้าราชการ สถานีดับเพลิงคลองเตยที่มีต่องานสารบรรณ และงานวิจัยเรื่อง การออกแบบการดำเนินการติดตามรับ-ส่งหนังสือราชการพบว่า มีประเด็นที่สอดคล้องกัน และประเด็นที่แตกต่างกับการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวคือ เป็นการศึกษาในระบบงานสารบรรณเช่นเดียว แต่มุ่งเน้นให้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจของข้าราชการว่าสามารถปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพได้เพียงใด โดยศึกษาเรื่อง ชนิดและแบบของหนังสือราชการ ขอบข่ายของงานสารบรรณ เป็นต้น ส่วนประเด็นการจัดเก็บและจำแนกหนังสือราชการมีลักษณะที่สอดคล้องกัน คือ เป็นการจัดเก็บแบบเรียงตามชื่อเรื่อง หากแต่แตกต่างกันตรงประเด็นเนื้อหาในการวิเคราะห์ เนื่องจากเป็นการศึกษาความเข้าใจในการจัดเก็บและจำแนกหนังสือราชการ งานวิจัยเรื่อง การออกแบบการดำเนินการติดตามรับ-ส่งหนังสือราชการ มุ่งเน้นศึกษาวิเคราะห์ระบบการรับ - ส่งหนังสือราชการเพื่อปรับปรุงระบบสารสนเทศในองค์กรโดยการนำระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานด้านเอกสารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนการศึกษากการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการ ที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช มุ่งเน้นศึกษาในเรื่องการใช้ภาษาและรูปแบบของการจัดทำหนังสือราชการ

จากการศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ทุกประเด็นที่ได้ศึกษาถือเป็นเรื่องที่มีความรู้ และเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานในระบบงานสารบรรณที่เกี่ยวข้องกับหนังสือราชการ รวมทั้งรูปแบบการจัดทำที่ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 นอกจากนี้ยังเพิ่มความรู้และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในระบบงานสารบรรณครั้งต่อไปอีกด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำกรณีศึกษาไปใช้

ผู้ศึกษาเห็นว่า กรณีศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการที่ว่า การอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช นั้นมีประเด็นที่น่าสนใจและควรศึกษาในประเด็นปัญหา และวิธีการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานที่มีต่อหนังสือราชการของบุคลากรในหน่วยงาน ซึ่งจะทำให้การศึกษามีความชัดเจน และเพื่อนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

กรณีศึกษาในครั้งนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคุณ อ.ดร. จุไรรัตน์ รัตติโชติ เพราะความกรุณา การให้คำแนะนำ อีกทั้งได้ให้คำปรึกษาอย่างดียิ่ง ซึ่งคอยช่วยเหลือต่าง ๆ ทั้งในด้านการจัดทำเนื้อหาและวิธีการเรียบเรียง และขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ ชั้นปีที่ 4 ที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ผู้ศึกษาตลอดระยะเวลาของการศึกษารวมทั้งการดำเนินการ รวมไปถึงแหล่งความรู้จากหนังสือ ตำรา เว็บไซต์สื่อออนไลน์ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทุกฉบับที่ได้กล่าวถึงในการจัดทำกรณีศึกษาฉบับนี้ ตลอดจนผู้มีความอนุเคราะห์ทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจให้แก่ผู้ศึกษาเสมอมาจนทำให้กรณีศึกษาฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้

และขอขอบคุณผู้มีพระคุณอีกท่านได้แก่ นางสาวนัฐพร ผุดวัฒน์ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ให้ความเมตตา ปรึกษา และแนะนำจนจบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตลอดจนช่วยเหลือ และให้ความรู้ในด้านข้อมูลการทำงานต่าง ๆ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง

บรรณานุกรม

- ณัฐพร ผุดวัฒน์. การใช้คำในหนังสือประทับตรา [สัมภาษณ์]. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด
อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช; 25 ธันวาคม 2562.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526. (2548, 23 กันยายน). ราช
กิจจา
นุเบกษา. เล่ม 122 ตอนพิเศษ 99 ง. ค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2562, จาก
<https://www.nat.go.th/%E0%B8%81%E0%B8%>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. กรุงเทพฯ :
ราชบัณฑิตยสถาน.
- วรรณวุฒิ สมเชื้อ. การใช้คำในหนังสือภายใน [สัมภาษณ์]. ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง
ปฏิบัติการ) อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช; 25 ธันวาคม 2562.
- สายใจ ทองเนียม. (2554). ภาษาศาสตร์ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : นามมีบุ๊คส์.
- สุรรัตน์ ทิวผักแว่น. (2558). การเขียนหนังสือราชการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ผู้เขียน

นางสาวณัฐรัตน์ แทนทอง

นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาภาษาไทยเพื่ออาชีพ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ 4 ต.ท่าจั่ว อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช

นางสาววรรณพร บุญส่ง

นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาภาษาไทยเพื่ออาชีพ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ 4 ต.ท่าจั่ว อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช

นางสาวกัญชพร พรหมจักร

นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาภาษาไทยเพื่ออาชีพ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ 4 ต.ท่าจั่ว อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช

ดร.จุไรรัตน์ รัตติโชติ

อาจารย์ สาขาภาษาไทยเพื่ออาชีพ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ 4 ต.ท่าจั่ว อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
Email : jurairat_rat@nstru.ac.th

วิเคราะห์การใช้โวหารและภาพสะท้อนชีวิตที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา

Analysis of Rhetorical Usage and reflections of life in folk songs of Nui Suweena

ปฐมาวดี ไชยเพชร¹ สุกัญญา ชูประสูต² สุธิดา สุทิน³ และจุไรรัตน์ รัตติโชติ⁴
Patamawadee Chaiphet¹ Sukunya Chooprasoot² Sutida Sutin³
And Jurairat Rattichot⁴

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์การใช้โวหารและภาพสะท้อนชีวิตที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์โวหารที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา 2) เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา โดยศึกษาจากผลงานเพลงที่อยู่ในสังกัดค่ายอาร์สยามทั้งหมด จำนวน 35 บทเพลง ผลการศึกษาวเคราะห์ปรากฏดังนี้ ศิลปะการใช้โวหารที่ช่วยให้บทเพลงมีความงดงามทางด้านภาษา จะเห็นได้ว่า ผู้ประพันธ์จะเลือกการใช้โวหารที่มีความหมายลึกซึ้งสามารถทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตามได้ ซึ่งโวหารและภาพสะท้อนในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา นั้นมีความสำคัญต่อผลงานเพลงของ น้อย สุวีณา ซึ่งสามารถสร้างความโดดเด่น โดยเฉพาะศิลปะการใช้โวหารที่ประกอบด้วย บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร เทศนาโวหาร สาธกโวหาร และอุปมาโวหาร ในส่วนของภาพสะท้อน ประกอบด้วย ภาพสะท้อนด้านวิถีชีวิตที่ร้อยเรียงเอาการดำเนินชีวิตของคนได้ ตั้งแต่ตื่นเช้าจนเข้านอนมาบอกเล่าผ่านบทเพลง เช่น การประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการทำประมง ภาพสะท้อนด้านความรัก มีหลายมุมมองที่แตกต่างกัน มีทั้งความรักจากครอบครัวและความรักจากคนรัก ซึ่งความรักก็มีทั้งสมหวังและผิดหวังแต่สุดท้ายก็แฝงไปด้วยแง่คิดที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกประทับใจกับบทเพลงเหล่านั้น ภาพสะท้อนด้านการศึกษา เป็นการสะท้อนการศึกษาของคนได้ที่นิยมไปศึกษาในกรุงเทพฯ เพื่อที่จะเรียนและทำงานไปพร้อม ๆ กัน หวังแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ที่อยู่ทางบ้าน และภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมภาษาถิ่น เป็นการนำเอาภาษาถิ่นได้ไปเพิ่มเสน่ห์ให้กับบทเพลงเพื่อที่จะแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์และเสน่ห์ของภาษาได้ ในส่วนข้อคิดที่ปรากฏในบทเพลงนั้นจะมีเนื้อหาสะท้อนการใช้ชีวิตที่เกิดขึ้นของมนุษย์เป็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่สามารถนำมาเป็นแบบอย่างที่ดีได้ในสังคมยุคปัจจุบันรวมทั้งสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป

คำสำคัญ : โวหาร , บทเพลงลูกทุ่ง

Abstract

The analysis of rhetorical usage and reflections of life in the folk songs of Nui Suweena aimed at 1) studying and analyzing the rhetorical style used in the folk songs of Nui Suweena and 2) analyzing the reflections in the folk songs of Nui Suweena. The research studied 35 copyright songs of the R-siam Company. The results showed that the art of rhetorical usage could make the beautiful language in the songs. The composers chose the rhetorical language with the deep meaning to put the listeners in the mood. The rhetorical language and the reflections in the folk songs were important to the songs of Nui Suweena. They could create the outstanding style. The art of rhetorical usage used in the songs consisted of narrative, descriptive, preach, quirky and figure of speech. The reflections consisted of the life style of the southern people from the morning to the night. This life style was told through the lyrics, for examples: agriculture and fishery. For the reflection of love, there were different aspects, for example: the love of family and the lovers, happy and unhappy love. However, this love could help the listeners learn something and impress with the songs. For the reflection of education, the songs reflected on the education of the southern people. They mostly went to Bangkok for studying and working at the same time to lighten the load of their parents. For the reflection of dialect and culture, Southern dialect was used to add an air of fascination to the songs. This showed the identity and fascination of the southern dialect. For the thought in the songs, the contents reflected the human life style with different stories. These stories could be used as the role model in the society at the present. Moreover, they could be used as the guide for the study in the future.

Keywords : Rhetorical, Folk songs

บทนำ

ในปัจจุบันเมื่อก้าวถึงการสื่อสารโดยทั่วไปมักนึกถึงการติดต่อสื่อสารที่ใช้การพูด การเขียนเท่านั้น แต่แท้จริงแล้วยังมีการสื่อสารที่อาศัยกิริยาท่าทางและวัตรรวมอยู่ด้วย การสื่อสารเป็นการติดต่อกันของบุคคล เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวความรู้ ความคิด โดยอาศัยสื่อทั้งการพูด การเขียน ภาษาท่าทางและสิ่งทีก่อให้เกิดการรับรู้ที่เข้าใจตรงกัน ในชีวิตประจำวันมีการสื่อสารตลอดเวลา เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก ทศนคติและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยใช้ภาษาเป็นตัวกลางในการติดต่อสื่อสาร

ภาษา เป็นสื่อกลางในการสื่อความหมาย เป็นเครื่องมือแสดงถึงอารยธรรมและวัฒนธรรมของชาติ เป็นสัญลักษณ์ที่เกิดจากการถ่ายทอดภาษาพูดเพื่อสื่อสารในรูปของลายลักษณ์ (ชนิกา พรหมมาศ. 2557 : 1) ดังที่ ดวงใจ ไทยอุบุญ. (2556 : 2) ได้อธิบายไว้ว่า “ภาษาเปรียบเสมือนหัวใจของการติดต่อสื่อสารระหว่างคน ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน” ลักษณะของภาษาโดยทั่วไปนั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ภาษาพูดและภาษาเขียน ภาษาพูด ถือได้ว่าเป็นภาษาที่แท้จริงของมนุษย์ สัญลักษณ์ของภาษาพูดคือเสียง ภาษาเขียน คือ ภาษาที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้บันทึกภาษาพูด ภาษาที่ใช้ในบทเพลงก็เป็นการสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

บทเพลงถือกำเนิดขึ้นมาพร้อม ๆ กันกับสังคมมนุษย์ มีที่มาจากชีวิตมนุษย์และเป็นผลงานที่สร้างสรรค์โดยน้ำมือของมนุษย์ทั้งสิ้น (จินตนา ดำรงเลิศ. 2533 : 1) “บทเพลง เป็นบทประพันธ์สำหรับขับร้องหรือบรรเลง มักมีรูปแบบชัดเจน” (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน. 2554 : 649) สามารถสื่อถึงอารมณ์ของผู้ประพันธ์ได้อย่างลึกซึ้ง บทเพลงถือเป็นวัฒนธรรมส่วนหนึ่งของมนุษย์ เพราะ บทเพลงที่ถูกประพันธ์ขึ้นมานั้นอาศัยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวเป็นแรงบันดาลใจในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกของผู้ประพันธ์ซึ่งบทเพลงของไทยที่ได้รับความนิยมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คือ เพลงลูกทุ่ง เอกวิทย์ ญ กลาง. (2543 : 13) ได้กล่าวถึงเพลงลูกทุ่งไว้ว่า

“เพลงลูกทุ่ง เป็นวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมของไทยอย่างหนึ่งที่สืบเนื่องมาจากเพลงพื้นบ้านที่ใช้ร้องเล่นกันโดยทั่วไปตามชนบทไทย เพลงลูกทุ่งเป็นเพลงที่ใช้ภาษาง่าย ๆ ตรงไปตรงมา ไม่สลับซับซ้อน เป็นที่นิยมของประชาชนโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในชนบทให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เพลงลูกทุ่งเหล่านี้หลายเพลงได้สะท้อนถึงสภาพ

สังคม ความเป็นอยู่และวัฒนธรรมไทย หลายเพลงมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทย”

หากพิจารณาเพลงลูกทุ่ง ในยุคปัจจุบันก็ถือว่ามีกระบวนการมาจากวัฒนธรรมเช่นเดียวกับเพลงลูกทุ่งในยุคอดีตและยังคงการใช้ภาษาที่ตรงไปตรงมา เข้าใจง่าย โดยเนื้อหาของบทเพลงก็มักนิยมใช้คำ ข้อความหรือโวหารที่มีความไพเราะ สละสลวย สอดแทรกไปด้วยแง่คิดที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้ผู้ฟังเข้าใจถึงความหมายของบทเพลงนั้น ๆ อาจถือได้ว่าการใช้คำ ข้อความ และโวหารที่ดี มีส่วนช่วยให้บทเพลง เพลงหนึ่งกลายเป็นบทเพลงที่มีความสมบูรณ์แบบนั่นเอง ในการประพันธ์บทเพลงลูกทุ่งต้องอาศัยความรู้พื้นฐานเรื่องภาษา การใช้คำและโวหาร เพราะ สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้บทเพลงลูกทุ่งกลายเป็นบทเพลงที่มีคุณค่า มิใช่มีเพียงแค่คำหรือข้อความมาวางต่อกันแล้วเกิดเป็นบทเพลง ผู้ประพันธ์ต้องใช้กลวิธีในการประพันธ์จึงจะได้มาซึ่งบทเพลงที่มีคุณค่าซึ่งสามารถนำการใช้โวหารมาถ่ายทอดเรื่องราวของบทเพลงได้

“โวหาร คือ ชั้นเชิงหรือสำนวนแต่งหนังสือหรือพูด มีโวหารดี ถ้อยคำที่เล่นเป็นสำบัดสำนวน เช่น อยู่มามาโตโวหาร เขาชอบเล่นโวหาร”(พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน. 2554 : 1134) ซึ่งในการเขียนหรือการพูดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เราอาจใช้โวหารต่างกันแล้วแต่ข้อความและเนื้อหาสาระรวมไปถึงถ้อยคำที่เล่นเป็นสำบัดสำนวนมีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายแฝงอยู่

โวหารที่ถูกถ่ายทอดออกมาอยู่ในรูปแบบของบทเพลง จึงต้องใช้ถ้อยคำที่เต็มไปด้วยชั้นเชิงของภาษาที่ไพเราะ สละสลวย สามารถบอกเรื่องราวไปพร้อม ๆ กันกับการรับฟังบทเพลงที่เต็มไปด้วยจินตนาการของผู้ประพันธ์ที่ถูกถ่ายทอดออกมาได้เป็นอย่างดี ฉะนั้น การใช้โวหารเข้าไปเพิ่มเสน่ห์ของบทเพลงจึงเป็นสิ่งสำคัญในการประพันธ์บทเพลงให้มีความไพเราะมากยิ่งขึ้น โวหารสามารถแบ่งออกเป็น 5 ชนิด ได้แก่ บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร เทศนาโวหาร สาธกโวหาร และอุปมาโวหาร โวหารทั้ง 5 ชนิดนี้ เป็นสิ่งที่ช่วยให้บทเพลงมีความงดงาม ในด้านของภาษา การสื่อความหมายและการให้ข้อคิดที่แฝงอยู่ในแต่ละบทเพลงได้เป็นอย่างดี “บรรยายโวหาร หมายถึง โวหารที่เล่าเรื่องราวเหตุการณ์ ความรู้ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาอย่างแจ่มแจ้ง ถูกต้องได้สาระตรงประเด็น” (วิเศษ ชาญประโคน. 2550 : 72) การเล่าเรื่องราวโดยบรรยายโวหารดังกล่าวจึงปรากฏสิ่งที่บทเพลงต้องการที่จะสื่อความหมายให้แก่ผู้รับฟังบทเพลงนั้น ๆ สามารถเข้าใจบทเพลงได้อย่างชัดเจน พรรณาโวหาร หมายถึง “สำนวนความที่เรียบเรียงขึ้นตามความรู้สึกของผู้ส่งสาร

ดังนั้น จึงต้องมีการเลือกสรรถ้อยคำที่ประณีต ความหมายชัดเจนและกระชับอารมณ์เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความตึงต่าเกิดจินตภาพเสมือนหนึ่งตนเองได้ไปอยู่ท่ามกลางบรรยากาศเช่นนั้น มีอารมณ์ความรู้สึกเช่นเดียวกับผู้ส่งสาร” (ปนิธาน บรรณาธรรม. 2548 : 35) เทศนาโวหาร คือ โวหารที่สั่งสอนหรือชักจูงใจด้วยการชี้แจงให้คล้อยตาม (วิเศษ ชาญประโคน. 2549 : 80) การใช้เทศนาโวหารจึงเน้นการใช้กระบวนการเหตุผลหรือหลักฐานเพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจชัดเจนขึ้นและเชื่อถือในสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการจะสื่อให้เข้าใจ “สาธกโวหาร เป็นสำนวนความที่เรียบเรียงขึ้นเพื่อเป็นตัวอย่างให้ผู้รับสารเข้าใจต่อเนื่องเรื่องที่กล่าวถึงได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น” (ปนิธาน บรรณาธรรม. 2548 : 37) ดังนั้น เมื่อเห็นว่าข้อความใดเข้าใจยากก็จะยกตัวอย่างขึ้นมาเพื่อให้เข้าใจได้โดยง่ายและ “อุปมาโวหาร หมายถึง การเขียนเป็นสำนวนเปรียบเทียบที่มีความหมายคล้ายคลึงกันเพื่อทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจลึกซึ้งยิ่งขึ้น” (ดวงใจ ไทยอุบุญ. 2556 : 219)

จึงกล่าวได้ว่า หากนำเอาการใช้โวหารเข้ามาเป็นส่วนช่วยในการประพันธ์บทเพลงลูกทุ่งจะทำให้เกิดความหลากหลายในด้านของภาษา เพราะ โวหารแต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน แฝงไปด้วยความงดงามของภาษา อันก่อให้เกิดภาพสะท้อนเรื่องราวของบทเพลงที่ผู้ประพันธ์ต้องการถ่ายทอดออกมาอย่างชัดเจน ดังที่ รุ่ง แก้วแดง. (๒๕๔๓ : ๑๔) ได้กล่าวถึงเพลงลูกทุ่งว่า เพลงลูกทุ่งไทยเป็นสื่อทางด้านบันเทิงที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตแบบไทยโดยการใช้สำนวนภาษาไทยที่เรียบง่าย ตรงไปตรงมาและชัดเจน ซึ่งง่ายต่อการเข้าใจและจำ เพลงลูกทุ่งไทยมีลีลาการขับร้อง ทำนองและภาษาที่บ่งบอกถึงความเป็นไทย เป็นที่นิยมของประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในชนบทซึ่งนิยมร้องโดยมีสำเนียงและลีลาตามแบบพื้นบ้านของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งให้ความไพเราะ น่าฟัง แตกต่างกันไป เนื้อหาของเพลงลูกทุ่งไทย สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยในแต่ละยุค แต่ละสมัย ไม่ว่าจะเป็นในด้านความเป็นอยู่ ความเชื่อ ค่านิยม ปัญหาทางเศรษฐกิจการเมือง รวมถึงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ดังนั้น เพลงลูกทุ่งไทยจึงเปรียบเสมือนเป็นการบันทึกเรื่องราววิถีชีวิตของคนไทยในสมัยก่อนให้คนรุ่นหลังได้มีโอกาสศึกษาต่อไป อีกทั้งยังเป็นแหล่งรวมภูมิปัญญา และทรัพยากรของชาวบ้านอีกทางหนึ่งด้วย

จากข้อความข้างต้น แสดงให้เห็นความสำคัญของบทเพลงลูกทุ่งที่ช่วยถ่ายทอดและสะท้อนเรื่องราวมากมายออกมาเป็นบทเพลงที่มีคุณค่าต่อมนุษยชาติซึ่งถือได้ว่าเพลงลูกทุ่งจะช่วยบันทึกเรื่องราว วันเวลาแห่งความทรงจำให้แก่คนรุ่นหลังได้เป็นอย่างดีและมีความหมายในปัจจุบัน เพลงลูกทุ่งก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย ดังนั้น จึงต้องมีวิวัฒนาการไปตามยุคสมัย ทุกวันนี้มีศิลปิน

ที่เป็นนักร้องลูกทุ่งจำนวนมากที่มีความสามารถทั้งด้านการร้อง การแสดงและความพร้อมในการผลิตผลงานออกมาให้ติดตามกันเป็นจำนวนมาก หนึ่งในศิลปินที่มีเสียงร้องเป็นเอกลักษณ์เป็นศิลปินที่ขายเสียงอย่างแท้จริง นั่นก็คือ นุ้ย สุวีณา อาร์สยาม

เมื่อกล่าวถึง นุ้ย สุวีณา อาร์สยาม หรือ วิณา อภัยทอง ซึ่งเป็นอีกหนึ่งศิลปินที่มีผลงานแรกที่ดีหูนั่นคือ บัณฑิตกริตยาง ที่สะท้อนชีวิตความเป็นคนใต้หลาย ๆ คน เด็บโตมาได้ เพราะ ต้นยางและที่สำคัญยิ่งกว่าทุกสิ่งคือ นุ้ย สุวีณาเป็นศิลปินที่ขายเสียงอย่างแท้จริง นุ้ย สุวีณาได้เป็นนักร้องที่มีชื่อเสียงโด่งดังอยู่ในค่ายสังกัดอาร์สยามกับบทเพลงที่มีจังหวะสนุก ๆ และซึ้งกินใจคนใต้อย่างเพลง บัณฑิตกริตยาง มาที่หลังหวังแต่ว่า คนนี้แฟนฉัน เทียนไขไฟฟ้าและล่าสุดกับเพลงรักเธอไม่ได้จริง ๆ ที่ได้รับการตอบรับจากแฟนเพลงเป็นอย่างดี (เส้นทางชีวิตไม่ธรรมดาว่าจะมาถึงวันนี้ของนุ้ย สุวีณา อาร์ สยาม. 2552 : ออนไลน์)

ดังนั้น การใช้โวหารในแต่ละชนิด เพื่อเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในบทเพลงลูกทุ่งของ นุ้ย สุวีณา ถือเป็นการนำเอาเรื่องราวของความรักที่อยู่ใกล้กัน ความรักที่สมหวัง ความรักที่ไม่สมหวัง และความรักจากครอบครัว วิธีชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ การศึกษาที่ต้องออกไปเผชิญกับโลกภายนอกและการใช้ภาษาถิ่นใต้ของดินแดนด้ามขวาน นำมาถ่ายทอดผ่านบทเพลงที่เต็มไปด้วยเสน่ห์ของความเป็นคนใต้หรือที่เรียกว่า ภาพสะท้อนชีวิต มีการใช้บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร เทศนาโวหาร สาธกโวหาร และอุปมาโวหาร ทำให้เกิดโวหารแห่งการบอกเล่าเรื่องราวได้อย่างงดงาม เด่นชัดขึ้น ในบทเพลงลูกทุ่งของ นุ้ย สุวีณา มีการใช้โวหารเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาของบทเพลงที่ถูกประพันธ์และขับร้องออกมาด้วยน้ำเสียงอันไพเราะแฝงไปด้วยภาพสะท้อนชีวิตในหลาย ๆ ด้าน เช่นเดียวกับงานวิจัยเรื่อง เพลงลูกทุ่งอีสานกับการสะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่น : ศึกษาผลงานเพลงศิริพร อำไพพงษ์ จากการศึกษาพบว่า บทเพลงลูกทุ่งอีสานนั้น นอกจากจะใช้ภาษาสื่อความหมายได้อย่างลึกซึ้งกินใจ ยังสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนไทยในด้านอื่น ๆ อีกด้วย ผู้วิจัยจึงศึกษาวิเคราะห์การใช้โวหาร ที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ นุ้ย สุวีณา เพื่อให้ผู้อ่านเกิดกระบวนการความคิด ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์เกี่ยวกับการใช้โวหารที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดบทเพลงอันมีคุณค่า อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าการใช้โวหารที่ปรากฏในบทเพลงของศิลปินท่านอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์โวหารที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา
2. เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา โดยวิเคราะห์จากบทเพลงจำนวน 35 เพลง โดยคัดเลือกบทเพลงจากสังกัดค่ายอาร์สยามทั้งหมด

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์โวหารที่ปรากฏในบทเพลงของ น้อย สุวีณา
 - 1.1 บรรยายโวหาร
 - 1.2 พรรณนาโวหาร
 - 1.3 เทศนาโวหาร
 - 1.4 สาธกโวหาร
 - 1.5 อุปมาโวหาร
2. วิเคราะห์ภาพสะท้อนที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา
 - 2.1 ภาพสะท้อนของชีวิต
 - 2.2 ภาพสะท้อนของความรัก
 - 2.3 ภาพสะท้อนของการศึกษา
 - 2.4 ภาพสะท้อนของสังคมและวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวិเคราะห์การใช้โวหารในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา มีลำดับขั้นตอนของการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

- 1.1 ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโวหารจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 ศึกษาและรวบรวมบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

- 2.1 วิเคราะห์โวหารที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา
 - 2.1.1 บรรยายโวหาร
 - 2.1.2 พรรณนาโวหาร
 - 2.1.3 เทศนาโวหาร
 - 2.1.4 สาธกโวหาร
 - 2.1.5 อุปมาโวหาร
- 2.2. วิเคราะห์ภาพสะท้อนที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา
 - 2.2.1 ภาพสะท้อนของชีวิต
 - 2.2.2 ภาพสะท้อนของความรัก
 - 2.2.3 ภาพสะท้อนของการศึกษา
 - 2.2.4 ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม

3. ขั้นสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

- 3.1. สรุปผล
- 3.2. อภิปรายผล
- 3.3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์โวหารที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา อาร์สยาม จากการศึกษาพบว่า ในบทเพลงทั้ง 35 บทเพลง มีภาษาที่เป็นโวหาร 5 ประเภท คือ บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร เทศนาโวหาร สาธกโวหารและอุปมาโวหาร ดังนี้

1.1 บรรยายโวหาร

บรรยายโวหาร เป็นการอธิบายอย่างถ้อยถน ดั่งนั้น โวหารจึงใช้เมื่อเนื้อหาสาระเป็นข้อเท็จจริง เป็นการเล่าเรื่อง อธิบายเหตุการณ์หรือสถานการณ์บางอย่างซึ่งผู้เขียนมีจุดประสงค์ให้ผู้อ่านได้รับรู้ มีความเข้าใจโวหารประเภทนี้มักปรากฏอยู่ในการเล่าเรื่อง (มณี พงษ์เฉลียวรัตน์. 2549 : 17) ซึ่งบทเพลงของนัย สุวีณา เป็นการบรรยายโวหารโดยส่วนใหญ่ การบรรยายโวหารในบทเพลงนั้นจะเป็นการบรรยายในด้านของความรัก ความรู้สึกที่ผู้ประพันธ์ได้ถ่ายทอดไว้ในบทเพลง เช่น ความรักที่อยู่ไกลกัน ความรักที่สมหวัง ความรักที่ไม่สมหวัง และความรักจากครอบครัว เป็นต้น ลักษณะของความรักเหล่านี้ ผู้ประพันธ์ได้นำมาบรรยายเป็นเรื่องราวที่สามารถเข้าใจถึงอารมณ์ความรู้สึกในแต่ละบทเพลงได้เป็นอย่างดี บรรยายโวหารที่ปรากฏในบทเพลงของนัย สุวีณา ได้แก่ เพลงนัยสั่งแฟน บัณฑิตกริดิยาง มาทีหลังหวังแต่ง สาวตามอารมณ์เข้ม คำคืนคนโสด คนนี้แฟนฉัน คิดถึงจังหู้ บริการหลังการเป็นแฟน รักทุกคน แอบแข่ง คนไม่เหลือใจ เดี่ยวหะ และแรง ไม่เปลี่ยนปลั๊ก

ในแต่ละบทเพลงที่กล่าวมาจะบรรยายเกี่ยวกับความรัก เป็นความรักมีทั้งรักที่สมหวัง ผิดหวัง ส่วนใหญ่จะบรรยายเกี่ยวกับความผิดหวัง เสียใจ เศร้าใจ จากคนรักที่เจ้าชู้หลายใจตอบแทนความรักที่เธอมอบให้ด้วยการนอกใจ หักหลัง หลอกให้รักให้เชื่อใจแต่สุดท้ายเห็นเธอเป็นแค่ของตาย ตอนอยากได้เป็นแฟนก็ดูแลดีทุกอย่าง หลังเป็นแฟนกันก็ละเลยไม่ใส่ใจ ก็เปรียบเหมือนในเพลงบริการหลังการเป็นแฟน เมื่อหมดค่าหมดประโยชน์ก็ทิ้งขว้าง สุดท้ายคนที่ซื่อสัตย์ต่อความรักก็ต้องมานั่งร้องไห้เสียใจ อีกทั้งยังบรรยายเกี่ยวกับความรักที่มองกันแค่ภายนอก มองแค่รูปร่าง ผิวพรรณ แคร์บุคลิกภายนอกไม่สวยตัวดำ ก็ตีค่าความรักเป็นศูนย์ มองข้ามความรักโดยไม่คิดแต่กลับกัน เมื่อเจอคนสวย ผิวขาวกลับรักและพอใจ สุดท้ายก็ต้องผิดหวังจากการรักคนแคร์ภายนอก ในส่วนของรักที่สมหวังนั้นจะบรรยายเกี่ยวกับความรัก ความคิดถึงที่มีต่อครอบครัว คนรักที่อยู่ไกล แต่ก็ยังคงรักและซื่อสัตย์ต่อกัน เป็นการบอกให้รู้ว่าต่อให้ระยะทางจะไกลแค่ไหน ถ้าคนจะรักก็ยังคงรักซื่อสัตย์นั้นไว้ได้ดี แต่กลับกัน ถ้าคนมันจะนอกใจกันอยู่ด้วยกันทุกวันก็นอกใจกันอยู่ดี ส่วนบทเพลงที่บรรยายเกี่ยวกับการศึกษาซึ่งพบในเพลงบัณฑิตกริดิยาง จะบรรยายเกี่ยวกับเบื้องหลังของความสำเร็จในการศึกษา ในวันที่ได้ใส่ชุดครุย วันที่ได้ถือใบปริญญาและวันที่ได้ทำให้อแม่ภาคภูมิใจ ถ้วนมาจากความอดทน จากหยาดเหงื่อทุกเม็ดที่พ่อแม่ตั้งใจทำเพื่อลูกให้มันวันนี้

1.2 พรรณนาโวหาร

พรรณนาโวหาร เป็นสำนวนความที่เรียบเรียงขึ้นตามความรู้สึกของผู้ส่งสาร ดังนั้น จึงต้องมีการเลือกสรรถ้อยคำที่ประณีต ความหมายชัดเจนและกระชับอารมณ์เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความตื้นตันเกิดจินตภาพเสมือนหนึ่งตนเองได้ไปอยู่ท่ามกลางบรรยากาศเช่นนั้น มีอารมณ์ความรู้สึกเช่นเดียวกับผู้ส่งสาร (ปนิธาน บรรณาธรรม. 2548 : 35) ในแต่ละบทเพลงของนุ้ย สุวีริยา จะมีการใช้กลวิธีต่าง ๆ เพื่อโน้มน้าวใจให้เกิดอารมณ์คล้อยตาม และความน่าหลงใหลของการประพันธ์บทเพลงในลักษณะของพรรณนาโวหาร ในบทเพลงนั้นได้ มีการพรรณนาถึงคนรักที่อยู่ห่างไกลกัน ความคิดถึงครอบครัวที่ต้องจากมาไกลเพื่อมาศึกษา การพรรณนาในลักษณะต่าง ๆ นี้ ทำให้บทเพลงของนุ้ย สุวีริยา มีความไพเราะมากยิ่งขึ้น พรรณนาโวหารที่ปรากฏในบทเพลงของนุ้ย สุวีริยา ได้แก่ เพลงหลบฝนที่ชอกตึก คนคอยคนไกล เธอคือที่อยู่ของหัวใจ และสัญญาที่สวนยาง

จากบทเพลงที่กล่าวมา มีการใช้คำที่สละสลวยสอดแทรกอยู่ในบทเพลง เพื่อให้บทเพลงนั้นมีความไพเราะน่าฟัง เช่น “อยากจะหอบใจเหงาใต้รุ้งไปหาคนไกล” ในบทเพลงหลบฝนที่ชอกตึก เป็นการพรรณนาพรั่ำเพื่อถึงครอบครัวที่อยู่ไกล เมื่อเหม่อมองไปบนฟ้าเห็นสายรุ้งที่กินน้ำทอดตัวไปทางบ้านที่เคยจากมา เขาอยากจะให้สายรุ้งช่วยหอบเอาความคิดถึง ความรัก ไปยังคนอยู่ทางบ้านให้เขาได้รับรู้ ถึงแม้ว่าเขาจะจากมาไกลแต่หัวใจของเขานั้นยังคงอยู่ที่บ้าน ยังคงรอวันที่ได้กลับบ้านไปหาครอบครัวที่เขารัก ห่วงใยและคิดถึงเสมอ “หมู่แมกไม้ไม่เหลือใบสักใบ” ในบทเพลงคนคอยคนไกล เป็นการพรรณนาถึงเรื่องราวความรักที่ผู้หญิงคนหนึ่งรอคอยคนรักที่อยู่ไกลกัน เธอหวังเพียงแค่ทำให้คนรักของเธอนั้นยังคงเหมือนเดิมไม่แปรเปลี่ยนไป ต่อให้เจอคลื่นลมพายุพัดกระหน่ำต้นไม้ขนาดพันธุ์ไม่เหลือสักใบ ก็ขอให้คนรักของเธอนั้นยังมั่นคงในความรักเช่นเดิม “รักถึงวันฉันสิ้นใจ” ในบทเพลงเธอ คือที่อยู่ของหัวใจ จะเป็นการพรรณนาว่าตัวเธอนั้นรักคนรักของเธอมาก เป็นรักที่ไม่มีวันหมดสิ้นตราบที่เธอยังมีลมหายใจ รักจนวันสิ้นลมหายใจของเธอ “ตะวันลอยขึ้นครึ่งฟ้า” เป็นการพรรณนาถึงเวลาที่พระอาทิตย์ขึ้นเกือบจะเที่ยงวัน พ่อกับแม่ยังทำงานอยู่ในสวนยางที่เป็นอาชีพหลักของครอบครัวเพื่อหาเงินจุนเจือครอบครัวและส่งลูกเรียน แม้จะลำบาก กินนอนไม่เป็นเวลาแต่พ่อแม่ก็ไม่เคยท้อถอยหวังแค่ให้ลูกประสบความสำเร็จ พ่อแม่ก็หายเหนื่อย

1.3 เทศนาโวหาร

เทศนาโวหาร เป็นการเขียนอธิบายชี้แจงให้ผู้อ่านเข้าใจ ชี้ให้เห็นประโยชน์หรือโทษของเรื่องที่กล่าวถึง เป็นการชักจูงให้ผู้อ่านคล้อยตาม เห็นด้วยหรือเพื่อแนะนำสั่งสอน ปลุกใจหรือเพื่อให้รู้ถึงข้อเท็จจริง (ดวงใจ ไทยอุบุญ. 2556 : 215) เทศนาโวหารในบทเพลงของนุ้ย สุวีณา เป็นการสั่งสอนในเรื่องความรัก ในหลาย ๆ ประเด็นด้วยกัน เป็นการให้ข้อคิดกับผู้ฟัง เพลงของนุ้ย สุวีณา ถือว่าเป็นเพลงที่มีคุณค่าประกอบไปด้วยถ้อยคำที่นำมาสั่งสอนให้ครุ่นคิดถึงความเป็นจริงและสิ่งรอบตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรได้รับการยอมรับในบทเพลง เทศนาโวหารที่ปรากฏในบทเพลงของนุ้ย สุวีณา ได้แก่ เพลงคนดำใจดี ออกหักให้หลบได้ คนนี้แพนฉัน แคเสียคนเลวไม่ยากใช้แพนร่วมกับใคร ไม่มีคู่แค่เหงาไม่มีเขาแคโสด และเธอมารักแต่ฉันรักมาก

ในแต่ละบทเพลงที่กล่าวมา เป็นการสั่งสอน ให้ข้อคิด คติเตือนใจ ในด้านความรัก ความรักที่มองคนแคภายนอกมองแค่เพียงรูปลักษณ์หน้าตา คำพูดหวานๆแต่กลับเป็นคนที่ไม่จริงใจสู่คนที่หน้าตาไม่ดีแต่เขามีความจริงใจซ่อนอยู่ภายในซึ่งคนส่วนใหญ่ไม่นับมองไม่เห็น เป็นการสอนให้รู้ว่า หากอยากได้รักที่จริงใจควรมองจากภายใน ไม่ใช่ตัดสินใครที่ภายนอกอย่างเดียว ความรักที่สอนให้ รู้ว่าไม่มีใครจะรักเราได้มากกว่าคนในครอบครัวเป็นสอนให้รู้ว่าคนเรานั้นไม่สามารถทำอะไรพร้อมกันได้ในเวลาเดียวกัน เช่น ความรักนั้นเรารักได้แค่ครั้งละคนไม่มีใครสามารถรักหรือมีแพนพร้อมกันได้ถึงสองคน เพราะนั่นมันไม่ใช่ความรักและสุดท้ายก็ต้องเสียคนใดคนหนึ่งไป นอกจากนี้ ยังสอนว่าคนเรานั้นถึงแม้จะไม่มีแพนก็ได้หมายความว่าเราไม่มีค่า ให้คิดว่าเราแค่เสียคนไม่ดีคนหนึ่งไป การที่ต้องอยู่เป็นโสดนั้นก็ไม่ได้ทำให้ใครต้องตาย หันกลับมารักตัวเองรักคนในครอบครัวดีกว่า อย่างน้อยเราก็ไม่ต้องมานั่งเสียใจร้องไห้ให้กับคนไม่เห็นค่าในตัวเรา เพราะการรักของคนในครอบครัวนั้นเป็นรักที่จริงใจที่สุด

1.4 สาธกโวหาร

สาธกโวหาร เป็นการยกตัวอย่างประกอบเรื่องราวให้ข้อความในเรื่องเด่นชัดขึ้น ตัวอย่างที่จะยกประกอบควรให้เป็นเรื่องจริง มีเหตุผลและเข้ากับเรื่องที่เขียน (มณี พงษ์เฉลียวรัตน์. 2549 : 19) เพราะ บางบทเพลงมีการใช้ภาษาในระดับที่ยาก จึงต้องอาศัยสาธกโวหารมาเป็นตัวกลางของการสื่อความให้เข้าใจง่ายขึ้น ในบทเพลงของนุ้ย สุวีณา มีการยกตัวอย่างสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเพื่อเปรียบเทียบความรักที่แตกต่างกันระหว่างเทียนไขกับไฟฟ้าที่ต่อให้เทียนมีค่า

มากแค่ไหนก็ไม่สามารถให้ความสว่างได้เท่ากับไฟฟ้า สารกโหวหารที่ปรากฏในบทเพลง น้อย สุวีณา คือ เพลงเทียนไขไฟฟ้า

ในบทเพลงที่กล่าวมา เป็นการยกตัวอย่างเทียนไขกับไฟฟ้า ต่อให้เทียนไขจะมีค่ามากแค่ไหนตอนไม่มีไฟฟ้า เมื่อไฟฟ้ามาสุดท้ายเทียนไขก็หมดความหมาย ความรักก็เช่นกัน เขาอาจจะทำให้คิดว่ามีค่าสำหรับเขา เพื่อให้ยอมทำทุกอย่างเพื่อเขา เหมือนเทียนไขที่ยอมเผาตัวเองเพื่อเปล่งแสง แต่จริง ๆ แล้วก็ไม่ได้แค่ตัวคันเวลาเพื่อรอให้ตัวจริงของเขากลับมา สุดท้ายเมื่อตัวจริงของเขากลับมาเขาก็ต้องเลือกตัวจริงที่มีค่าสำหรับเขา และตัวคันเวลาต้องโดนทิ้งเหลือไว้แค่เพียงน้ำตาตั่งน้ำตาเทียนที่หลังไหลเป็นทาง

1.5 อุปมาโวหาร

อุปมาโวหาร เป็นการเปรียบเทียบเพื่อให้เข้าใจและเห็นชัดเจนยิ่งขึ้น มักใช้ประกอบโวหารประเภทอื่น (วิเศษ ชาญประโคน. 2555 : 81) ลักษณะการเปรียบเทียบอุปมาโวหารในบทเพลงของน้อย สุวีณา ส่วนใหญ่จะเป็นการเปรียบเทียบคนกับสิ่งของเพื่อชี้ให้เห็นว่าคน ๆ นั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร เช่น “คนมีแฟนแล้วเปรียบเหมือนแก้วที่น้ำเต็มใบ” มีการใช้คำว่า “เปรียบเหมือน” เพื่อเปรียบเทียบความรักกับแก้วที่มีน้ำเต็มแก้ว ไม่ว่าจะมอบความรักให้มากแค่ไหนมันก็ไม่มีค่า อุปมาโวหารที่ปรากฏในบทเพลงน้อย สุวีณา ได้แก่ เพลงเป็นได้แค่แฟนเก่า ขึ้นอยู่ที่เธอเธอมากรักแต่ฉันรักมาก แอบแข่ง ไม่อยากใช้แฟนร่วมกับใคร รักเธอไม่ได้จริง ๆ

ในแต่ละบทเพลงที่กล่าวมา เป็นการเปรียบเทียบความรักกับสิ่งต่าง ๆ ที่คล้ายกันหรือตรงกันข้ามกัน เพื่อให้บทเพลงเกิดความไพเราะ เช่น “คนมีแฟนแล้วเปรียบเหมือนแก้วที่น้ำเต็มใบ” เป็นการเปรียบเทียบความรัก ที่ไปรักคนมีเจ้าของ ต่อให้เราทำดีมอบความรักให้มากแค่ไหนเขาก็ไม่มีทางมารักเราได้ เพราะ ความรักที่เขาเมื่อนั้นมอบให้คนรักเขาไปหมดแล้วไม่เหลือพื้นที่ให้ใครมาเติมเต็ม “ขอเธอเท่าไรเหมือนตักน้ำรดหัวตอ” เป็นการเปรียบเทียบความรักกับการตักน้ำรดหัวตอของต้นไม้ที่ตายแล้ว ก็เหมือนกับคนที่เจ้าชู้หลายใจต่อให้ขอร้องอ้อนวนดูแลใส่ใจมอบความรักให้มากแค่ไหนก็ไม่มีเป็นผล “จับปลาสองมือ” เป็นการใช้สำนวนสอดแทรกไปในบทเพลงเพื่อให้ความหมายสอดคล้องกับบทเพลงคือคนเรานั้นไม่สามารถจะทำได้พร้อมกันสองอย่างได้ในเวลาเดียวกัน เช่นเดียวกับการมีแฟนคนเราสามารถมีแฟนได้ครั้งละคน หากคิดจะจับปลาสอง

มือก็ต้องเสียคนใดคนหนึ่งไปการเปรียบเทียบในแต่ละบทเพลงก็จะบอกลักษณะของคน ๆ นั้นได้อย่างชัดเจนว่ามีลักษณะนิสัยเป็นอย่างไร

2. ภาพสะท้อนชีวิตที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา จากการศึกษาบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา สามารถวิเคราะห์ภาพสะท้อนที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงลูกทุ่งทั้ง 35 บทเพลง แบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ คือ ภาพสะท้อนของวิถีชีวิต ภาพสะท้อนของความรัก ภาพสะท้อนของการศึกษา และภาพสะท้อนวัฒนธรรมของภาษา

2.1 ภาพสะท้อนของวิถีชีวิต

ภาพสะท้อนของชีวิต เป็นการสะท้อนสภาพชีวิตความเป็นอยู่ อาชีพเกษตรกรรม การทำประมง การใช้ชีวิตของชาวนาได้ ตั้งแต่ตื่นนอนจนเข้านอน วิถีชีวิตที่เรียบง่ายและแฝงไปด้วยเสน่ห์ของการอยู่กับธรรมชาติ อยู่กับครอบครัว และสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่บริสุทธิ์ ทำให้เนื้อหาที่ถูกสะท้อนออกมาใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ภาพสะท้อนชีวิตที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา ได้แก่ เพลงหลบฝึกที่ชอกตึก เพลงสาวตากมอารมณ์เข้ม และเพลงบัณฑิตกริดยาง

ในแต่ละบทเพลงที่กล่าวมา สะท้อนให้เห็นถึง วิถีชีวิตของคนได้ได้อย่างชัดเจนเป็นการเล่าถึงการใช้ชีวิตในแต่ละพื้นที่ของภาคใต้ ไม่ว่าจะเป็นการทำสวนยางที่เป็นอาชีพหลักของครอบครัวและเป็นเงินค่าเล่าเรียนหนังสือของลูก นอกจากนั้นก็ยังเป็นการสะท้อนชีวิตของชาวประมงสอดแทรกอยู่ในบทเพลง

2.2 ภาพสะท้อนของความรัก

ภาพสะท้อนของความรัก เป็นการสะท้อนให้เห็นเกี่ยวกับความรัก ซึ่งในแต่ละบทเพลงจะสื่ออารมณ์รักที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ของคนที่มีหวังในความรัก อารมณ์น้อยใจคนรัก หรือแม้แต่อารมณ์ของความคิดถึงที่มีให้แก่ครอบครัว คนรักและตัวเอง ภาพสะท้อนด้านความรักที่ปรากฏในบทเพลงของ น้อย สุวีณา ได้แก่ เพลงน้อยสั่งแฟนเพลงมาที่หลังหวังแต่งเพลงคนดำใจดี เพลงเทียนไขไฟฟ้า เพลงคิดถึงจังหู้ เพลงรักทุกคน เพลงไม่อยากใช้แฟนร่วมกับใคร เพลงไม่มีคู่แค่เหงา ไม่มีเขาแค่โสด เพลงเธอมากรัก แต่ฉันรักมาก เพลงคนไม่เหลือใจ เพลงรักเธอไม่ได้จริง ๆ

ในแต่ละบทเพลงที่กล่าวมา เป็นการสะท้อนความรักในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความรักที่สมหวังเพราะความซื่อสัตย์ของคนทั้งคู่ที่ไม่ว่าระยะทางจะไกลแค่ไหนก็ยังเลือกที่จะจงรักภักดีกับคนรักของตัวเองเสมอ ความรักที่ไม่สมหวังซึ่งเกิดจากคนใดคนหนึ่งไม่รู้จักรักพอ ตอบแทนความรักด้วยการนอกใจ ที่ไม่ว่าอีกฝ่ายจะซื่อสัตย์มากแค่ไหน ถ้าที่ไม่รู้จักคำว่ารักอย่างแท้จริง เปลี่ยนแผนอยู่ตลอดและคนเหล่านี้ส่วนใหญ่ตอนสุดท้ายก็ไม่เหลือใคร เมื่อถึงวันนั้นจะร้องหาความรักแค่ไหนก็ไม่มีความเจอซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหากเรามั่นคงในความรัก เราก็จะได้รักนั้นตอบแทน

2.3 ภาพสะท้อนของการศึกษา

ภาพสะท้อนการศึกษา คือ การแสวงหาความรู้แล้วนำมาใช้ประโยชน์หรือนำมาประกอบอาชีพในภายภาคหน้าได้ บทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา ได้สะท้อนให้เห็นความมานะขยันหมั่นเพียร ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เช่น ความห่างไกลจากความเจริญรุ่งเรือง ฐานะทางครอบครัวที่เป็นบททดสอบในการต่อสู้ชีวิตและดิ้นรน จนประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและยังไม่ลืมพระคุณของพ่อแม่ผู้ที่อยู่เบื้องหลังของความสำเร็จ จนในที่สุดก็ได้ตอบแทนท่านทั้งสอง ภาพสะท้อนการศึกษาที่ปรากฏในบทเพลงของน้อย สุวีณา คือ เพลงบัณฑิตกรดียาง

จากบทเพลงที่กล่าวมา สะท้อนชีวิตด้านการศึกษาที่ผู้หญิงคนหนึ่งที่บ้านไม่ได้มีฐานะที่ร่ำรวย พ่อแม่ทำอาชีพสวนยาง แต่เธอมีความกตัญญูรู้คุณตอบแทนพ่อแม่ด้วยการเรียนจบได้รับปริญญาเป็นความภาคภูมิใจของพ่อแม่ ให้สมกับที่พ่อแม่เน้นเหนี่ยวยอดหลับอดนอน จนถึงวันที่เธอนั้นได้ใส่ชุดครุยได้เห็นรอยยิ้มที่เต็มใบหน้าของพ่อแม่ และน้ำตาลที่ไหลมาจากความภาคภูมิใจ

2.4 ภาพสะท้อนของวัฒนธรรมด้านภาษา

ภาพสะท้อนของวัฒนธรรมด้านภาษา ซึ่งเนื้อหาสาระในบทเพลงของ น้อย สุวีณา จะสอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการใช้ภาษาถิ่นได้ เพื่อเพิ่มเสน่ห์ให้กับบทเพลง วัฒนธรรมภาษาถิ่นนี้จะเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนได้เสมอ ขณะที่คนได้มีความหลากหลายของภาษาถิ่นที่ไม่เหมือนกันจึงก่อให้เกิดวัฒนธรรมของภาษาที่แตกต่างกันออกไปด้วย ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมด้านภาษาที่ปรากฏในบทเพลงของน้อย สุวีณา ได้แก่ เพลงพ่อ แอน แพน เพลงยังแข่งอยู่ไหม และเพลงน้อยเคยไลน์

จากการวิเคราะห์เนื้อหาในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา ที่เป็นภาพสะท้อนในด้านวิถีชีวิต ความรัก การศึกษา และวัฒนธรรมด้านภาษาถิ่นได้ พบว่า เรื่องราวที่เกิดขึ้นทั้งหมดสอดคล้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นตั้งแต่ยุคอดีตจนถึงปัจจุบันอาจจะมีบางอย่างที่เลือนหายไปบ้าง แต่บางส่วนก็ยังคงเห็นได้ชัดเจนอยู่ เช่น อาชีพเกษตรกรรม ทำประมง เป็นต้น ปัจจุบันเมื่อโลกเปลี่ยนไปบทเพลงก็มีการดัดแปลงให้เข้ากับยุคเทคโนโลยีปรากฏอยู่ในบทเพลง ที่เพิ่งจัดทำขึ้นใหม่แต่ก็ยังคงไม่ลืมการใช้ภาษาถิ่นได้ที่เป็นวัฒนธรรมด้านภาษาเพื่อเพิ่มเสน่ห์ให้กับบทเพลง เช่นเดียวกับบทเพลงในอัลบั้มก่อน ๆ

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การใช้โวหารและภาพสะท้อนชีวิตที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การใช้โวหารและภาพสะท้อนในบทเพลง จำนวน 35 บทเพลง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาการใช้โวหารในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา และภาพสะท้อนด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏในบทเพลง ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 2 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์โวหารที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา
2. เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาและวิเคราะห์ได้ผลสรุปดังต่อไปนี้

ด้านการใช้โวหารในบทเพลงลูกทุ่ง

จากการศึกษาการใช้โวหารที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา สรุปได้ดังนี้ การใช้โวหารที่ปรากฏในบทเพลงมี 5 ชนิด คือ

1. บรรยายโวหาร จากการวิเคราะห์พบว่า การใช้บรรยายโวหารในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา นั้นเป็นการบรรยายเพื่อเล่าเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร โดย ส่วนใหญ่จะอยู่ในด้านของความรัก ความรู้สึกและอารมณ์ที่ผู้ประพันธ์ได้ถ่ายทอดไว้ในบทเพลงอย่างมีคุณค่า
2. พรรณนาโวหาร เป็นสำนวนความที่เรียงเรียงขึ้นตามความรู้สึกของผู้ประพันธ์ มีความหมายชัดเจนและกระชับอารมณ์ จากการวิเคราะห์พบว่า บทเพลงลูกทุ่งของน้อย สุวีณา ในแต่

ละบทเพลงนั้นได้ มีการพรรณนาถึงคนรักที่อยู่ห่างไกลกัน ความคิดถึงครอบครัวที่ต้องจากมาไกล เพื่อมาศึกษา โดยใช้ถ้อยคำที่ได้เลือกสรรมาอย่างประณีต ทำให้การประพันธ์เพลงที่สอดแทรกด้วย พรรณาโวหารมีความไพเราะมากยิ่งขึ้น

3. เทศนาโวหาร เป็นการชักจูงให้อ่านคล้อยตาม เห็นด้วยหรือเพื่อแนะนำสั่งสอน จากการวิเคราะห์พบว่า เทศนาโวหารในบทเพลงของนุ้ย สุวีณา เป็นการสั่งสอนในเรื่องความรัก ในหลาย ๆ ประเด็นด้วยกัน เป็นการให้ข้อคิดกับผู้ฟัง เพลงของนุ้ย สุวีณา ถือว่าเป็นเพลงที่มีคุณค่า ประกอบไปด้วยถ้อยคำที่นำมาสั่งสอนให้ครุ่นคิดถึงความเป็นจริงและสิ่งรอบตัว

4. สาธกโวหาร เป็นการยกตัวอย่างประกอบเรื่องราวให้ข้อความในเรื่องเด่นชัดขึ้น ตัวอย่างที่จะยกประกอบควรให้เป็นเรื่องจริง มีเหตุผลและเข้ากับเรื่องที่เขียน เพราะ บางบทเพลง มีการใช้ภาษาในระดับที่ยาก จึงต้องอาศัยสาธกโวหารมาเป็นตัวกลางของการสื่อความให้เข้าใจง่ายขึ้น จากการวิเคราะห์พบว่า บทเพลงของ นุ้ย สุวีณา ก็ได้มีการนำอสิ่งใกล้ตัวมายกตัวอย่าง เพื่อสื่อความหมายที่ดีให้แก่ผู้ฟัง

5. อุปมาโวหาร เป็นการเปรียบเทียบเพื่อให้เข้าใจและเห็นชัดเจนยิ่งขึ้น มักใช้ประกอบ โวหารประเภทอื่น ส่วนใหญ่จะเป็นการเปรียบเทียบกับสิ่งของเพื่อชี้ให้เห็นว่าคน ๆ นั้น มีลักษณะเป็นอย่างไร

การใช้โวหารที่ปรากฏมากที่สุด คือ บรรยายโวหาร ปรากฏทั้งหมดจำนวน 13 บทเพลง เป็น การอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ตามลำดับขั้นตอนเป็นการบอกให้รู้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ซึ่งบรรยายโวหารที่ใช้ในการประพันธ์บทเพลงมากที่สุด คือ การบรรยายโวหารในเรื่องของความรัก ลำดับถัดมาเป็นการใช้เทศนาโวหาร ปรากฏทั้งหมดจำนวน 7 บทเพลง ที่เป็นการชี้ให้เห็นประโยชน์ โทษ และการสั่งสอน เป็นการชักจูงให้อ่านคล้อยตาม เห็นด้วยกับการให้คำแนะนำสั่งสอนที่กล่าวมา ซึ่งเทศนาโวหารที่ปรากฏในบทเพลงเป็นการสั่งสอนในเรื่องของความรักและคุณค่าของตนเองเป็น ส่วนใหญ่ ต่อมาเป็นส่วนของอุปมาโวหาร ปรากฏจำนวน 6 บทเพลง เป็นการเปรียบเทียบโดยโยงความคิดไปสู่อีกสิ่งหนึ่ง เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง พรรณาโวหาร ปรากฏจำนวน 4 บทเพลง เป็นการบอกรายละเอียดอย่างลึกซึ้งใช้ถ้อยคำที่มีความไพเราะ สละสลวย ซึ่งในบทเพลงจะเป็นการพรรณนาด้านความรัก และโวหารที่พบน้อยที่สุด คือ สาธกโวหาร ปรากฏจำนวน 1 บทเพลง เป็นการยกตัวอย่างเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อหาของบทเพลงที่กำลังกล่าวถึงได้อย่างง่ายโดยการยกอย่างจากสิ่งที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน

ด้านเนื้อหาในบทเพลงลูกทุ่งที่เป็นภาพสะท้อนด้านต่าง ๆ

จากการศึกษาเนื้อหาในบทเพลงลูกทุ่งที่เป็นภาพสะท้อนด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา มี 4 ลักษณะ คือ

1. ภาพสะท้อนของวิถีชีวิต เป็นการสะท้อนสภาพชีวิตความเป็นอยู่ อาชีพเกษตรกรรม การทำประมง การใช้ชีวิตของชาวนาได้ ตั้งแต่ตื่นนอนจนเข้านอน วิถีชีวิตที่เรียบง่ายและแฝงไปด้วยเสน่ห์ของการอยู่กับธรรมชาติ อยู่กับครอบครัว และสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่บริสุทธิ์ ทำให้เนื้อหาที่ถูกสะท้อนออกมาใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ปรากฏทั้งหมด 3 บทเพลง

2. ภาพสะท้อนของความรัก เป็นการสะท้อนให้เห็นเกี่ยวกับความรัก ซึ่งในแต่ละบทเพลงจะสื่ออารมณ์รักที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ของคนที่มีหวังในความรัก อารมณ์น้อยใจคนรัก หรือแม้แต่อารมณ์ของความคิดถึงที่มีให้แก่ครอบครัว คนรักและตัวเอง ปรากฏทั้งหมด 11 บทเพลง

3. ภาพสะท้อนของการศึกษา คือ การแสวงหาความรู้แล้วนำมาใช้ประโยชน์หรือนำมาประกอบอาชีพในภาย ภาคนั้นได้ บทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา ได้สะท้อนให้เห็นความมานะขยันหมั่นเพียร ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เช่น ความห่างไกลจากความเจริญรุ่งเรือง ฐานะทางครอบครัวที่เป็นบททดสอบในการต่อสู้ชีวิตและดิ้นรนจนประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและยังไม่ลืมพระคุณของพ่อแม่ผู้ที่อยู่เบื้องหลังของความสำเร็จ จนในที่สุดก็ได้ตอบแทนท่านทั้งสอง

4. ภาพสะท้อนของวัฒนธรรมด้านภาษา เนื้อหาสาระในบทเพลงของ น้อย สุวีณา จะสอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการใช้ภาษาถิ่นได้ เพื่อเพิ่มเสน่ห์ให้กับบทเพลง วัฒนธรรมภาษาถิ่นได้จะเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนได้เสมอ ขณะที่คนได้มีความหลากหลายของภาษาถิ่นที่ไม่เหมือนกันจึงก่อให้เกิดวัฒนธรรมด้านภาษาที่แตกต่างกันออกไปด้วย

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์บทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา ในด้านการใช้โวหารที่ปรากฏใน บทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร เทศนาโวหาร สาธกโวหาร และอุปมาโวหาร

การวิเคราะห์โวหารหรือกลวิธีการประพันธ์บทเพลงลูกทุ่ง มีการนำเอาการใช้ภาษาที่เป็นพื้นฐานในสังคมมนุษย์เข้ามาประกอบในการประพันธ์เพื่อช่วยให้บทเพลงลูกทุ่งแต่ละบทเพลง

มีความหมายและมีคุณค่าที่ดี การเลือกเอาคำหรือประโยคที่ง่าย ตรงไปตรงมาและมีความไพเราะ มีลักษณะโดดเด่นและสามารถสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ฟังได้เป็นอย่างดี ดังที่ เซาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ (2543 : 12) ได้บอกถึงลักษณะของเพลงลูกทุ่ง ไว้ว่า เป็นเพลงที่มีลักษณะเฉพาะ ให้บรรยากาศของความเป็นชนบท เป็นเพลงที่ใช้ภาษาง่าย ๆ ไม่สลับซับซ้อน ตรงไปตรงมา เข้าใจง่าย ไม่อ้อมค้อม สร้างความสุนทรีย์ มีความเป็นธรรมชาติ

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา พบว่า ผู้ประพันธ์สามารถนำเอาสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสังคมของมนุษย์ เช่น ด้านความรัก ด้านการศึกษา มาตีแผ่เป็นเรื่องราวในรูปแบบของบทเพลงได้เป็นอย่างดีและมีคุณค่า ประกอบกับการสร้างบทเพลงใหม่ ๆ ที่พยายามนำเอาความทันสมัยของเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันมาสอดแทรกเพื่อดึงดูดผู้ฟังให้ได้ เข้าถึงสิ่งที่ต้องการสื่อสาร ว่าผู้ประพันธ์มีจุดประสงค์อย่างไร จึงได้ประพันธ์บทเพลงเหล่านั้นออกมา และเมื่อได้รับการยอมรับจากผู้ฟังหรือบุคคลในสังคมจึงอาจถือได้ว่าผู้ประพันธ์ประสบความสำเร็จที่สามารถสร้างบทเพลงที่มีคุณค่าออกมาสู่สังคมได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์บทเพลงเพื่อชีวิตของ มาลีฮวนน่า อัลบั้มที่ 3 กลับกลาย พ.ศ.2542 งานวิจัยเรื่อง เพลงลูกทุ่งอีสานกับการสะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่น : ศึกษาผลงานเพลงของศิริพร อำไพพงษ์ และ งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์แนวคิดและศิลปะการใช้ภาษาในวรรณกรรม เพลงลูกทุ่งที่แต่งโดย สลา คุณวุฒิ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากงานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์บทเพลงเพื่อชีวิตของมาลีฮวนน่า อัลบั้มที่ 3 กลับกลาย พ.ศ.2542 เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้โวหารในบทเพลงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การใช้โวหารและภาพสะท้อนชีวิตที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา ที่มีการใช้โวหารเพื่อศึกษาวิเคราะห์และสะท้อนให้เห็นว่า การใช้โวหารเข้าไปเป็นส่วนประกอบของบทเพลงนั้นจะช่วยให้บทเพลงมีความสมบูรณ์แบบมากขึ้น ในส่วนของ การวิเคราะห์โวหารที่ปรากฏในบทเพลงเพื่อชีวิตของมาลีฮวนน่าอัลบั้มที่ 3 กลับกลาย พ.ศ.2542 นั้นพบเพียง 4 ลักษณะ คือ บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร เทศนาโวหารและอุปมาโวหาร โดยโวหารทั้ง 4 ลักษณะนี้เป็นส่วนช่วยให้บทเพลง มีความหมายที่ดีและสร้างภาพสะท้อนออกมาอย่างชัดเจน งานวิจัยเรื่อง เพลงลูกทุ่งอีสานกับการสะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่น : ศึกษาผลงานเพลงของศิริพร อำไพพงษ์ เป็นงานวิจัยที่ศึกษาลักษณะการใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่งอีสานของศิริพร อำไพพงษ์ และประเด็น

ทางวัฒนธรรมจากเพลงลูกทุ่งอีสานของศิริพร อำไพพงษ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง วิเคราะห์การใช้โวหารและภาพสะท้อนชีวิตที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา ที่มีการสะท้อนในประเด็นของวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่น เพื่อเป็นตัวบ่งบอกถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคมนั้น ๆ โดยในส่วนของการสะท้อนเรื่องราวออกมาผ่านบทเพลงลูกทุ่งอีสานของศิริพร อำไพพงษ์ จะเป็นการสะท้อนที่แสดงให้เห็นถึงตัวตนที่แท้จริงของชาวอีสานว่ามีวัฒนธรรมความเป็นอยู่อย่างไร และเมื่อบทเพลงถูกถ่ายทอดออกมาผู้ฟังก็จะสามารถทราบได้ทันทีว่านี่คือบทเพลงลูกทุ่งอีสาน นั่นเอง และงานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์แนวคิดและศิลปะการใช้ภาษาในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งที่แต่งโดย สลา คุณวุฒิ เป็นงานวิจัยที่ศึกษาแนวคิดศิลปะการใช้ภาษาในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การใช้โวหารและภาพสะท้อนชีวิตที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา คือ ศิลปะการใช้ภาษาในการประพันธ์บทเพลง เพื่อให้ บทเพลงลูกทุ่งได้เป็นตัวถ่ายทอดแนวคิดและภาพสะท้อนของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ออกมา แต่ในลักษณะของการใช้ศิลปะด้านภาษาในการประพันธ์นั้น งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์แนวคิดและศิลปะการใช้ภาษาในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งที่แต่งโดย สลา คุณวุฒิ ได้นำเอาศิลปะด้านภาษา คือ การเล่นคำ คำซ้ำ คำซ้ำ การหลกคำ และศิลปะการใช้ภาพพจน์ ไม่ได้ใช้ศิลปะการประพันธ์โดยการใช้โวหารเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งประเด็นการใช้ศิลปะทางภาษาที่แตกต่างกันนี้มีส่วนทำให้บทเพลงที่ถูกถ่ายทอดออกมามีลักษณะความงดงามของการใช้ภาษาที่แตกต่างกันออกไป

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิเคราะห์บทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา ครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า มีประเด็นที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป คือ การศึกษาวิเคราะห์สุนทรียศาสตร์ในบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา ที่ว่าด้วยความสวย ความงาม และความไพเราะ ที่สามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัส แล้วทำให้เกิดอารมณ์สุนทรีย์ เมื่อได้รับฟังบทเพลงลูกทุ่งของ น้อย สุวีณา ทั้งยังสามารถนำไปประยุกต์เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางด้านการสอนในชั้นเรียน เป็นการเพิ่มความรู้ทางด้านภาษาให้มากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยครั้งนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะ ความกรุณาและการแนะนำให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจากผู้มีพระคุณที่ได้ให้ความเมตตา ให้ความรู้และคำปรึกษา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบคุณ อ.ดร. จุไรรัตน์ รัตติโชติ อาจารย์ประจำสาขาภาษาไทยเพื่ออาชีพ ซึ่งเป็นที่ปรึกษาให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพและข้อบกพร่องของบทความวิจัย รวมไปถึงแหล่งความรู้จากหนังสือ ตำรา ทุกเล่มและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ ที่ได้กล่าวถึงในการจัดทำงานบทความวิจัยฉบับนี้ ตลอดจนผู้มีความอนุเคราะห์ทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา จนบทความวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

บรรณานุกรม

- จิตนา ดำรงเลิศ. (2553). **วรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนิกา พรหมมาศ. (2557). **ทักษะภาษาเพื่อพัฒนาอาชีพ**. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ดวงใจ ไทยอุบุญ. (2556). **ทักษะการเขียนภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปณิธาน บรรณาธรรม. 2548. **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ไพบุลย์ บุตรขัน. (2543). **ราชานักแต่งเพลงลูกทุ่งไทย**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง
- มณี พงษ์เฉลียวรัตน์. (2549). **ศิลปะการใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- วิเศษ ชาญประโคน. (2550). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ : ทริปเพิล กรุ๊ป.
- เส้นทางชีวิตไม่ธรรมดาจะมาถึงวันนี้ของ นัย สุวีณา อาร์สยาม. (2552). **เส้นทางชีวิตไม่ธรรมดาจะมาถึง วันนี้ของ นัย สุวีณา อาร์สยาม**. สืบค้นเมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <https://news.gimyong.com/article/4915>

ผู้เขียน

นางสาวปฐมมาตี ไชยเพชร

นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาภาษาไทยเพื่ออาชีพ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ 4 ต.ท่าจั่ว อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช

นางสาวสุกัญญา ชูประสูตร

นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาภาษาไทยเพื่ออาชีพ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ 4 ต.ท่าจั่ว อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช

นางสาวสุธิดา สุทิน

นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาภาษาไทยเพื่ออาชีพ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ 4 ต.ท่าจั่ว อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช

ดร.จุไรรัตน์ รัตติโชติ

อาจารย์ สาขาภาษาไทยเพื่ออาชีพ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ 4 ต.ท่าจั่ว อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
Email : jurairat_rat@nstru.ac.th

หลักเกณฑ์การจัดทำต้นฉบับ

วารสารวิชาการ สังคมมนุษย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เป็นวารสารเพื่อเผยแพร่บทความวิจัย และบทความทางวิชาการทางมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ประยุกต์ ของอาจารย์ บุคลากร นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และจากหน่วยงานภายนอก

1. ประเภทของผลงานที่จะพิมพ์

1.1 บทความวิจัย ความยาวไม่เกิน 20 หน้ากระดาษขนาด B5 ใช้ตัวพิมพ์ TH SarabunPSK ขนาด 16 Point และต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารหรือหนังสือใดมาก่อน

2. รูปแบบของการเขียนผลงาน

2.1 รูปแบบของการเขียนบทความวิจัย

เพื่อความเป็นมาตรฐานของวารสารวิชาการ สังคมมนุษย์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ข้อเขียนที่เป็นบทความการวิจัยที่จะลงพิมพ์ในวารสารวิชาการ สังคมมนุษย์ ควรมีลักษณะเรียบเรียงตามลำดับดังนี้

2.1.1 ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.1.2 ชื่อผู้วิจัยทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.1.3 ตำแหน่ง อีเมลของผู้เขียนบทความ และสถานที่ทำงานของผู้วิจัย

2.1.4 บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยให้เริ่มต้นด้วยบทคัดย่อที่เป็นภาษาไทยและท้ายบทคัดย่อให้กำหนดคำสำคัญ (Keyword)

2.1.5 เนื้อหาจะเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ เป็นการเขียนบทความที่ใช้งานวิจัยที่ศึกษาเป็นฐานในการเขียน ในเนื้อหาจะประกอบด้วย

1) บทนำ

2) วิธีการวิจัย

3) ผลการวิจัย

4) สรุปและอภิปรายผล (หากมีข้อเสนอแนะให้ใส่ในหัวข้อนี้)

2.1.6 เอกสารอ้างอิง (Reference)

2.1.7 กรณีบทความภาษาอังกฤษไม่ต้องมีภาษาไทย

2.2 รูปแบบของการเขียนบทความทางวิชาการ

บทความทางวิชาการที่จะลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ สังคมมนุษย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ควรมีลักษณะเรียงลำดับก่อนหลัง ดังนี้

2.2.1 ชื่อบทความ

2.2.2 ชื่อผู้เขียนบทความ ตำแหน่ง และอีเมลของผู้เขียนบทความ

2.2.3 สถานที่ทำงานของผู้เขียนบทความ

2.2.4 บทคัดย่อทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษและคำสำคัญ

2.2.5 บทความ (บทนำ เนื้อหา และบทสรุป)

2.2.6 เอกสารอ้างอิง

3. การเขียนเอกสารอ้างอิงของบทความวิจัย และบทความทางวิชาการ ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ให้จัดเรียงตามลำดับอักษร ชื่อผู้แต่ง โดยใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) ตามตัวอย่างดังนี้

3.1 กรณีอ้างอิงจากหนังสือให้เขียนตามรูปแบบ

ชื่อ//นามสกุลผู้แต่ง.//ปีพิมพ์.//ชื่อหนังสือ.//ครั้งที่พิมพ์.//สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์.

ไพรัช รัชพงษ์ และฤชณะ ช่างกล่อม. (2541). **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศแห่งชาติเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

3.2 กรณีอ้างอิงจากวารสารให้เขียนตามรูปแบบ

ชื่อ//นามสกุลผู้แต่ง.//ปี, เดือนที่วารสารออก.//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร,ปีที่/(ฉบับที่), /เลขหน้าของบทความ.

จุมพล พูลภัทรชีวิน และรัตนา ตุงคสวัสดิ์. (2542). วิวัฒนาการและทางเลือกของนโยบายการศึกษาของรัฐบาลไทย. **วารสารครุศาสตร์**, 27 (2), 98-106.

3.3 กรณีพิมพ์อ้างอิงอินเทอร์เน็ต (Internet) ให้เขียนตามรูปแบบ

ชื่อ//นามสกุลผู้แต่ง //(ปีที่จัดทำ) //ชื่อเรื่องของเอกสาร //ค้นเมื่อ/เดือน/วัน,/ปี,/จาก/URLของเว็บไซต์ที่เข้าถึง

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2545). **จรรยาบรรณนักวิจัย**. ค้นเมื่อ พฤษภาคม 3, 2556, จาก <http://www.nrct.go.th~research/ethies.html>

4. ก่อนส่งต้นฉบับให้ส่งพร้อมแผ่นซีดี (Microsoft Word)

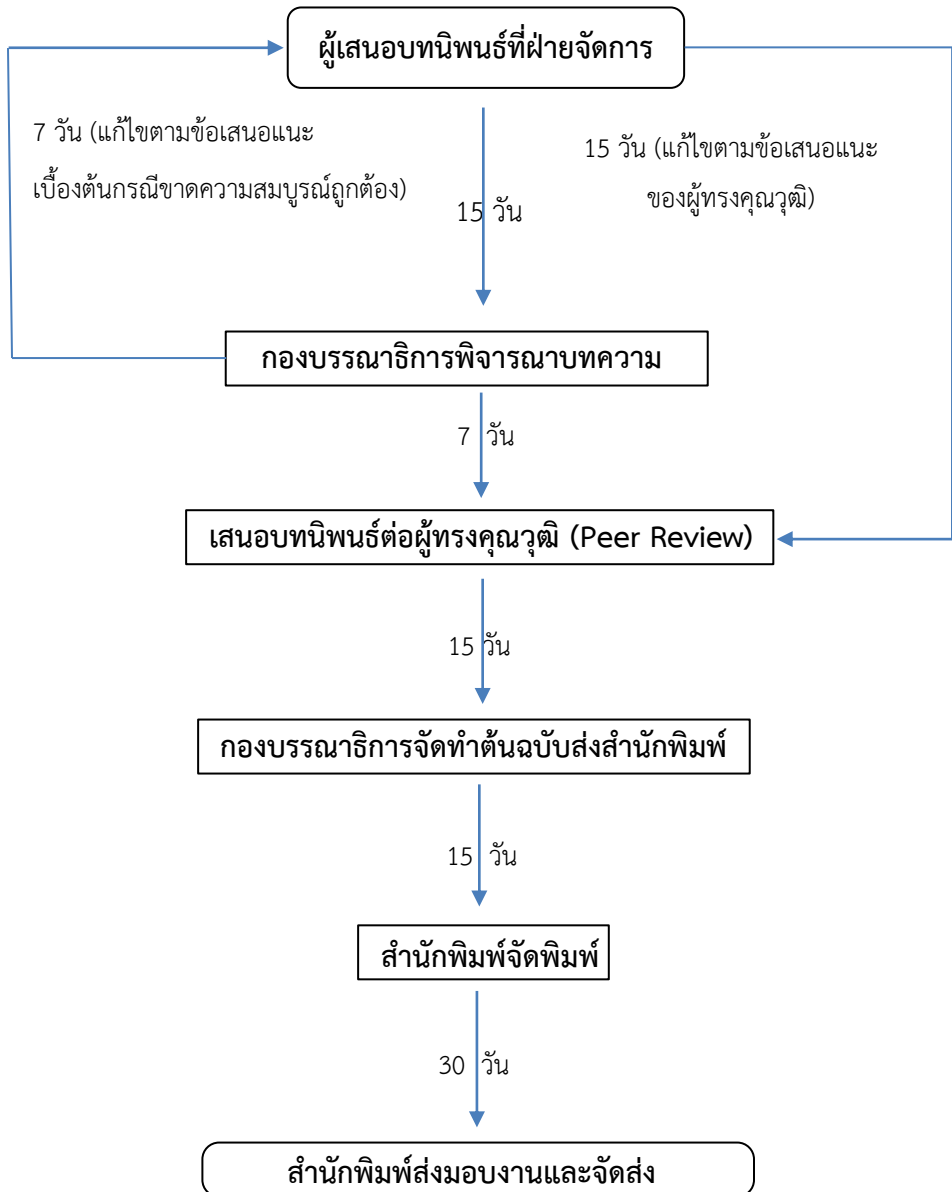
5. สิทธิของกองบรรณาธิการ

ในกรณีที่บรรณาธิการ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ตรวจบทความวิจัยหรือบทความทางวิชาการมีความเห็นว่าควรแก้ไขความบกพร่องทางกองบรรณาธิการ จะส่งต้นฉบับให้ผู้เขียนพิจารณา จัดการแก้ไขให้เหมาะสมก่อนที่จะลงพิมพ์ ทั้งนี้กองบรรณาธิการจะยึดถือความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเกณฑ์

6. กองบรรณาธิการจะไม่ส่งต้นฉบับคืนให้ ไม่ว่าบทความวิจัยหรือบทความวิชาการนั้นจะได้รับ การลงพิมพ์หรือไม่

7. ต้นฉบับจะต้องมีชื่อผู้เขียน ผู้เรียบเรียงหรือผู้แปล โดยแจ้งชื่อ นามสกุลจริง ตำแหน่งผู้เขียนบทความ สถานที่ทำงานและหมายเลขโทรศัพท์หรืออีเมล ที่สามารถติดต่อได้สะดวก

ขั้นตอนการตีพิมพ์เผยแพร่วารสารวิชาการ สังคมมนุษย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ใช้ระยะเวลา 90-120 วัน

แบบประเมินคุณภาพบทความวิจัย

บทความวิจัย/รายงานวิจัย เรื่อง

.....

.....

ชื่อนักวิจัย

.....

ก.การประเมินคุณภาพบทความวิจัย/รายงานวิจัย

1. หัวข้อวิจัย

- () เป็นหัวข้อใหม่ไม่ถือว่าซ้ำซ้อนกับงานวิจัยที่เคยมีมาก่อน
- () มีความซ้ำซ้อนแต่ใช้วิธีการที่แตกต่างออกไป
- () มีความซ้ำซ้อนทั้งหัวข้อและวิธีการ

ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง

.....

.....

.....

.....

.....

2. วิธีวิจัย : มีวิธีการหรือขั้นตอนที่ถูกต้องรัดกุม มีการเก็บข้อมูลตามหลักวิธีการวิจัยได้ดี ฯลฯ

- () ถูกต้องดีมาก
- () ดี
- () พอใช้
- () ยังไม่ถูกต้อง

ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความครอบคลุมในทุกประเด็นของรายงานวิจัย เช่น วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย เป็นต้น

() ครอบคลุมทุกประเด็น

() ไม่ครอบคลุม

ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

() เหมาะสม

() ไม่เหมาะสม

ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข. ข้อวินิจฉัยสำหรับการตีพิมพ์

() มาตรฐานยังไม่ดีพอสำหรับตีพิมพ์

() ตีพิมพ์ได้โดย

() ไม่ต้องแก้ไข

() มีการแก้ไข ดังนี้

รายละเอียดที่เสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไข

หน้าที่	หัวข้อ	บรรทัดที่	ข้อความที่เสนอให้ปรับปรุงแก้ไข

พร้อมนี้ได้ส่งต้นฉบับบทความแนบมาด้วยแล้ว

(ลงนาม).....

(.....)

ผู้ประเมิน

วันที่.....

Journal of
HUMAN
society

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
HSSF_NSTRU
[HTTP://HUMAN.NSTRU.AC.TH](http://HUMAN.NSTRU.AC.TH)
0-7537-7442 / 0-7580-9842

DESIGN BY THAMMARAT RATTANAPAN